

ŽELEZAR

JESENICE, 12. APRILA 1984

ŠTEVILKA: 14 • LETO: XXXIII

V MARCU 29.531.579 DIN INOVACIJSKIH PRIHRANKOV

V preteklem mesecu so odbori za gospodarstvo v TOZD na treh sejah obravnavali trinajst prijav tehničnih izboljšav, koristnih predlogov in idej ter jih devet pozitivno ocenili in odobrili posebno nadomestilo. Skupni prihranek oziroma koristi znašajo 29.531.579,00 din, zato je osemindvajset novatorjev prejelo 192.197,00 din posebnih nadomestil.

TOZD VRATNI PODBOJI

Avtorjem JANEZU VIDMARJU, FRANCU PAPLERJU in DRAGU KALAMARJU je bil bilo odobreno tretje posebno nadomestilo za izdelavo orodja za štanco in štancanje izvrtin v vratne podboje posebne izdelave. Za naročnike RAD iz Beograda v TOZD Vratni podboji izdelujejo posebne podboje, katere naročnik uporablja za izdelavo montažnih sten.

Ker morata imeti stojini podboja v spodnjem delu izvrtine v premeru 18 mm, niso mogli izdelati podbojev serijsko na liniji, ampak so morali že narezane stojine transportirati v TOZD Profilarno, kjer imajo ustrezno štanco. Da bi se izognili odvečnemu transportu in stroškom, so avtorji izdelali novo orodje za štanco, ki omogoča štancanje izvrtin premera 18 mm na sami liniji za izdelovanje vratnih podbojev. S tem so omogočili tekočo izdelavo vratnih podbojev.

Avtorjema DRAGU KALAMARJU in FRANCU PAPLERJU je bilo za spremembo vložnih plošč na kotnem varilnem stroju AS 10 A odobreno izplačilo drugega posebnega nadomestila. V prvotni izvedbi je imel kotni varilni stroj vgrajene bakrene vložne plošče. Obraba le-teh je bila velika, saj so jih morali zamenjati po 3000 izdelanih podbojih. Avtorja sta bakrene plošče zamenjala z jeklenimi.

(Nadaljevanje na 5. strani)

SOCIALISTIČNO SAMOUPRAVLJANJE — TEMELJ IN VIR USTAVNIH SVOBOŠČIN IN PRAVIC ČLOVEKA

»Temelj vseh svoboščin in pravic delovnih ljudi in občanov v naši socialistični družbi je pravica do samoupravljanja. To je nova in neposredna demokratična socialistična pravica, ki je možna edino v razmerah družbene lastnine nad proizvodnimi sredstvi in vladajočega položaja delavskega razreda v družbi. Ta pravica je nedotakljiva in neodtujljiva in kot takšna pripada vsem delovnim ljudem in občanom. Njeno bistvo je odločanje o osebnih, skupnih in splošnih družbenih interesih, uresničuje pa se v vseh temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, krajevnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in v vseh drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, v družbenopolitičnih skupnostih kakor tudi v vseh drugih oblikah samoupravnega združevanja in medsebojnega povezovanja delovnih ljudi in občanov. Tako postaja človek subjekt in nosilec vseh družbenih odnosov in iz takšnega njegovega položaja in vloge v družbi izhaja naš celoten družbenoekonomski in politični sistem.«

Gornjega citata nismo slučajno vzeli iz študije Edvarda Kardelja Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, temveč zato, ker se v praksi še mnogokje zelo odklikamo od teh razloženih ustavnih pravic in odgovornosti, oziroma, ker so v našem občinskem pa tudi tovarniškem prostoru še močno prisotni kot zaviralni elementi pri uveljavljanju teh ustavnih določil: birokratizem, tehnokratizem, neznanost in nedelavnost, poleg proračunske miselnosti in v posameznih primerih celo zavestnega preziranja delegatskega dogovarjanja, usklajevanja in sporazumevanja.

Vzemimo samo primer pred dobrimi štirinajstimi dnevi zaključenih sej skupščin samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti v občini, na katerih so bili delegati postavljeni pred dejstvo, da glasujejo za administrativno — proračunsko opredeljene stopnje, po katerih bodo delavci v materialni proizvodnji na »podlagi svobodne menjave dela« v letu 1984 združevali za osem družbenih dejavnosti v občini 1.014.126.000 din in to brez kakršnihkoli programov ali analiz, kako so lansko leto, oziroma kako bodo letos združena sredstva vplivala na ustvarjanje nove vrednosti v materialni proizvodnji, kolikšen je bil, oziroma bo prispevek teh družbenih dejavnosti k povečanju produktivnosti vsega družbenega dela, k razvoju ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskemu razvoju osebnosti, humaniziranju socialističnih samoupravnih odnosov in splošnemu napredku družbe. Kot »glasovalni stroji« so se »moralo« delegati opredeljevati tudi za finančne plane posameznih samoupravnih interesnih skupnosti, ki so bili sestavljeni po proračunskem sistemu z indeksiranjem lanskoletnih sredstev ali celo s pogojevanjem nekaterih »proračunskih postavk«.

Ce ni konkretnih analiz in ocen o izvrševanju lanskoletnih programov oziroma letošnjih načrtov družbenih dejavnosti, kako naj se delegati, kot predstavniki delavcev v združenem delu in občanov v krajevnih skupnostih, na osnovi samoupravnega in demokratičnega pluralizma opredeljujejo za programe ali posamezne dejavnosti, ki bodo najbolj prispevale k povečanju skupnih ustvarjalnih potencialov (vzgoja in izobraževanje, znanost), izboljšanju delovne in socialne varnosti (zdravstvo, otroško varstvo, socialno skrbstvo in socialno varstvo), razširitvi možnosti za vsestranski razvoj osebnosti delovnega človeka kot proizvajalca in upravljalca, pa tudi k uresničevanju splošnih kulturnih, etičnih in humanitarnih ciljev družbenega razvoja (kultura). V navedenih prispevkih pa se kaže bistven pomen in vloga navedenih družbenih dejavnosti pri ustvarjanju in uresničevanju dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije.

Podobno se dogaja tudi pri dogovarjanju oziroma sklepanju o sredstvih za splošno porabo oziroma občinski proračun, ki se prav tako indeksno povečuje, v okviru vsakoletne republiške resolucije, brez kakršnegakoli vpliva delegatov na njegovo višino, predvsem na tisti del, ki bi se z racionalizacijo in večjo produktivnostjo dela lahko zmanjšal. V letošnjem proračunu občine, ki znaša 183.029.000 din, znašajo sredstva za dejavnost organov družbenopolitične skupnosti kar 63 %, ki se v glavnem oblikujejo po številu zaposlenih v upravnih organih, ne pa po programu in ovrednotenju dela, kar bi verjetno pokazalo, da bi iste programe oziroma delo lahko opravili z manjšim številom, vendar boljše usposobljenimi, organiziranimi in opremljenimi delavci. V takem sistemu seveda delegati nimajo druge izbire, kakor dvigniti roko.

Tak sistem oblikovanja sredstev za skupno in splošno porabo, ki se sicer disciplinirano ravna po resolucijskih omejitvah, seveda popolnoma izključuje samoupravni in demokratični pluralizem, na čemer je zasnovan delegatski sistem. To bi lahko utemeljevali tudi za krajevne skupnosti in temeljne organizacije združenega dela, kjer jim je mnogokje še posebno tuje, da delegatski sistem ne temelji na pluralizmu nekakšnih splošnih političnih ali poslovnih interesov, ampak na pluralizmu konkretnih družbenih interesov delovnih ljudi in občanov, kakor se kažejo na raznih področjih družbenega življenja, kakor je zapisal Edvard Kardelj. Poskušajmo samo analizirati od Železarne do občine negativne posledice zaradi prevladovanja splošnih političnih ali poslovnih interesov, oziroma z drugimi besedami rečeno »močnih« interesov.

Ze omenjene zaviralne sile pri uveljavljanju ustavnih določil pa so in še izločajo delavce in občane, ki niso po volji močnih oziroma prevladujočih interesov, oziroma ki so odkrito in jasno povedali o neki zadevi svoje mnenje, ali kritično ocenili kak pojav ali nesamoupravno odločitev. Vse to, o čemer smo razmišljali, pomeni veliko zavoro za razvoj socialističnega samoupravljanja, predvsem zadnje pa celo zastruje medčloveške odnose, česar seveda birokrat v njihovem stremu in karizizmu ni mar. Ker nam delegatski sistem v Železarni slabo deluje, bi kazalo razmišljati tudi o tem.

Naš kovinar, svobodni glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 26. januarja 1937. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajst-dnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Vani — Naslov: Uredništvo Železarja, SZ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1972.

Tekmovanje kovinarjev — orodjarji (foto S. Kokalj)

ANALIZA ZAKLJUČNIH RAČUNOV IN GOSPODARJENJA V OBČINI JESENICE

Občinski svet zveze sindikatov Jesenice je ob koncu marca izdelal analizo oziroma oceno aktivnosti ob zaključnih računih ter oceno razprav in rezultatov gospodarjenja v občini Jesenice za leto 1983. Poročilo o aktivnostih ob razpravi zaključnih računov so obravnavali tudi v organih občinskega sveta zveze sindikatov in delegati v zboru združenega dela Skupščine občine Jesenice.

V letu 1983 je bilo treba reševati številne težave v proizvodnih procesih, ki so bile predvsem posledice problemov v oskrbi s surovinami in

repromaterialom. Oskrbljenost industrije z domačimi in uvoženimi surovinami je bila večkrat slaba, včasih celo kritična.

OSMO DELOVNO TEKMOVANJE KOVINARJEV OBČINE

Organizacijski odbor, ki ga je imenoval občinski svet zveze sindikatov Jesenice, se je letos na osnovi izkušenj iz prejšnjih let odločil, da izpusti tekmovanje kovinarjev v organizacijah združenega dela in razpiše direktno občinsko tekmovanje v trinajstih panogah, in sicer: strugar, brusilec, rezkalec, orodjar, konstrukcijski ključavničar, strojni kovač, livar, plamenski varilec, varilec REO, MAG in TIG ter avtomehaničar OTTO in DIESEL. Kljub taki odločitvi pa je 29. in 30. marca tekmovalo le 83 kovinarjev, oziroma delavcev TOZD in delovnih skupnosti Železarne ter sedem delavcev Integrala SOZD SAP TOZD Jesenice.

Čeprav se je na osnovi razpisa in številnih intervencij in opozoril za tekmovanje prijavilo 111 tekmovalcev v 126 panogah, se je tekmovanja udeležilo le 90 tekmovalcev v 103 panogah, in sicer iz: TOZD Strojne delavnice 50 tekmovalcev, 60 panog, TOZD Remontne delavnice 18 tekmovalcev, 18 panog, TOZD Livarna

11 tekmovalcev, 11 panog, TOZD Elektrode dva tekmovalca, štiri panoge, delovna skupnost E-TKR-NG (RO) en tekmovalce, dve panogi, delovna skupnost KO-FI (FRS) en tekmovalce, ena panoga in INTEGRAL SOZD SAP TOZD Jesenice sedem tekmovalcev v sedmih panogah.

(Nadaljevanje na 2. strani)

OSEBNI DOHODKI V MARCU V POPREČJU ZA 3,2 % BOLJŠI

Doseženi proizvodni rezultati v mesecu marcu so bistveno boljši, kot so bili v februarju, kar je seveda ugodno vplivalo na osebne dohodke. Poprečni osebni dohodek Železarne za mesec marec je za 3,2 % ali za 706 din na zaposlenega višji od februarja. Mesec marec ima tudi 23 delovnih dni (184 ur), torej en dan več kot februar ali 9,4 ur v poprečju več na zaposlenega, kar je poleg dobrih proizvodnih rezultatov vplivalo na boljši zaslužek. Visoka proizvodnja je vplivala predvsem na povečanje osebnega dohodka v premijskih sistemih. V ta namen je bilo izplačanih dobrih 19 % več sredstev kot mesec prej.

Pohvaliti je treba prizadevanja delavcev v TOZD Jeklarna, ki so izdelali 44.013 ton jekla, kar je 3,9 % več, kot je predvideval družbeni plan in 5,5 več od operativnega programa. Višja mesečna proizvodnja je bila dosežena samo še v marcu 1978. leta in prej v letu 1976.

Pohvaliti je treba tudi plavžarje, saj so v enem samem plavžu izdelali 9.769 ton grodlja, kar je 22,1 % nad planirano količino. Plan skupne proizvodnje so presegli še TOZD: Valjarna žice in profilov, HV Bela, Profilarna, Jeklovlek, Elektrode in Železarna.

(Nadaljevanje na 2. strani)

IZVOZNE OBVEZNOSTI SMO IZPOLNILI

V marcu smo izvozne obveznosti izpolnili 107,3 odstotno, saj smo od planiranih 3.249.100 dolarjev izvozili za 3.484.200 dolarjev naših izdelkov. Plan izvoza na konvertibilno tržišče smo izpolnili 97 odstotno, plan izvoza na klirinško tržišče pa 128,3 odstotno.

Izvoz na klirinško področje je bil tako visok predvsem zato, ker je temeljna organizacija Hladna valjarna Bela začela pospešeno izpolnjevanje zaostale obveznosti iz lanskega leta. Tako je v marcu odpremila 660 ton dinamov trakov in 300 ton nerja-

vne pločevine. S tem so se bistveno izboljšali poslovni dnosi s Čekoslovako, ker so Čehi že dobavili vso dogovorjeno količino toplovaljanih trakov, ki jih v TOZD Hladna valjarna Bela potrebujejo kot vložek.

(Nadaljevanje na 5. strani)

ALI BOMO TUDI V APRILU PONOVLILI MARČEVSKE REZULTATE?

Po podatkih statistične službe smo v prvih devetih dneh izdelali 34.451,4 tone skupne proizvodnje, kar je 97,1 % družbenega plana in 92 % nekoliko višjega operativnega programa.

V TOZD Plavž so do 9. aprila z enim plavžem izdelali 2.011,7 tone grodlja in presegli družbeni plan za 11,8 %, nekoliko višji operativni program pa so dosegli 84 %.

Kljub pomanjkanju grodlja v SM jeklarni so v TOZD Jeklarna vili 11.937 ton jekla in tako dosegli 93,8 % družbenega plana, ki je enak operativnemu programu.

V teh dneh smo odpremili 10.401 ton gotovih izdelkov in storitev, kar je 98,6 % družbenega plana in 99,5 % operativnega programa.

V zadnji številki Železarja smo posredovali prvo informacijo o proizvodnji in odpremi za mesec MAREC. Ker naši podatki niso bili popolni, smo delavcem TOZD HV Jesenice storili krivico. Da bi dosegli planirane rezultate, so delali tudi na prosti soboto in tako izdelali 2.660,3 tone skupne proizvodnje ali 100,4 % družbenega plana, ki je bil enak operativnemu programu. Prav tako so presegli plan odpreme, ki je znašal 2.378,7 tone ali 106,7 % družbenega plana.

MATEMATIČNI MODELI TEHNOLOŠKIH PROCESOV — ALI JIH RES POTREBUJEMO?

Na osnovi razmišljanj, ki jih je v Železarni 12. januarja letos spodbudil Božidar Brudar, strokovni delavec našega raziskovalnega oddelka, smo v zvezi z računalništvom in njegovo povezanostjo z informacijskim sistemom v proizvodnji in tehnologiji objavili več razgovorov, ki so precej razgibala tovrstna razmišljanja. Ker smo v dosedanjih razgovorih lahko ugotovili, da bo glede zainteresiranosti in spodbujanja tovrstne aktivnosti potrebno še veliko narediti, smo zaprosili Božidarja Brudarja, da nam odgovori na naslovno vprašanje.

Mislím, da znanja o sicer utečenih tehnoloških postopkih ne smemo enostavno prenašati v nespremenjeni obliki s starejše generacije na mlajšo generacijo. Znanje je v praksi treba stalno preverjati, ga dopolnjevati in se kritično spraševati — zakaj mora biti to tako in kaj bi se zgodilo, če bi določena obdelava potekala drugače. Pri tem ne mislim le na ustaljene praktične izkušnje pri že dolgo znanih postopkih, ampak tudi pri novih tehnologijah in kupljenih licencah.

Z modernim računalnikom se namreč da preveriti upravičenost določene tehnološke zahteve. Izdelati je mogoče računalniški program, s katerim lahko simuliramo dogajanje pri določenem tehnološkem postopku. Eden prvih naših programov je bil objavljen tudi v knjigi *Physics in Industry*, kopijo smo pa na zahtevo poslali tudi v Washington v inštitut National Bureau of Standards. Izdelali smo namreč računalniški program, po katerem lahko, na primer, izračunamo temperaturo v notranjosti bloka, ki ga postavimo v peč (globinsko ali potisno), ga ogrevamo z obeh strani, ali pa hladimo na zraku. S pomočjo tega programa smo pred leti objavili tudi inovacijo — spremembe v regulativnih ogrevanju, kjer smo imeli pri vročih blokih predpisano začetno homogenizacijo.

Čeprav sem predlagal popolno odpravo te začetne homogenizacije pri vseh kvalitetah, ki so bile vroče zalozene, so se metalurški tehnologi dali prepričati le za nekatere kvalitete. Izgovarjali so se na izkušnje, na to, kako pri določenih operacijah postopajo Nemci itd. Od začetnih enajstih različnih predpisov ogrevanja je njihovo število nezadržno raslo, zdaj jih je že več kot 20.

Mislím, da je treba kritično pretehtati, kaj je zares z argumenti (s katerimi) potrjeno, da mora tako biti, kaj pa je le stvar tradicije. Če tega ne bomo naredili, nas noben procesni računalnik ne reši, saj bo izvrševal le ukaze, ki mu jih bomo dali. Ti pa naj bi se nanašali na posebnosti in lastnosti določene kvalitete in ne le na tradicijo.

Z matematičnim modelom ogrevanja se vse to da vnaprej preveriti, le posluž je potreben in kritično je treba analizirati svoje poznavanje ter izluščiti zrno od plev.

Takih in podobnih neznank pa je pri našem delu še veliko. Zakaj se ne bi smela voda, ki teče skozi bakreno kokilo pri konti livu, ogreti za več kot 10 do 20 stopinj. Pri EPŽ postopku v Metalurškem inštitutu imajo podobno bakreno kokilo, kjer dopuščajo, da se voda ogreje za 60 stopinj Celzija. Saj ne nameravam tega preminjati, le vedel bi rad, zakaj je tako. Rad bi tudi, da bi tehnologi takšno razmišljali. Ne morem se sprijazniti z razlago nekaterih, ki pravijo: »Če imajo Nemci tako, bo že prav, oni že vedo, zakaj mora tako biti«.

Naj navedem še en primer. S pomočjo matematičnega modela smo dokazali, da se pri dogravanju ponve v jeklarni izgubi približno 90 % vse energije, ki jo daje mazutni gorilec. Tudi naše ponve bi bile lahko nekoliko drugače obzidane (penasti šamot na zunanji strani), ki bi bile izgube za 100 % manjše, kot so sedaj. To pa Nemci upoštevajo!

Ste že kdaj videli, kako se je blok pri valjanju v blumingu razpolovil? Človek skoraj ne more verjeti svojim očem. Baje se to lahko zgodi, če je prišlo do sekundarnega lunkeja v spodnjem delu bloka, ki se pri valjanju ni zavaril, ker je bilo preveč nečistoč. Do sekundarnega lunkeja pride, če se pri strjevanju blok hitreje strdi v gornjem delu, spodaj pa ostane še tekoč. Tam je struktura zaradi krčenja precej drugačna kot zgoraj. Toda izkazalo se je, da so razlage v metalurški literaturi glede tega lunkeja napačne. Vsi namreč trdijo, da pride do tega zaradi koničnosti kokila. Resnica pa je drugače. Sekundarni lunke se pojavi vedno, njegova velikost je odvisna od hitrosti ulivanja in je navadna ali obratna koničnost sekundarnega pomena.

To v knjigah ne piše. Do tega spoznanja smo prišli, ko smo študirali strjevanje jekla v kokili s pomočjo precej bolj komliciranega matemati-

čnega modela, kot so jih v metalurgiji uporabljali doslej. Rezultate bomo objavili v reviji *Stahl und Eisen*, da bodo temu verjeli tudi tisti, ki na domače znanje ne dajo nič.

To odkritje sicer ne spreminja osnovnega dejstva, da se sekundarni lunke pač zavari ali pa ne, vpliva pa na predstavo, ki so jo doslej imeli metalurški o tem, saj je treba tudi na izceje drugače gledati. Matematični model je to omogočil in seveda računalnik, brez katerega takega računa sploh ne bi mogli izpeljati.

Ko sem pisal o dejavnosti na TKR v Železarni 12. januarja letos, sem mislil prav na takšno modeliranje. Zdravo je, če se vedno ponovno sprašujemo, zakaj mora nekaj tako biti.

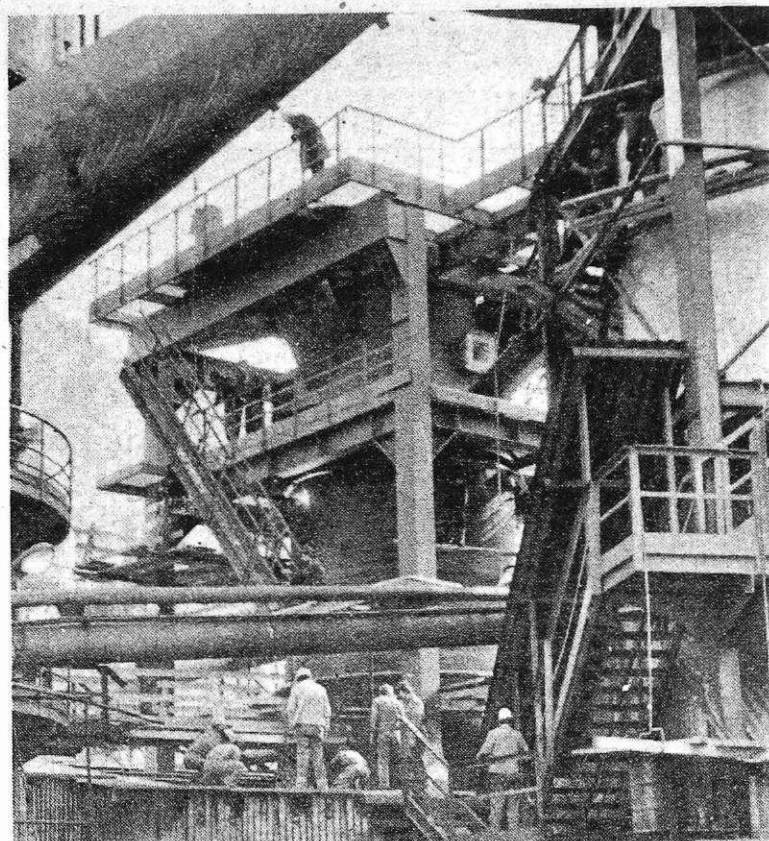
Pričakujem od mlajših kolegov, ki si morajo svoje znanje šele zgraditi, da bodo del svoje kritičnosti, ki jo naša mladina kaže v reviji *Mladina*, uporabili in si zgradili znanje na boljših osnovah. Omenjal sem primere, ki so v zvezi s toplotnimi spremembami. Kaj, ko bi se kemik in metalurg skupaj lotila matematične

ga modela fizikalno kemičnih procesov pri izdelavi jekla. Študij kemijskega ravnotežja in matematični model bi bila gotovo pomembna pri določanju tistih pomembnih parametrov, ki zmanjšujejo število »ratnjakov«.

Navedeni primeri seveda ne jemajo vse problematike v Železarni. Upam, da bo predlagani program v že omenjeni številki Železarnja le nekoliko bolj jasen, čeprav izpade vse skupaj kot neka obtožba sedanjega stanja. Če sem kritiziral, sem to storil zato, da pokažem, da je treba stvari spremeniti. Ker sem že navedel nekatere napake, bom v nekaj naslednjih številkah opisal nekaj primerov uspešnih rešitev, ki bi jih gotovo lahko uporabili tudi na drugih področjih, če bi le vedeli zanje.

Situacija sploh ni tako tragična, le seznaniti se je treba z možnostmi, ki jih čas in računalnik prinašata.

Verjetno pa je, da v tem hitrem razvoju staro znanje res ne bo več zadoščalo in bo treba najti nekaj novih oblik izobraževanja. Ob vsem tem pa se odpira še kup novih vprašanj, pomislekov, koristnih idej in nasprotovanj. Zaželeno bi bilo, če bi izvedeli še za kakšno drugo mnenje, da bo Železar resnično glasilo kolektiva, ki bo obravnaval tudi tovrstne probleme, oziroma še bolj postal tribuna mnenj.

Montaža plavža 2 (foto I. Kučina)

OSEBNI DOHODKI V MARCU V POPREČJU ZA 3,2 % BOLJŠI

(Nadaljevanje s 1. strani)

bljarna. Tako kot pri proizvodnji jeklarji krepko vodijo tudi pri osebnih dohodkih, ki so kar za 19,8 % nad poprečjem, na drugem mestu so vzdrževalci z 9,9 %, na tretjem mestu pa delavci v TOZD Valjarna žice in profilov 9,2 % nad poprečjem.

Produktivnost je bila v večini temeljnih organizacij močno nad poprečjem. Temu je sledila tudi stimulacija za rast produktivnosti, ki se je povečala zlasti v TOZD Profilarna. Pri doseganju izvoznih rezultatov in stimulacije za izvoz je situacija ugodnejša zlasti za TOZD Želbljarna, kvaliteto strukturo proizvodnje pa so najbolj dosegli delavci TOZD HV Bela, v manjši meri pa tudi v TOZD Jeklovlek in Elektrode.

Učinek se je v poprečju Železarne dvignil za 1,3 %, največ v TOZD Jeklarna za 4,1 %, Elektrode 3,5 %, v Želbljarni za 2,9 % in v HV Bela za 2 %, upadel pa je v TOZD Plavž (zaradi dela enega plavža, ker je drugi v remontu) in v Valjarni debele pločevine. Manjši učinek v tej temeljni

organizaciji je skupaj z manjšo stimulacijo za izvoz, produktivnost in kvaliteto strukturo vplival, da je zmanjšanje osebnega dohodka najbolj občuteno, poleg TOZD Vratni podboji.

Iz strukture osebnega dohodka za mesec marec je razvidno, da so se zmanjšali dopusti na proste sobote s 5 % v februarju na 0,8 % v marcu. V mesecu februarju je bilo izplačanih 59.806 ur sobotnega dopusta, v marcu pa le 9.701 ur — te ure se ne vtevajo v redne ure za izračun osebnega dohodka. Z večjim številom delovnih dni v marcu smo komaj pokrili plačilo sobotnih dopustov v februarju, tako da gre povečanje osebnega dohodka dejansko na račun dobrih rezultatov.

Pri izplačilu osebnega dohodka za mesec marec so izplačane tudi jubilantske nagrade. Startna osnova je 300 din, za vsako nadaljnje leto delovne dobe pa še 50 din. Izplačilo je prikazano v plačilnem listku pod VP 491.

Oddelek za nagrajevanje

PRIMERJAVA UR IN ZASLUŽKOV MAREC 1984

Obdobje	ur na zaposl.	OD na uro brez bol. nad 30 dni	DIN na fizično zaposl.	DIN na 182 ur.	% učinka	Indeks OD 1983 = 100
I. 1978	182,7	32,19	5.881	5.859	34,4	30,24
I. 1979	183,1	41,89	7.688	7.620	36,7	39,34
I. 1980	182,3	50,35	9.176	9.164	40,0	47,31
I. 1981	181,8	67,12	12.367	12.377	45,4	63,89
I. 1983	180,8	106,44	19.249	19.372	49,0	100,00
I. 1984	183,8	118,03	21.691	21.481	49,5	110,89
II. 1984	174,2	121,90	21.232	22.186	50,6	114,53
III. 1984	182,7	119,62	21.257	21.770	51,9	112,38
I-III. 1983	183,1	93,32	17.085	16.984	49,2	87,67
I-III. 1983	178,4	93,22	16.627	16.966	48,4	87,58
I-III. 1984	180,2	119,81	21.593	21.806	50,7	112,57

STRUKTURA OD ZA MESEC MAREC 1984

Vrsta izplačila	Znesek OD v din	Din na fiz. zaposl.	Struktura OD v %		
			24 = 100	21 = 100	17 = 100
1. Osnovni OD	52.968.212	8.441	37,6	38,7	42,6
2. Učinek	27.509.598	4.384	19,5	20,1	22,1
3. Stimul. za proizv.	5.243.853	836	3,7	3,8	4,2
4. Ocena del. prisp.	6.983.126	1.113	5,0	5,1	5,6
5. Skupaj 1-4	92.704.789	14.774	65,8	67,7	74,5
6. Nočni dodatek	3.419.993	545	2,5	2,5	2,8
7. Popold. dodatek	2.006.783	320	1,4	1,5	1,6
8. Nadurni dodatek	860.681	137	0,6	0,6	0,7
9. Nedelj. dodatek	1.366.482	218	1,0	1,0	1,1
10. Sobotni dodatek	465.387	74	0,3	0,3	0,4
11. Praznični dodatek	2.526	—	—	—	—
12. Skupaj 6-11	8.121.852	1.294	5,8	5,9	6,6
13. Otežkočeni dod.	2.237.369	357	1,6	1,6	1,8
14. Dod. za del. dobo	4.350.135	693	3,1	3,2	3,5
15. Sobotni dopust	1.100.019	175	0,8	0,8	0,9
16. Ostala doplačila	15.834.674	2.523	11,2	11,6	12,7
17. Skupaj 5 + 12 do 16	124.348.838	19.816	88,3	90,8	100,0
18. Plačan praznik	1.507	—	—	—	—
19. Redni, izred. dopust	6.337.815	1.010	4,5	4,7	5,1
20. Nadom. OD za bol. odsot. do 30 dni	6.196.920	988	4,4	4,5	5,0
21. Skupaj OD iz sred. delov. organiz.	136.885.080	21.814	97,2	100,0	110,1
22. Nadom. OD za bol. odsot. nad 30 dni	3.709.635	592	2,6	2,7	3,0
23. Ostale refundacije	266.617	42	0,2	0,2	0,2
24. Izplačani neto OD	140.861.332	22.448	100,0	102,9	113,3

OSMO DELOVNO TEKMOVANJE KOVINARJEV OBČINE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Varilci in orodjarji so tekmovali z izdelkom, ki je predviden za republiško srečanje, livarji so imeli izdelek iz proizvodnje, v ostalih panogah pa so bili uporabljeni tekmovalni izdelki z lanskega republiškega tekmovanja kovinarjev, ker je bilo na zalogi še nekaj surovcev. Tako so bili tudi delno zmanjšani stroški tekmovanja.

Komisija je predvsem izrekla pohvalo za večjo udeležbo na tekmovanju TOZD Strojne delavnice in TOZD Livarna. Naj pri tem omenimo, da sta iz TOZD Strojne delavnice sodelovali tudi dve tekmovalki, in sicer Marija STRLE, ki se je med tremi brusilci uvrstila na odlično drugo mesto in Cvetka LAHARNAR, ki je med 22 strugarji zasedla deseto mesto.

Škoda, da se tekmovanja niso udeležili prijavljeni varilci iz TOZD Transport in livarji iz Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice. Vsekakor pa kritiko zasluži TOZD Vzdrževanje, ki ni imela nobenega tekmovalca, čeprav so bili pretekla leta med številnejšimi.

Letos so prvič v okviru delovnega tekmovanja kovinarjev občine sodelovali tudi avtomehaniki za otto in diesel motorje, ki so prejšnja leta tekmovali le na regijskih srečanjih voznikov, avtomehanikov in avtoelektrikarjev. Strokovni in vodilni delavci jeseniškega Integrala SOZD SAP so popolnoma samostojno izpeljali letošnje tekmovanje avtomehanikov v obeh panogah. Škoda le, da se jim niso pridružili še avtomehaniki iz naše TOZD Transport.

V Železarni je največje organizacijsko in izvedbeno breme odpadlo na delavce TOZD Strojne delavnice, kar je pred in med tekmovanjem vplivalo tudi na delovni ritem. V prihodnje bo potrebno to breme nekoliko razdeliti tudi na ostale TOZD, predvsem vzdrževalne, za izvedbo teoretičnega dela tekmovanja pa razmisliti, da bi ga v celoti prevzel Center srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice.

Letos je teoretični del tekmovanja potekal 29. marca v učilnicah Centra srednjega usmerjenega izobraževanja, praktični del pa istega in naslednjega dne v prostorih TOZD Strojne delavnice, Remontne delavnice, Elektrode in Centra srednjega usmerjenega izobraževanja ter delavnicah Integrala. Organizacijskemu odboru in ocenjevalnim komisijam je bil v veliko pomoč program za računsko obdelavo meritev, ki je bil izdelan lansko leto v našem elektronsko računalniškem centru za republiško tekmovanje kovinarjev.

Organizacijski odbor se je odločil, da v poklicih, kjer je sodelovalo manj kot deset tekmovalcev, podeli tri, tam pa, kjer je tekmovalo deset in več udeležencev, pa po pet praktičnih nagrad, vsi udeleženci pa so dobili priznanja za sodelovanje.

NAGRAJENA MESTA PO PANO-

GAH:
STRUGARJI (22 tekmovalcev):
1. Mirko STREL, 2. Željko GREGO-

Organizacijski odbor je za regijsko tekmovanje, ki bo 21. aprila v štirih gorenjskih občinah, prijavil vse objavljene oziroma nagrajene tekmovalce. Naj omenimo, da bo na Jesenicah potekalo ta dan tekmovanje strugarjev in livarjev, v Kranju orodjarjev, konstrukcijskih ključavničarjev, vseh štirih panog varilcev, avtomehanikov in avtoelektrikarjev, v Radovljici kovačev in v Škofji Loki brusilcev in rezkalcev.

Letošnje osmo srečanje kovinarjev Slovenije, kamor se bodo uvrstili najboljši, bo od 24. do 26. maja v Kamniku in Domžalah.

ANALIZA ZAKLJUČNIH RAČUNOV IN GOSPODARJENJA V OBČINI JESENICE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Končne zaloge gotovih proizvodov so se povečale za polovico, kar vpliva na likvidnost nekaterih delovnih organizacij, povečuje poslovne stroške in znižuje čisti dohodek.

Osební dohodki so se zaradi hitrejšega naraščanja življenjskih stroškov v primerjavi z letom 1982 realno zmanjšali, kar pomeni nadaljnje padanje standarda prebivalstva. Poprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega je v naši občini v letu 1983 naraščal najpočasneje od vseh gorenjskih občin in je bil 18.153 dinarjev.

Stopnja zadolženosti jeseniškega gospodarstva se je precej povečala, predvsem v industriji, gradbeništvu, prometu in zvezah, ekonomičnost in rentabilnost pa sta se znižali.

Izgube v gospodarstvu so se v primerjavi z letom 1982 zmanjšale, kar kaže na uspešnost sanacijskih programov. Z izgubo pa je poslovanje zaključilo šest organizacij združenega dela. Nepokrita izguba predstavlja 19 odstotkov celotne izkazane izgube v tekočem letu (izkazujejo jo HTDO Gorenjka TOZD Žičnice in TOZD Elektro Žirovnica). Skupna izguba v letu 1983 je bila 119 milijonov dinarjev, v letu 1982 pa 139 milijonov dinarjev. V Železarni se je izguba zmanjšala s 113 milijonov v letu 1982 na 52,5 milijonov dinarjev (dve temeljni organizaciji).

Tudi na področju zunanjetrgovinske menjave nismo dosegli načrtovanega izvoza in uvoza, saj se je izvoz glede na leto 1982 celo zmanjšal, pa tudi pokritje uvoza z izvozom je bilo manjše od načrtovanega. Delež izvoza v celotnem prihodku se je v primerjavi z letom 1982 povečal za štiri odstotke.

Turistični promet je praktično stagniral in je na nivoju iz leta 1982; število domačih gostov se je zmanjšalo, število tujih pa povečalo, vendar se je zmanjšalo število nočitev tako domačih kot tujih gostov. Skrajšala se je tudi poprečna doba bivanja tujega gosta.

Investicijska vlaganja so se nominalno sicer povečala, ob upoštevanju dosežene stopnje inflacije v lanskem letu pa so se realno zmanjšala. Delež investicij v družbenem proizvodu je izredno nizek in se glede na leto 1982 le nekoliko povečal, prosta sredstva za investicije pa so se lani povečala za 16 odstotkov.

Tudi na področju zaposlovanja nismo dosegli načrtovanih rezultatov. V nasprotju z resolucijo se je število zaposlenih v občini zmanjšalo v gospodarstvu in v skupnem številu, povečalo pa se je v negospodarstvu. Opozoriti je treba, da ženske predstavljajo večino brezposelnih, njihovo število pa se je lani tudi hitreje povečevalo kot število brezposelnih moških.

Bruto in neto osebni dohodki so naraščali počasneje od dohodka in so se v primerjavi z letom 1982 realno zmanjšali (neto osebni dohodek za več kot desetino). Poprečni mesečni osebni dohodek na zaposlenega v naši občini je bil za 480 dinarjev nižji od gorenjskega poprečja.

Stopnja odpisanosti osnovnih sredstev je v celotnem gospodarstvu občine 67 odstotna in v industriji 71 odstotna. Organizacije združenega dela z največjo stopnjo odpisanosti osnovnih sredstev so Gradbincec — Družbeni standard (95 %), TTG Kolodvorska restavracija (91 %), Planika TOZD Breznica (90 %), Gradbincec TOZD Gradbena operativna (80 %), Kovinar TOZD Kovinska predelava (78 %), Železarna Jesenice in Gorenjka TOZD Žičnice (74 %) ter Kovinoservis (73 %).

Kvaliteta gradiv za obravnavo je bila dobra, čeprav so gradiva v nekaterih primerih še preveč obsežna; gradiva so vsebovala podatke o pomembnih kazalcih gospodarjenja in razlago bistvenih problemov gospodarjenja v lanskem letu. Razprave zaključnih računov so bile večinoma zelo konkretne in so bile omejene predvsem na reševanje problemov v temeljnih organizacijah in delovnih organizacijah. Poročila so izdelana vedno boljše, vendar je v njih še vedno preveč indeksov, ki so sicer pomembni za službo družbenega knjigovodstva, ne pa tudi za obravnavo med delavci.

V osnovne organizacije sindikata je občinski svet ZSS poslal tudi obrazce s kriteriji za ocenjevanje uspešnosti dela individualnih poslovnih organov in delavcev s posebnimi pooblastili. Uspešnost njihovega dela naj bi sindikati ocenjevali skupaj z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi. Osnovne organizacije so ob obravnavi zaključnih računov pristopile tudi k tej akciji, vendar še ni v celoti zaključena.

Ob obravnavi zaključnih računov je prišlo do izraza tudi dejstvo, da so

zaradi motenj pri gospodarjenju lani sindikati sproti spremljali in obravnavali poslovne rezultate. Bilo je razvidno, da so delavci o družbenoekonomski in gospodarski situaciji dobro obveščeni in da so tudi ob zaključnih računih poudarili tista vprašanja, ki med letom niso bila rešena.

Če povzamemo celovito oceno poteka akcije obravnave zaključnih računov v lanskem letu, lahko ugotovimo, da je bil narejen kvaliteten premik v njihovi obravnavi. Pozitivno je vključevanje samoupravnih interesnih skupnosti, službe družbenega knjigovodstva in gospodarske zbornice. Za slednje velja, da je to vključevanje še več ali manj simbolično in se bomo morali truditi, da tudi tu preidemo na bolj vsebinsko vključevanje. Podobno velja tudi za banke, ki se še vedno čutijo preveč ločene od združenega dela in problemov v njem.

Zaključki razprav ob zaključnih računih pa morajo postati izhodišče za delo poslovnih organov, strokovnih služb in družbenopolitičnih organizacij.

Lilijana Kos

RAZMIŠLJANJE O LETNI KONFERENCI OBČINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA

V torek, 3. aprila, je bila letna konferenca občinskega sindikalnega sveta. Na njej so obravnavali poročilo o delu občinskega sveta ZSS Jesenice v letu 1983, programske usmeritve za leto 1984, dopolnitev statutarnega sklepa, zaključni račun in plan za leto 1984 ter volitve in kadrovske dopolnitve.

Gradivo za vse obravnavane teme so delegati dobili dva tedna pred sejo, vendar je bilo kljub temu videti, da ga delegati niso prebrali. Razprava o poročilu o delu občinskega sindikalnega sveta in o programskih usmeritvah je bila namreč slaba, saj so delegati ponavljali stvari, ki so bile v gradivo zelo razumljivo in strječno podane, ali pa so čas za razpravo izkoristili za opisovanje svojih dolgoletnih problemov, ki jih sami ne morejo rešiti. Toda ogledimo si najprej, katere naloge je občinski sindikalni svet opravil lani in kaj je načrtoval za letošnje leto.

Delo občinskega sindikalnega sveta je bilo v lanskem letu usmerjeno predvsem na reševanje gospodarske problematike v občini in delitve po delu. Veliko časa so namenili poročilu o delu samoupravnih in upravnih organov občine ter oblikovanju in sprejemanju samoupravnih splošnih aktov s področja družbenih dejavnosti (invalidsko in pokojninsko zavarovanje, zdravstvo, socialno skrbstvo). Izvedli so spremembe samoupravne organiziranosti srednje- in usmerjenega izobraževanja ter sodelovali in reševali probleme na drugih področjih kot so: delegatski sistem, kadrovanje, sodelovanje z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami in sedmo delovno tekmovanje kovinarjev.

V poročilu o delu občinskega sindikalnega sveta so bile navedene tudi najpomembnejše naloge svetov, odborov in komisij pri občinskem sindikalnem svetu ter delo občinskih odborov sindikata dejavnosti (trgovina, gradbeništvo, gostinstvo in turizem, promet in zveze ter delavci v vzgoji in izobraževanju) in kluba samoupravljalcev.

V programskih usmeritvah so opredelili naloge sindikata na naslednjih področjih: graditev enotno-

sti zveze sindikatov, poglobljeno in učinkovito množično politično delovanje, poglobljanje in uveljavljanje socialističnih samoupravnih odnosov na vseh področjih pridobivanja in delitve dohodka, odločnejše in celovitejše uveljavljanje načel delitve po rezultatih dela, utrjevanje zakonitosti, varstva družbene lastnine ter samoupravnih pravic delavcev, krepitev vloge sindikata, predvsem osnovne organizacije ter delegatskega sistema, kar bi dosegli z aktivnim in usklajenim delom vseh družbenopolitičnih organizacij.

Poleg navedenih nalog se bo sindikat zavzemal za uveljavljanje družbenoekonomskih odnosov in sistema socialne politike, uveljavljanje družbene vloge sindikata v sistemu socialističnega samoupravljanja in delegatskih odnosih, za usposabljanje organizacij in vodstev zveze sindikatov in za izvajanje kulture in športne dejavnosti.

V razpravi so delegati večinoma opisovali svoje lastno delo in težave, odgovornost za nedelo in neresenost svojih problemov pa so hoteli prenesti na ramena občinskega sindikalnega sveta. Ni namreč jasno, kako to, da se problemi v Bolnici Jesenice vlečejo že od leta 1979 in da jih do sedaj še vedno niso rešili. Podobno je tudi v gradbeništvu, kjer se zaradi slabe organizacije dela in nepovezanosti ne morejo sestajati in reševati svojih problemov; za tako stanje pa je po njihovem mnenju kriv občinski sindikalni svet in ne oni sami.

Taka razmišljanja je zavrnil tudi predsednik izvršnega sveta Skupščine občine Jesenice, ki je dejal, da je kazanje na vodilne in poslovodne delavce in njihovo delo ob nekritičnem odnosu do svojega dela (ali nedela) čisti oportunizem.

Na seji so bili prisotni tudi gostje, član predsedstva republiškega sveta ZSS Mirko Gozdnikar, predsednica medobčinskega sveta ZSS za Gorenjsko ter predstavniki skupščine občine Jesenice in družbenopolitičnih organizacij naše občine. Gostje so se tvorno vključevali v razpravo, čeprav je bilo videti, da nekateri niso najbolje obveščeni. Kaj naj namreč mislimo o izjavi predsednice medobčinskega sveta ZSS o članku o novi jeklarni v Železarni, saj je bil ta članek objavljen v Mladini. Takšnega spodrsllajja si tako pomembni funkcionarji ne bi smeli privoščiti, pa tudi komentiranje stvari, ki jih ne poznamo (članka sicer nisem prebrala), je zelo neodgovorno.

Letna konferenca občinskega sindikalnega sveta je za nami. Toda letne konference bodo spet in mogoče se bodo spet pojavljali isti razpravljalci, z istimi problemi, z istimi obtožbami. In spet ne bodo prebrali sicer dobro pripravljenega gradiva, podatki iz uvodnega referata predsednika pa bodo izzveneli v prazno. In spet bodo nekateri govorili na pamet in samo zato, ker nekaj morajo reči, življenje pa bo teklo dalje.

Lilijana Kos

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 16. DO 22. APRILA

16. aprila, Boris PESJAK, vodja FRS, Jesenice, Cesta revolucije 2/a, tel. št. 82-726.
17. aprila, Janez POLJŠKA, vodja splošnega sektorja, Jesenice, Hrušica 12.
18. aprila, Bogdan RAVNIK, vodja TOZD HV Bela, Jesenice, Tavčarjeva 3/b, tel. št. 83-734.
19. aprila, Vinko ROTAR, vodja TOZD Remontne delavnice, Jesenice, Cesta talcev 8/a, tel. št. 82-792.
20. aprila, Miha STOJAN, vodja TOZD Elektrode, Bohinjska Bela 49/a.
21. aprila, Martin ŠKETA, vodja SEO, Bled, Alpska 1, tel. št. 77-130.
22. aprila, Lado ŠKETA, vodja Plavža, Bled, Alpska 1, tel. št. 77-136.
Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. ure do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. do 6. ure naslednjega dne.
V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja zapazanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 16. 4.	VANDA ENIKO	FRANC NOVAK
TOREK — 17. 4.	STANE ERŽEN	IVO LEBAN
SREDA — 18. 4.	IGOR LOGAR	MARJAN ENDLIHER
ČETREK — 19. 4.	DUŠAN BAK	MATJAŽ KELVIŠAR
PETEK — 20. 4.	KAREL KOBLAR	ALOJZ LEBAR
SOBOTA — 21. 4.	JANEZ FALETIČ	SAŠO DOLŽAN
NEDELJA — 22. 4.	MARJAN DROLČ	EDO KAVČIČ

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 16. do 21. aprila bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš. Dispanzer za borce: dr. Ivica Vreš.
POPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Matej Andolšek.
V soboto, 21. aprila, samo dopoldne: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Matej Andolšek.
ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in III. zobna ambulanta — dr. Bēla Gazafi.
Po SS za Vatrostalno vsak dan od 9,30 do 10,30.
POPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej. Za borce vsak dan od 13,30 do 14,30.
V soboto, 21. aprila, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

DEŽURSTVO V VATROSTALNI ZENICA TOZD JESENICE

14. in 15. aprila, Tomaž ZALOKAR, Jesenice, Titova 22, tel. št. 81-213.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure dosegljiv v Vatrostalni, telefon 81-743, oziroma telefon Železarnice 34-65. V preostalem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj je dosegljiv doma.

POPRAVEK

V 13. številki Železarnja 5. aprila je na sedmi strani v objavi prostih delovnih nalog KORESPONDENTA šifra 5596 nastala napaka v kategoriji. Namesto 9. je pomotoma objavljena 10. kategorija.
Ta del besedila objave se pravilno glasi:
KORESPONDENT, šifra 5596, U-3, 9. kategorija — 1 oseba.

KADROVSKO GIBANJE V MARCU

	SKLONILI DEL. RAZMERJE				PREKINILI DEL. RAZMERJE				Planirano število zaposlenih	dejansko število zaposlenih
	iz JLA	skl. p. d. št.	ostali	SKUPAJ	v JLA	skl. p. d. št.	ostali	SKUPAJ		
FLAVČ	2	-	2	4	-	-	1	-	1	220
JEKLARNA	4	-	11	15	-	6	2	4	12	723
II VARNJA	1	-	-	1	-	-	-	-	-	86
VALJ. BL. ST.	2	-	2	4	-	1	1	-	2	380
VALJ. ŽICE	-	-	4	4	-	-	-	1	1	165
VALJ. DEB. FL.	1	-	-	1	-	-	-	1	1	170
HL. VALJ. BELA	2	-	2	4	-	2	2	-	4	279
HL. VALJ. JES.	1	-	1	2	-	1	-	1	3	216
ŽIČARNA	2	-	1	3	-	2	1	1	4	250
PROFILARNA	-	-	-	-	-	1	-	-	1	70
VRAT. FODB.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	48
JEKLOVLEK	-	-	1	1	1	-	1	-	2	148
ELEKTRODE	-	-	-	-	-	-	2	-	2	255
ŽEBLARNA	-	-	-	-	-	2	-	-	2	95
STROJ. DEL.	1	-	3	4	-	-	-	1	1	325
REMYNTNE D.	3	-	3	6	-	1	4	-	5	505
VZDRŽEVANJE	7	-	1	8	-	1	-	-	1	556
ENERGETIKA	1	-	-	1	-	-	-	1	-	247
TRANSPORT	2	-	-	2	-	-	-	-	-	374
DS KO-PI	-	-	-	-	-	2	3	-	5	281
DS K S I	-	1	3	4	-	1	1	-	2	350
DS E T N	-	-	-	-	-	1	-	-	1	490
DRUŽB. FREHR.	-	-	1	1	-	3	1	-	4	170
SKUPAJ	29	1	35	65	1	12	19	20	3	6413

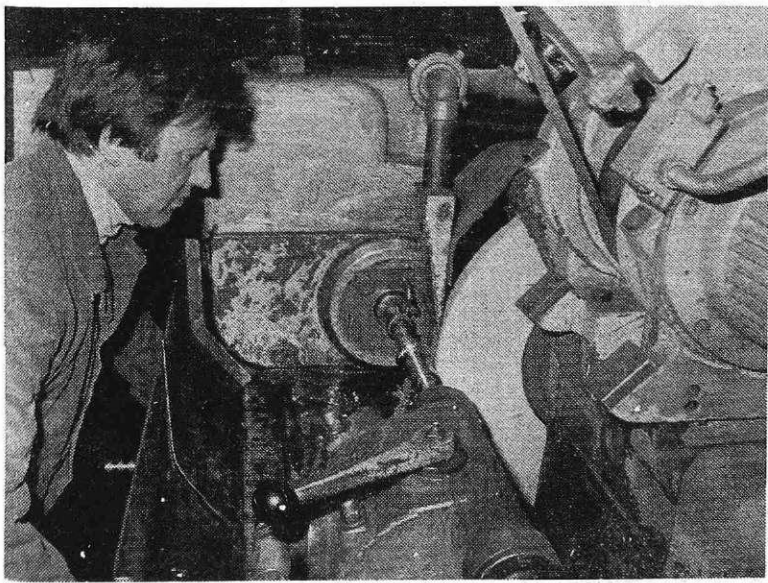
STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: Marijan GOGALA, 1927, Hladna valjarna Jesenice — 35 let v ŽJ; ANA HRIBAR, 1932, Elektrode — 24 let v ŽJ; SREČKO LOTRIČ, 1927, JEKLOVLEK — 35 let v ŽJ; EMA MEŽNARC, 1932, Valjarna žice — 36 let v ŽJ; MARIJA MRAK, 1929, Družbena prehrana — 27 let v ŽJ; MARIJA NOČ, 1930, FRS — 36 let v ŽJ; ANICA NOVAK, 1932, komercialni sektor — 35 let v ŽJ; AGATA PAVLOVIČ, 1929, Remontne delavnice — 29 let v ŽJ; ALOJZ PINTAR, 1924, Žičarna — 36 let v ŽJ; LJUDMILA RADONJIC, 1930, Remontne delavnice — 34 let v ŽJ; MARIJA RAZINGER, 1929, Elektrode — 30 let v ŽJ; MARJETA URBANEC, 1933, FRS — 35 let v ŽJ; VALENTIN URBAS, 1933, Jeklarna — 35 let v ŽJ in CVETO VELIKAJNE, 1929, Jeklarna — 21 let v ŽJ.

INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI: EJUB ČAUŠEVIČ, 1937, Jeklarna — 21 let v ŽJ; JERNEJ INTIHAR, 1928, Remontne delavnice — 35 let v ŽJ; MARIJA JOVIČIČ, 1932, Remontne delavnice — 27 let v ŽJ; VALENTIN KALAN, 1934, Energetika — 32 let v ŽJ in MIRKO TROBIČ, 1927, Jeklarna — 23 let v ŽJ.

Upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRLI:
Vilko LAPAJNE, 1960, Valjarna debele pločevine — 3 mesece v ŽJ; ERVIN LAVTIČAR, 1965, Strojne delavnice — 6 mesecev v ŽJ in Janez OVEN, 1923, Hladna valjarna Jesenice — 30 let v ŽJ.

Svojcem naše iskreno sožalje!

Tekmovanje kovinarjev — strugar (foto S. Kokalj)

10. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo Peter Muhar je sklical deseto sejo odbora 27. marca. Na seji so ob pregledu sklepov ugotovili, da so vsi sklepi izvršeni, razen sklepa, da naj usposobljen vzdrževalec skrbi za Sendzimir ogrado oz. za oddelek valjarne. Namesto tega bodo mesečno organizirali sestanke vodstva vzdrževanja in poskušali sproti reševati probleme vzdrževanja in s tem tudi znižati zastoje zaradi vzdrževanja.

V nadaljevanju so obravnavali oceno izpolnjevanja operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje v mesecu marcu, ki jo je posredoval vodja TOZD Bogdan Ravnik: tako bodo skupni operativni program dosegli, po asortimentu pa bo odstopanje le pri elmagu, vse ostale grupe bodo realizirane.

Izvršen bo tudi predvideni program izvoza po količini in asortimentu.

Članom odbora za gospodarstvo je vodja priprave dela Mladen Azinovič posredoval predlog operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje za mesec april. Skupni operativni program znaša 8.300 ton od tega 1.350 ton uslug, 2.700 ton dinamo jekel, 420 ton nerjavnih jekel in 700 ton ostalih jekel ter 3.130 ton nizkoogljiknih jekel. Izvoz v skupni količini znaša 2.490 ton, in sicer 300 ton dinamo jekel, 250 ton nerjavnih jekel, 240 ton plavljenih trakov in 1.700 ton nizkoogljiknih jekel.

Odbor je ugotovil, da bo glede predvidenega programa dobave in zaloge polizdelkov predvideni program mogoče realizirati.

Vodja TOZD je poročal tudi o predvidenem poslu s ČSSR. Ob obisku podpredsednika poslovnega odbora Železarne bodo verjetno podpisali tudi pogodbe za razliko od prejšnjih let, ko so bile pogodbe podpisane kasneje.

Na znanje so vzeli poročilo o prejetih reklamacijah v mesecu marcu, ki ga je posredoval predsednik Peter Muhar. Iz poročila je bilo razvidno, da je bilo 14 reklamacij, od tega osem opozorilnih, ki pa predstavljajo manjše količine.

Razpravo o inovacijah so prelozili na naslednjo sejo, ker jih komisija za inovacije ni predhodno pregledala.

Odbor je na zahtevo odbora samoupravne delavske kontrole obravnaval vprašanje preverjanja internega

poslovanja z orodjem. Zadolžili so predsednika odbora, da preveri, kako z orodjem poslujejo v oddelku ad-

11. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja pri DS TOZD HV Bela Tomaž Kramar je 11. sejo odbora sklical 27. marca. Najprej so pregledali izvrševanje sklepov 10. seje in ugotovili, da so bili vsi izvršeni oz. jih izvršujejo, razen sklepa o potrebah po delavcih.

Nadalje je odbor obravnaval kadrovske problematiko. Najprej je potrdil razporeditve novosprejetih delavcev, prerazporeditve delavcev, podaljšanje oz. preklic odločb za določen čas in sprejem delavca za nedoločen čas. Ker potrebe po delavcih niso bile realizirane, jih je odbor ponovno posredoval kot sklep in dodal dve novi potrebi za dela in naloge žerjavovodja CRNO linije in pripravljalec kolobarjev.

V skladu s potrebami, ki so pogojevale tudi razpis del in nalog strojni adjuster za določen čas enega leta, na katerega so se lahko prijavile tudi ženske, je odbor sprejel na znanje poročilo o psihološkem in zdravniškem pregledu kandidatke. Na razpis se je prijavilo pet kandidatke ter štiri kandidatke po preteku razpisnega roka. Na zdravniškem in psihološkem pregledu so bile štiri kandidatke. Glede na rezultate teh pregledov ustrežata le dve kandidatki, in sicer Antonija Vavtar in Mojca Bremec, ki se v skladu s razpisnimi pogoji sprejmeta za določen čas enega leta, medtem ko drugi dve kandidatki zahtevam ne ustrezata.

Vse ostale kandidatke, ki prijav niso oddale v roku, morajo prav tako opraviti psihološki in zdravniški pregled in bo odbor o njihovi razporeditvi razpravljajal na naslednji seji.

Zaradi kritičnega pomanjkanja žerjavovodij je odbor sklenil, da se v glasilo Železar objavi razpis za dela in naloge žerjavovodja adjustaže in žerjavovodja CRNO linije.

justaže in bodo o tem še enkrat razpravljali na naslednji seji.

Po obravnavi prošnji so sklenili: — da se Gasilskemu društvu Blejska Dobrava odobri nabava nerjavne pločevine, in sicer 20 kosov, dimenzije 2000 x 1000 x 0,5 mm, po maloprodajni ceni;

— da se zavrne prošnja ŠD Jesenice, nogometnega kluba, s katero prosijo za 30 kosov nerjavne pločevine, ker pločevine ne morejo preprodajati in koristiti sredstev za svoje izdatke. Priporočili so, da za pomoč zaprosijo organizacijo sindikata.

— da se ne ugoti prošnji invalidskega društva Ljubljana, ker odbor za gospodarstvo ne razpolaga s finančnimi sredstvi. NK

V nadaljevanju je odbor obravnaval predlog oddelka za industrijsko psihologijo o deficitarnosti del in nalog in ga sprejel z naslednjimi priporočili:

— stopnja deficitarnosti za dela in naloge strojni nakladalec plošč se spremeni iz C v B, bruto 5,80 din;

— zaradi kritičnega pomanjkanja žerjavovodij, se za žerjavovodje v TOZD HVB sprejme deficitarnost, ali sicer B stopnje.

Predlog s popravki so posredovali v potrditev delavskemu svetu.

Ugodili so prošnji Pera Miladinoviča za prekinitev delovnega razmerja v rednem odpovednem roku s 15. aprilom.

V zvezi s prošnjo Luka Bilbija za sprejem v TOZD HVB so sprejeli sklep, da prošnji trenutno zaradi kritičnega pomanjkanja premikačev v TOZD Transport ne morejo ugoditi. Če se bo stanje izboljšalo, so ga pripravljeni sprejeti.

Odbor prošnji Mehmeda Osmančevića za prekinitev delovnega razmerja v čim krajšem možnem roku ni mogel ugoditi, ker opravlja dela in naloge žerjavovodja. S prekinitvijo pa so soglašali v rednem odpovednem roku dva meseca.

Ob koncu seje so vzeli na znanje prijave kandidatov za voznike vilicarjev in z njimi soglašali. Zavrnili so prijavi dveh delavcev, ki sta kot pripravljalec kolobarjev in žerjavovodja bolj potrebna na svojih delovnih nalogah.

9. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V sredo, 28. marca, je bila deveta redna seja delavskega sveta TOZD HVJ, ki jo je sklical in vodil predsednik Franc Makše. Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da je eden še v izvajanju, vsi ostali pa so izpolnjeni.

Delegati so na seji obravnavali stabilizacijski program in ugotovili, da ga TOZD zaenkrat uspešno izvršuje; v prihodnje pa bo potrebno nameniti večjo pozornost kupcem in izboljšati kvaliteto dela.

Potrdili so kandidate za delegate v organih upravljanja SOZD Slovenske železarne in nadomestne volitve delegatov v organe upravljanja v TOZD, delovne organizacije in SIS in obenem razpisali volitve za 12. april.

Brez pripomb so potrdili samoupravni sporazum o združenju TOZD v delovno organizacijo Žele-

zarna Jesenice in sprejeli samoupravni sporazum o ustanovitvi območne vodne skupnosti za Gorenjsko.

Potrdili so registre verificiranih sporazumov o cenah med kupcem in proizvajalcem brez pripomb.

Delegati so bili na seji seznanjeni z odgovorom oddelka za študij dela in časa o razvidu del in nalog, na katerega so bile dane pripombe. Zadolžili so komisijo na ravni TOZD, da še enkrat pregleda razvid del in nalog, sestavi ugovor in ga pošlje oddelku za študij dela in časa v ponovno obravnavo.

ss

11. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo pri DS TOZD HVJ Dušan Prešern je 27. marca sklical in vodil 11. redno sejo odbora. Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da je TOZD HVB dobavila 31 ton HVT kvalitete C 0147, namesto predvidenih 100 ton HVT kvalitete dinamo in debeline 0,5 mm. Zato je bil družbeni plan za marec zmanjšan za 120 ton gotove proizvodnje.

V nadaljevanju seje so člani odbora obravnavali rezultate dela v mesecu februarju. Ugotovili so, da je družbeni plan znašal 2.374 ton, dejanska proizvodnja pa 2.569 ton. Tako je bil operativni plan prešežen za 9,80 %, prav tako pa tudi družbeni plan za 0,76 %, kar so ocenili kot dokaj dober rezultat, čeprav so bili pogoji dela precej težki. Izpadlo proizvodno so nadomestili z nadurnim delom ob sobotah in nedeljah. Siemag valjarsko ogrodje je še vedno omejeno usposobljeno. Težave pa so se pojavljale pri kvaliteti vložka in pri pomanjkanju delavcev. Dosežen kvalitetni asortiment je bil zadovoljljiv.

Člani odbora so odobrili družbeni plan za april, ki znaša 2.500 ton, s predpostavko, da v TOZD HVB izdelajo 100 ton dinamo HVT debeline 0,5 mm. Če te količine ne bo, se družbeni plan zmanjša za 176 ton. Vodja OPP je opozoril, da za drugo kvaliteto ni naročil in bo prekinjeno planiranje strojnih kapacitet, ker je že sedaj oteženo delo zaradi izvenprogramskega in nekvadratnega vložka. Zato bodo pri realizaciji plana v aprilu velike težave.

Pri pregledu izvrševanja stabilizacijskega programa za februar so ugotovili, da so bili cilji povsod doseženi. Pohvala velja predvsem delu tistih, ki so v nadurah — ob sobotah in nedeljah, prispevali k dobrim rezultatom dela.

Pri pregledu reklamacij so ugotovili, da je večina napak nastala v TOZD HVJ. Opozorili so na boljše delo in odgovornejši odnos do kupcev.

Obravnavali so še prošnjo invalidskega športnega društva Olimpija iz Ljubljane za finančno pomoč pri organizaciji mednarodnega turnirja v košarki, ki bo 14. in 15. aprila na Jesenicah. Prošnjo so ugodno rešili in društvu odobrili 400 kg odpadnih HVT.

Ob koncu seje so člani odbora sklenili, da se za prizadevno delo nekaterim delavcem podelijo posebne nagrade.

ss

PREGLED SESTANKOV SDS

Nadaljujemo s »Pregledom sestankov« iz dvanajste številke Železarnja.

Iz TOZD VZDRŽEVANJE smo prejeli zapisnika SDS vzdrževanje Bela 1 in 2. SDS vzdrževanje Bela 1 v zvezi z zaključnim računom pripominja, da mora biti normativ kadra za potrebe proizvodnje popolnjen. Člani SDS vzdrževanje Bela 4 pa so bili v zvezi s predlagano delitvijo sklada skupne porabe mnenja, »da se preveč črpa delavce Železarne za vse mogoče kulturne in športne ustanove, premalo pa se rešuje njihove socialne probleme (nizke plače)«.

Iz TOZD ENERGETIKA smo prejeli zapisnike SDS energetiki 1, 2, 3 in 4, parne naprave 1, 2, 3 in 4, delavnica elektroenergetike, delavnica toplotne energije, delavnica PIV energije ter PIV energija 2, 3 in 4. SDS parne naprave 1 meni, da je treba v celotni Železarni poostri disciplino. SDS parne naprave 2 opozarja (4. marca), da so zaradi pomanjkanja mazuta morali začeti kuriti s premogom. Zaradi tega potrebujejo na vsaki dnini več delavcev (za premog in pepel). Ker delavcev za ta dela ni, morajo to delo opravljati kvalificirani delavci, kar se jim seveda ne zdi pravilno. Tudi na sestanku SDS parne naprave 3 se je v zvezi z redukcijami zemeljskega plina in mazuta in ob hkratnih velikih zahtevah po vroči vodi in pari razvila zelo živahna razprava. SDS delavnica elektroenergetike je na sestanku dne 3. marca obravnavala med drugim tudi pisni odgovor vodje TOZD na vprašanje, ki so ga postavili 5. avgusta lani (točka 1. 2. dnevnega reda) »in ugotavlja, da je bil v poslovnem poročilu TOZD Energetika za obdobje januar—junij 1983 podatek neresničen«. Član iste SDS I. O., ki stanuje v samskem domu, pa je na sestanku opozoril, da stanovanjci samskega doma še niso prejeli novega hišnega reda. Pritožil se je tudi nad načinom odločanja o disciplinskih prekrških v samskem domu, ki je po njegovem mnenju nepravilen in v nasprotju z zakonom o združenem delu. SDS PIV energija 2 je na sestanku izrazila svoje začudenje nad izgubami v proizvodnih TOZD ob zaključnem računu za leto 1983. Pritožuje se tudi nad malico, češ, da je sicer boljša, »ni pa toliko vredna, kolikor zanjo plačamo« (5. marca). SDS PIV energija 4 priporoča temeljnemu organizacijam, naj pravilno razporedijo dopuste čez vse leto, da poleti ne bi spet prihajalo do pomanjkanja delavcev. Pritožujejo se nad pomanjkanjem reda in čistoče na mazutni postaji Bela v primeru, če je čistilka dalj časa odsotna, če boluje ali če ima dopust. SDS nasprotuje tudi povečanemu davku za nadurno delo v primerih, ko je nujno potrebno.

Iz TOZD TRANSPORT smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, promet + vleka 1, 2 in 4, tehtalci, tovor, lokomotivska delavnica, elektromehanična delavnica, delavnica motornih vozil ter vzdrževanje proge. SDS vodstvo TOZD ponovno vprašuje o možnosti uvedbe premakljivega delovnega časa. SDS promet + vleka 1 in 4 menita, da vzrok za neizvršen plan dela v letu 1983 pri železniškem transportu ni v njihovem slabem delu, temveč v pomanjkanju premikačev in strojev. Istega mnenja v zvezi z vprašanjem, zakaj niso obratovalle vse lokomotive, je tudi SDS promet + vleka 2. SDS tovor v zvezi s pripevkom, ki ga morajo TOZD odvajati za delovne skupnosti, meni, »da bi se morale te službe stimulirati procentualno glede na prihodek ali pa dohodek TOZD.« S tem bi po njihovem mne-

nju zagotovili zmanjšanje administracije, hkrati pa uslužbenec v delovnih skupnostih stimulirali za boljše opravljanje storitev za temeljne organizacije. V tem smislu naj bi popravili tudi sporazum o svobodni menjavi dela med TOZD in delovnimi skupnostmi. Delavce, ki delajo na nasipu, je zanimalo, kdaj bo bivalni kontejner urejen za preselitev. Glede smučarskih in drugih tekmovalnih priporočajl organizatorjem, naj jih v prihodnje organizirajo na proste dneve. SDS vzdrževanje proge pod razno vprašuje, kako je z nadurami, ki jih morajo opraviti zaradi vzdrževalnih del na progi zato, da proizvodnja ne bi utrpela prevelike škode.

V TOZD DRUŽBENA PREHRANA pa so se delavci zbrali na skupnem zboru. Število prisotnih ni navedeno, pa tudi pripomb k devet točk obsegajočemu dnevnemu redu (z izjemo k zaključnemu računu) ni bilo. V zvezi z zaključnim računom menijo naslednje: »Večjo pozornost je treba posvetiti nabavi materiala, drobnega inventarja, osnovnih sredstev, kvaliteti, roku trajanja in cenam pri tekočem vzdrževanju. V samopostrežni restavraciji se pregleda in uredi pomanjkljivosti v skladišču (mizica ipd.)«. Zbor je na priporočilo pravne službe potrdil tudi predlog sporazuma, ki ga je predlagala skupščina občine Crikvenica in se nanaša na združevanje sredstev za izgradnjo komunalnih objektov v Crikvenici.

SDS nabava vnoz-izvoz (DELOVNA SKUPNOST ZA KOMERCIALNE IN FINANČNE ZADEVE) vprašuje, katere so tiste prekomerne nabave v decembru 1983, ki bremenijo Železarno, oziroma katere surovine ali reprovromaterial je zajet v poslovnem poročilu. Prošijo tudi za pojasnilo v zvezi z organiziranjem prehrane na nabavi, saj zaradi lokacije (izguba časa) ne morejo koristiti toplega obroka. Prav tako jih zanima, zakaj se komerciala — nabava ne stimulira tako kot TOZD, ki uporablja nabavljene surovine, oziroma zakaj zaloge bremenijo samo nabavo. V odgovoru je treba podati tudi primerjavo med TOZD. SDS zahteva, da se jih glede stimulacije obravnava enako kot proizvodnjo. SDS računovodstvo osnovnih sredstev ni zadovoljna z načinom poročanja o delu in porabljenih sredstvih komunalne skupnosti. Zato zahteva, da ga komunalna skupnost pripravi enako kot plan dela: »Po posameznih objektih mora pripraviti tudi poročilo o delu in porabljenih sredstvih v preteklem obdobju«.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR TER NOVOGRADNJE smo prejeli zapisnike SDS oddelek za ekonomske analize in planiranje, oddelek za študij dela, časa in nagrajevanje, ERC, raziskovalni oddelek, oddelek investicijske dokumentacije in investicijskega razvoja ter oddelek za operativno planiranje proizvodnje. Pripomb SDS na predlog delitve sklada skupne porabe v dosedanjih pregledih sicer nismo povzemali. Ker pa marsikdo verjetno postavlja v zvezi z delitvijo sklada skupne porabe podobno vprašanje kot SDS oddelek za ekonomske analize in planiranje, ga kaže tu posebej izpostaviti: »Kaj smo v zadnjih letih spremenili v predlogu delitve sredstev sklada skupne porabe na osnovi pripomb iz javne razprave?« SDS želi odgovor! SDS je v zvezi s stanovanjsko gradnjo postavila tudi sledeče delegatsko vprašanje: »Zakaj odgovorne službe v Železarni, ki zahtevajo vknjižbo zastavne pravice za dani kredit v zemljiško knjigo, ne izvedejo razknjižbe ob odplačilu kredita, kar je normalna praksa pri bančnih kreditih, ampak mora za to vsak poskrbeti sam?« SDS oddelek za študij dela, časa in nagrajevanje je podala več pripomb na poslovnem poročilu za leto 1983. Ugotavljajo namreč, da je v poročilih o delu oddelekov nakazano predvsem, kaj se je delalo in premalo, kakšne rezultate smo dosegli. Samokritični so tudi do svojega lastnega dela, saj pravijo, da so preveč energije vložili v reševanje problematike nagrajevanja namesto v sistemsko reševanje. Glede ERC, kjer razmišljajo o razširitvi kapacitet, pa menijo, da je najprej potrebno uskladiti kapacitete za nalo-

ge v Železarni. V poslovnem poročilo Železarne je po njihovem mnenju potrebno vključiti tudi poročilo o porabi energetskih medijev, saj porabi energije kljub možnosti prihrankov namerjamo premalo pozornosti. Pod razno (9. točka dnevnega reda!) pa postavlja sledeče vprašanje: »Kako bodo potekala dela pri urejanju doma na Mežakliji, za katerega smo tudi v preteklosti iz sklada skupne porabe namenili visoka sredstva?« SDS ERC na poslovnem poročilo Železarne in delovne skupnosti sicer ni imelo pripomb, vendar so se člani SDS, soglasno (41 prisotnih) izrekli proti predlagani delitvi ustvarjenega dohodka: »Sprejeli smo sklep, da je delitev dohodka oziroma čistega dohodka Železarne in delovnih skupnosti taka, da je za sklad skupne porabe namenjeno največ takšen porast sredstev, kot je porast čistega dohodka.« Glede samega sklada pa so sklenili, »da je glede na preveč povečana sredstva potrebno najprej uskladiti posamezne porabe iz sklada skupne porabe«. Na vprašanje, zakaj se v letu 1984 namenja manj sredstev otroškemu varstvu in zdravstvu, kot je razvidno iz poročil o delu in o planih SIS, pa želi dobiti ustrezen odgovor. SDS bi morala razpravljati tudi o kandidatih za organe upravljanja za SOZD Slovenske železarne, vendar »o predlaganih kandidatih nismo razpravljali, ker nismo dobili predlogov od osnovne organizacije sindikata.« SDS raziskovalni oddelek je glede poročil posameznih sektorjev podobnega mnenja kot OSDN, namreč da bi morali biti iz njihovih poročil razvidni rezultati dela in ne samo popis nalog. Podobno misli tudi glede elektronsko računalniškega centra (»usmeritve ERC niso usklajene s poslovnim politikom DO Železarne Jesenice«). Pritožujejo se tudi, da se njihova amortizacijska sredstva (ob dejstvu, da delajo z že precej iztrošeno opremo, npr. veliko orodje in instrumenti so iztrošeni že 97,6-odstotno) trošijo za nabavo kontrolnih ur (»in to kar v višini 42,5 % sredstev naše delovne skupnosti«). Mnenja so, da se kaj takega ne bi smelo dogajati. Za temeljne organizacije, ki so deleže iz izgubo, je treba v poslovnem poročilu podati objektivni prikaz vzrokov, ki so do tega privedli. Glede prekoračitev stroškov v lastnem oddelku (energija, material na delovni nalog, transportne storitve, potni stroški itd.) pa ugotavljajo, da so bolj posledica nepredvidenih podražitev oziroma preoptimističnega planiranja kot pa neracionalnega trošenja. Pod deveto (!) točko dnevnega reda so obravnavali odgovor oddelka za organizacijo dela na delegatsko vprašanje o reorganizaciji njihovega oddelka. Z odgovorom »absolutno niso zadovoljni«. Z razlogi za odlašanje reorganizacije se ne strinjajo. Menijo namreč, da bi predlog za reorganizacijo, ki je bil podan pred tremi leti, »približal njihovo organiziranost potrebam proizvodnih TOZD«. Del trenutnih kvalitativnih problemov je po njihovi oceni posledica slabe organiziranosti strokovnih potencialov v delovni organizaciji. »Strokovnost in znanje je v Železarni Jesenice preslabo ocenjeno in zapostavljeno.« SDS zahteva, da se njihov predlog ponovno prouči, vendar pa ga je po tolikih letih potrebno delno popraviti ter izdelati variantni predlog za predlagano reorganizacijo. Ta reorganizacija po njihovem mnenju »ne pogojuje kasnejših večjih reorganizacij vseh drugih služb in delovnih skupnosti«. Na koncu pa jih je vodja SDS seznanil še s potekom akcije za izdelavo razvida del in nalog od novembra 1978 do danes. Na sestanku SDS oddelka investicijske dokumentacije in investicijskega razvoja je bilo 2. marca postavljeno vprašanje v zvezi z objavo v Železarnju, da ostanejo do nadaljnjega osebni dohodki v Železarni zamrznjeni na ravni decembra 1983. Zanima jih namreč, če lahko delavski svet sprejme tak sklep brez obravnave po SDS in če je realno, da je povprečni osebni dohodek v Železarni nižji od povprečnega osebnega dohodka v občini Jesenice in v drugih delovnih organizacijah in to »kljub temu, da nismo imeli izgube oziroma nimamo sanacije«. Božidar Lakota — Center za proučevanje samoupravljanja ter informiranje

(Nadaljevanje s 1. strani)

mi, kvaliteta izdelanih podbojev se s to zamenjavo ni zmanjšala, odpravljena pa je bila pogosta menjava plošč.

TOZD ŽIČARNA

Avtorjem JANEZU KOMELU, ANTONU KELVIŠARJU, DUŠANU PREŠERNU, AVRELIJU RAVNIKU in JAKOBU ŠRANCU je bilo za uvedbo zaščitnega plina za globinske peči EWB, ASEA in BBC v žarilnici hladne valjarne odobreno tretje posebno nadomestilo. V tehnološkem smislu realizacija tega projekta predstavlja velik napredek v tehnologiji, kar se kaže na večjem izpletnu in na mnogo boljši kvaliteti pri izdelavi VAC-60 žice in trakov.

TOZD JEKLARNA

Avtorjem KARLU RAVNIKU, ALOJZU ZUPANU, HENRIKU ZUPANU, BOŽIDARJU PRISTAVCU, ALOJZU VARLU, STANKU PFAJ-FARJU, FRANCU LEGATU, BRANKU MARKIZETIJU in TOMAŽU ZALOKARJU je bilo za uvedbo vodohladjenih panel na zgornje notranje dele peči odobreno drugo posebno nadomestilo. Na ta način so zgornji deli že sami po sebi ognjeodporni in oblikovno bolj potrebna, kar je velik prihranek. Ker vodohladni paneli hladijo del oboka in stene peči, se s tem poveča vzdržnost ognjeodporne obzidave in zmanjša število remontov.

Avtorju FRANCU SMOLEJU je bilo za predelavo razpršilca za lak in apno odobreno tretje posebno nadomestilo. Za odbrizgavanje kokila z lakom in apnom v TOZD Jeklarna uporabljajo posebni razpršilec. Prvotno so razpršilec izdelovali po načrtu JS-56. Šoba je bila izdelana iz treh sestavnih delov.

Avtor izboljšave je rekonstruiral razpršilec tako, da je šobo izdelal iz enega kosa in jo privaril na ogrodje razpršilca. Nov predelan, poenostavljen razpršilec povsem ustreza namenu. S to predelavo je avtor dosegel enostavnejšo in cenejšo izdelavo razpršilcev.

Avtorju KARLU JANČIČU je bilo za izdelavo zbiralnika in uporabo tehtnice za separacijo dolomita v kamnolomu Trebež odobreno tretje posebno nadomestilo. Zaradi pomanjkanja vode v potoku Javornik so bili v kamnolomu večkrat nepredvideni zastoji na separaciji dolomita. Avtor je z zajetjem talne vode iz kamnolomskih podzemskih rogov v poseben zbiralnik zagotovil zadostno količino vode tudi v kritičnih obdobjih nizkega vodostaja potoka Javornik. S tem je preprečil izpad proizvodnje pranege dolomita in zagotovil TOZD Jeklarna oddelku SM peči vedno prani čist dolomit, kar je za varno delo zelo pomembno.

Avtorjem BORISU TRUHAČKU, MARKU PEZDIRNIKU in DRAGU BOHINCU je bilo za vgraditev sesalnega filtra na agregatu za drsno zapiralo »Interstop« na KL napravi odobreno enkratno posebno nadomestilo. Pri vlivljanju jekla na KL napravi za odpiranje in zapiranje livne ponve uporabljajo drsno zapiralo »Interstop«. V začetku obratovanja »Interstop« agregata na KL je pogosto prihajalo do motenj pri odpiranju oziroma zapiranju drsnega zapirala ponve.

Po raziskavi je bilo ugotovljeno, da so v olju nečistoče, ki so vplivale na delovanje sistema. Avtorji predloga so vgradili sesalni filter pred varnostnim ventilom, ki zadržuje nečistoče in preprečuje zamašitev šobe. Z vgradnjo filtra so problem praktično odpravili.

Avtorju BLAŽU REŠKOVIČU je bilo za predelavo podpor proge in obnovo veznih kanalov v spodnjem stroju SM peči 04 odobreno enkratno posebno nadomestilo.

Zaradi zastarelosti in dotrajanosti reverzorne naprave — Försterjev ventil — na SM peči 04 je bilo nujno potrebno pri prvem remontu peči reverzorno napravo nadomestiti z novo, modernejšo. Vgraditev nove reverzorne naprave pa so ovirali vertikalni podporni stebri podesta, proga zakladalnih voz in energetski vodi. Po idejnem predlogu predlagatelja je bila izvedena predelava spodnjega stroja SM peči 04 ter s tem omogočena vgradnja nove reverzorne naprave. Novo reverzorno napravo so vgradili za en meter nižje, s čimer je omogočeno boljše delovanje in vzdrž-

ževanje naprave. Z izvedeno predelavo je bil omogočen nemoten dovoz tekočega grodlja v SM oddelek in s tem normalno obratovanje ostalih SM peči.

Avtorjem JOŽU JALNU, MATIJU JUSTINU in ANTONU KOBLARJU je bilo za uspešno uveden spremljen postopek izdelave bakrenih zamaškov za vmesno ponev na konti livu odobreno izplačilo drugega posebnega nadomestila. Na konti livu imajo na vmesnih ponvah montirane zapiralne drogeve. Večkrat se zgodi, da ti drogevi zaradi izpadle mase v ležišču zapiralnega droga ne zapirajo. V takem primeru je treba imeti pripravljene bakrene zamaške, s katerimi zaustavijo talino. Avtorji so uvedli nov postopek izdelave bakrenih zamaškov s tem, da so sami izdelali utor in izpopolnili postopek izdelave zamaškov do popolne uporabnosti. Prednosti takšne izdelave zamaškov so predvsem v hitrejši izdelavi ter zmanjšanju odpadnega materiala.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval tudi tri idejne predloge, in sicer: — Idejni predlog št. 2784 »Izdelava betonske plošče za razkladanje legur v TOZD Jeklarna« avtorja FRANCIJA FONA in sprejel sklep, da se ideja zavrne. Za skladišče pod »Sava« žerjavom koncept razvoja predvideva odstranitev (na tem prostoru bo ranžirni prostor), zato bi preurejanje teh prostorov pomenilo neekonomično vlaganje sredstev.

— Idejni predlog št. 2785 »Vgraditev samovlečnega elektro-mehanskega sistema za prevoz legur z vozom« avtorja FRANCIJA FONA in sprejel sklep, da se ideja zavrne. Pred leti je obratovala naprava za

mehanski premik voza za prevoz legur, ki pa je bila zaradi pogostih okvar in s tem tudi zastoj opuščen. Poleg tega koncept razvoja jeklarne 1 predvideva rušenje skladišča ferolegur, zato bi bilo vlaganje v predlagano idejo nesmotrno.

— Idejni predlog št. 2783 »Vgraditev magnetov za pobiranje kovinskih odpadkov in postavitve silosov za Si in Mn v halo SM peči« avtorja EDVARDA FILEJA in sprejel sklep, da se ideja zavrne. Vgradnja magnetov na 7,5-tonskem žerjavu za pobiranje kovinskih odpadkov je že stara ideja in je registrirana pod št. 2302. Po tem predlogu je bil že izveden preizkus, ki je dal dobre rezultate. Zato je vodstvo TOZD jeklarne naročilo projekt in pričakuje, da bo do končne izvedbe prišlo v letu 1984. O reševanju mehanizacije dovoza ferolegur v SM oddelek je bilo govora že pred mnogimi leti, vendar se je v pričakovanju izgradnje jeklarne 2 in s tem praktično ustavitve SM oddelka z aktivnostjo prenehalo. Problem je še danes prisoten, vendar so se delo zaradi gornjega vzroka, precejšnjih problemov in ne nazadnje tudi zaradi velikega stroška reševanju tega problema zavestno odpovedali.

Odbor za gospodarstvo je obravnaval tudi predlog št. 2708 »Popravilo reduktorja za dvig elektrod na elektro peči Lectromelt« avtorjev FRANCA NOVAKA, MARJANA ENDLIHERJA in VLADIMIRJA SODJA in sprejel sklep, da se z izplačilom posebne nadomestila počaka, dokler popravljeni reduktor ne bo vgrajen in preizkušen v enoletnem obratovanju.

I. P.

Sodelavec — vzdrževalec na Javorniku (foto S. Kokalj)

IZVOZNE OBVEZNOSTI SMO IZPOLNILI

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD Hladna valjarina Bela je svoje izvozne obveznosti v marcu izpolnila 103,5 odstotno, kar je njen največji dosežek.

Svoje izvozne obveznosti dobro izpolnjuje tudi TOZD Profilarna, saj jih je izpolnila 140 odstotno. Žal smo iz Zvezne republike Nemčije prejeli večjo reklamacijo, zato bo treba postriti kontrolo odpremljenega blaga.

TOZD Jeklovlek je z izvozom avtomatnega jekla na Poljsko in v Bolgarijo svoje izvozne obveznosti izpolnila 145,5 odstotno.

Svoje izvozne obveznosti sta izpolnili še temeljni organizaciji Željarina in Elektrode. Prva je plan izvoza z izvozom gradbenih žičnikov v ZDA, Zvezno republiko Nemčijo, Italijo in Avstrijo izpolnila 132,3 odstotno, druga pa je kljub pomanjkanju naročil izvozila v Bolgarijo in Albanijo za 260 tisoč dolarjev varilnih elektrod.

Temeljni organizaciji Valjarna bluming štekel in Valjarna debele pločevine sta zaradi objektivnih vzrokov svoje izvozne obveznosti izpolnili le polovično, kar pa bomo s pridobitvijo uvoznih dovoljenj naših tujih kupcev lahko popravili že v aprilu.

Temeljni organizaciji Valjarna žice in profilov in Žičarna svoje izvozne obveznosti zadovoljivo izpolnjujeta, saj jih je prva izpolnila 88,4 odstotno, druga pa 96,7 odstotno.

V prvem tromesečju bi morala naša železarna po družbenem dogovoru izvoziti za 8.281.000 dolarjev izdelkov. To obvezo je izpolnila 98,2 odstotno. Na konvertibilno tržišče smo izvozili za 5.667.400 dolarjev naših izdelkov in tako plan izvoza na konvertibilno področje izpolnili 98 odstotno; na klirniško tržišče smo izvo-

zili za 2.465.210 dolarjev naših izdelkov in tako plan izvoza na to področje izpolnili 98,6 odstotno. Primanjkljaj v višini 14.000 dolarjev je tako majhen, da lahko rečemo, da smo svoje obveznosti v prvem tromesečju v celoti izpolnili.

Kakšni pa so obeti za april? Glede na program izvoza za april so izgledi zadovoljivi, saj predvidevamo, da bomo izvozili na konvertibilno področje za dva milijona dolarjev naših izdelkov, na klirniško pa za 520 tisoč dolarjev izdelkov. V okviru izvoza na klirniško področje se nadaljuje povečan izvoz nerjavne pločevine na Češkoslovaško.

Prispela so tudi naročila za pet tisoč ton varilnih elektrod za Sovjetsko zvezo, zanje pa bomo kot protidobavo v okviru metalurške menjave skozi celo leto prejeli 35 tisoč ton jeklenega odpadka. Ta dogovor pomeni za vsako stran 3.185.000 dolarjev, izpolnjevati pa ga bomo začeli v maju.

Lilijana Kos

Železarski globus

JAPONSKA

V gospodarskem letu 1984/85 (od 1. aprila 1984 do 31. marca 1985) bodo dobavile japonske železarske družbe Nippon Steel Co., Nippon Kokan, Sumitomo Metals Industries in Kawasaki Steel Co. v Sovjetsko zvezo milijon ton cevi z velikim premerom. Uporabili jih bodo pri gradnji cevovoda, ki bo povezoval sovjetska nahajališča zemeljskega plina v zahodni Sibiriji z državami zahodne Evrope.

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

EPIDEMIOLOGIJA V VOJNI IN MIRU

Antibiotike mora ranjenec dobiti čimprej po poškodbi (2 do 3 ure) in 4 do 7 dni v večjih količinah. Doseči je potrebno stalno penicilinemijo v koncentraciji 0,1 internacionalne enote na milimeter krvi.

Cepljenje proti tetanusu v SFRJ je obvezno v prvem, drugem, četrtem, osmem, dvanajstem in devetnajstem letu starosti, kar zadovoljivo vpliva na imunost pri prebivalcih. V JLA se obvezniki ponovno cepijo proti tetanusu s TeTy vakcino (tetanus-tifus), dve injekciji v obdobju 1 do 3 mesecev ter z buster dozo 6 do 12 mesecev po drugem cepljenju.

Cepljenje s tetanusnim anatoksinom je najcenejše, najuspešnejše in popolnoma nenevarno. Le ta ukrep prispeva k zmanjšanju obolenj.

Za zaščito obolelih za tetanusom se priporoča naslednji postopek: Tabela: Postopek s poškodovanim

Stanje imunosti poškodovanega	Čista rana, stara manj kot 12 ur, brez večje okvare tkiva	Vse ostale rane
Popolnoma cepljen v zadnjem letu	Nič	Nič
Popolnoma cepljen pred 10 leti	Ena doza vakcine	Ena doza vakcine
Popolnoma cepljen pred več kot 10 leti	Ena doza vakcine Antitoksin	Ena doza vakcine Antitoksin Antibiotik
Ne cepljen	Popolno cepljenje Antitoksin	Popolno cepljenje Antitoksin Antibiotik

Pripombe k tabeli:

Vakcina: kot vakcina se uporablja monovalentni tetanusni anatoksini ali bivalentna TeTy vakcina z 8 Buster anatoksinom.

Popolno cepljenje: 2 dozi 8 Buster tetanusnega anatoksina v obdobju 1 do 3 mesecev in tretja po 6 mesecih.

Antitoksin: doziramo najmanj 5000 antitoksičnih enot prečiščenega konjskega ali govejega antitetanusnega seruma. Še boljše zaščito dosežemo z doziranjem 250 enot humanega antitetanusnega imunskega globulina. Takšne doze prejme poškodovanec, če doseže zdravnika v 24 urah po poškodbi. Če ima poškodovanec komplicirano poškodbo, prejme dvojno dozo antitoksina.

Antibiotiki: Poškodovanci prejmejo dnevno najmanj 2 milijona enot penicilina.

Izjemen učinek aktivne imunizacije se je pokazal v drugi svetovni vojni. Takrat so bile zavezniške armade pravočasno cepljene. Tetanus se je občutno znižal in ni več predstavljal resnega vprašanja.

V vojnem obdobju od leta 1939 do 1945 so bili imunizirani vsi britanski vojaki z dvema dozama po 1 ml anatoksina v času šestih tednov in z 1 buster dozo devet mesecev pozneje. Poškodovanci so prejeli 300 enot antitoksičnega seruma, ki se je ponavljal pri necepljenih še tri tedne pozneje.

V armadi ZDA so vojaki prejeli tri doze anatoksina (1 ml vsakič!) v času treh tednov, buster dozo pa leto dni pozneje ali pa pred pričetkom vojnih operacij. Med 22 milijoni pripadnikov ameriške armade je bilo le 50 primerov obolelih za tetanusom.

Po drugi svetovni vojni je bila v vseh armadah uvedena obvezna aktivna imunizacija, tako da danes tetanus v oboroženih silah ni več nevaren.

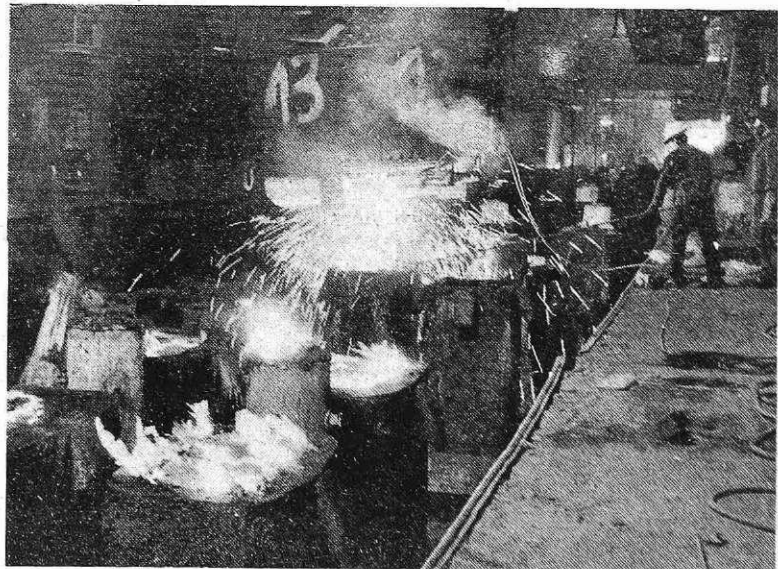
Vsi oboleli in sumljivi za tetanusom se brez odloga odpravijo v odgovarjajoče zdravstvene ustanove na oddelek za intenzivno nego. Tam prejmejo večje doze humanega antitetanusnega globulina intramuskularno (med mišice). Če tega ni, dobijo prečiščeni konjski tetanusni antitoksin intravenozno (v žilo) 100.000 do 150.000 enot. Obenem prejmejo tudi ustrezne doze antibiotikov. Sedativi (pomirjevalna sredstva) in mišični relaksansi (mišična sprostitelja) vzporedno s traheotomijo (operativno odprtje sapnika) ter mehnično dihanje rešujejo življenja pri prizadetih bolnikih. Visoko kalorično hrano prejemajo prizadeti s sondo skozi nos. Vzoredno z zdravljenjem poteka aktivna imunizacija. Vidne poškodbe se kirurško obdelajo.

MIKROBNI SVET

Vsakdo ve, da so mikrobi drobna bitja, ki jih opazujemo s svetlobnim ali elektronskim mikroskopom. Vendar izraz »mikrobi« ni enakovreden izrazu za imena živalskih in rastlinskih skupin, kot na primer »sesalci« ali »cvetlice«. Mikrobi so po uvrstitvi v biološke sisteme neverjetno različni. Ker smo se namenili pisati o naravnem razvoju, evoluciji nalezljivih bolezni glede na to, kako jih omejiti ali celo izkoreniniti, je prav, če spregovorimo nadrobneje še o bioloških posebnostih in lastnostih mikrobov.

Sesalec, rastlina in bakterija, vsi so živa bitja, vendar nam površno opazovanje ne pokaže podrobnosti med njimi. Šele če preiskujemo kemično in mikroskopsko zgradbo živega sveta in njegovo notranjo urejenost, se nenadoma pod videzom različnosti pokaže izredna enotnost.

Katere značilnosti so skupne biološkim sistemom? Predvsem je pomembna enotna kemična sestava. To kažejo povsod navzoče beljakovine in ribonukleinska ter deoksiribonukleinska kislina. Zadnja je nenavadna — to je snov v celicah, ki prenaša v kodirani obliki vse potrebne podatke za graditev specifičnih lastnosti živih bitij. Podatke teh genetskih sporočil pa prevaja kot nekakšen posredovalec ribonukleinska kislina — gradijo se specifične beljakovine. (Se nadaljuje)

»Trinajstka« polni kokile (foto I. Kučina)

ZAHVALA

Učenci in delovni kolektiv osnovne šole Gorenjskega odreda Žirovnica se zahvaljujejo železarni Jesenice TOZD Hladna valjarina Bela za pomoč pri odpravljanju posledic viharja v februarju.

POSPEŠEVANJE MNOŽIČNE INVENTIVNE DEJAVNOSTI (4)

Iz devete številke Gospodarskega vestnika z dne 9. marca ponatiskujemo četrto nadaljevanje o republiškem posvetovanju o množični inventivni dejavnosti.

TIMI ZA KAKOVOST V DO SAVA KRANJ

V kranjski Savi posvečajo kakovosti in zanesljivosti veliko pozornost, saj brez vrhunske kakovosti ni mogoče uspeti na zahtevnem, tujem tržišču. V prizadevanjih za izboljšanje kakovosti pa vse bolj ugotavljajo, da zagotavljanje kakovosti ne more biti samo skrb posameznih strokovnih služb in proizvodnje, ampak da se morajo v proces izboljševanja kakovosti vključevati prav vsi delavci v poslovnem procesu.

Pri proučevanju možnosti izboljšanja kakovosti ugotavljajo, da so temeljna vprašanja kakovosti projektiranje proizvodov in procesov, celovito upravljanje in usklajevanje delovnega procesa, usklajevanje dela med organizacijskimi enotami, odnosi z dobavitelji in kupci itd., kar vse zahteva sistematično vključevanje najširšega kroga delavcev Save v zagotavljanje kakovosti.

Zato je bilo treba razviti in uveljaviti metode dela, ki bodo zagotovile učinkovito medsektorsko usklajevanje aktivnosti in bodo omogočile, da bodo pri reševanju problemov nastajanja in upravljanja kakovosti proizvodov usklajeno sodelovali vsi delavci, ki z dejavnostjo na svojem področju lahko vplivajo na izboljševanje kakovosti proizvodov.

Odločili so se za ustanovitev timov za kakovost, v katere so vključeni vsi delavci, ki s svojo dejavnostjo lahko pripomorejo k izboljševanju kakovosti proizvodov. Timi za kakovost so že osnovani na treh ravneh, na četrti ravni ga ustanavljajo:

- tim za kakovost delovne organizacije,
- timi za kakovost temeljnih organizacij,
- timi za kakovost za skupine izdelkov,
- timi za kakovost v procesu proizvodnje.

Sodelovanje v timu za kakovost ni amaterske narave, ampak je delovna dolžnost vsakega delavca, ki glede na svoje delovne zadolžitve lahko prispeva k izboljševanju kakovosti.

Tim za kakovost na ravni delovne organizacije vodi glavni direktor, tajnik tima pa je direktor sektorja za kakovost in zanesljivost, ki je odgovoren za strokovno pripravo osnov za seje tima. Člani tima so še pomočnik glavnega direktorja, vodja službe za kontrolo kakovosti v temeljni organizaciji Avtopnevmatika ter direktorji razvoja, blagovnega prometa in sektorja za organizacijo proizvodnje. Po potrebi se sestav tima razširi z direktorji ostalih strokovnih sektorjev in drugimi strokovnimi sodelavci. Tim sprejme letni delovni načrt, sproti obravnava probleme kakovosti v delovni organizaciji, sprejema vse pomembnejše strateške odločitve v zvezi z doseganjem kakovosti ter skrbi za njihovo izvajanje.

Timi za kakovost v temeljnih organizacijah imajo 7 do 9 članov. Vodijo jih direktorji temeljnih organizacij, tajniki so odgovorni delavci v kontrolni funkciji, člani pa vodje oddelkov za razvoj tehnologije, prodaje, vzdrževanja, glavni planerji in drugi strokovni delavci, ki se glede na svoja delovna področja in problematiko vključujejo v proces izboljševanja kakovosti proizvodov.

Timov za kakovost za posamezne skupine izdelkov imajo v Savi kar 34. Stejejo od 4 do 12 članov in združujejo vse tiste delavce, ki v okviru posamezne skupine izdelkov neposredno vplivajo na kakovost: vodje proizvodnih oddelkov (ki time tudi vodijo), razvojne tehnologe, kontrolne tehnologe (tajniki timov), strokovne delavce v nabavi in prodaji, planerje, vzdrževalce in po potrebi tudi druge delavce.

Timi za kakovost skupine izdelkov sproti obravnava in rešuje vsa vprašanja zagotavljanja kakovosti proizvodov svojega delovnega področja in se pri svoji aktivnosti neposredno in operativno povezuje s timom za kakovost v svoji temeljni organizaciji.

Timi za kakovost za skupine izdelkov so bili ustanovljeni v začetku preteklega leta. V prvem letu delovanja sicer ugotavljajo še neenakomerno aktivnost, hkrati pa tudi izboljšanje rezultatov na področju kakovosti proizvodov. V času vse oostrejših pogojev gospodarjenja, ko je oskrba s surovinami vse slabša tako po količini kot tudi po kakovosti, pa se v Savi povečuje delež izdelkov v prvem kakovostnem razredu tudi na podlagi teh novih oblik skupinskega ustvarjalnega dela.

Značilnost delovanja timov za kakovost v prvem letu je, da so timi razen izjem v večini pripravili programe kratkoročnega urejanja vprašanj kakovosti. Za naslednje obdobje je treba na vseh ravneh sprejeti programe, ki bodo izboljševanje kakovosti obravnavali dolgoročno, in v tem smislu opredelili strategijo in taktiko izboljševanja kakovosti v delovni organizaciji.

Tim za kakovost delovne organizacije bo v letu 1984, kot je predvideno z delovnim programom, posvečal največ pozornosti:

- določanju politike in ciljev kakovosti,
- planiranju aktivnosti za zagotavljanje kakovosti,
- usposabljanju za sodelovanje,
- motivaciji za kakovost.

Podobno sprejemajo svoje delovne programe tudi timi za kakovost v temeljnih organizacijah in v okviru skupin izdelkov. V programih aktivnosti in izboljšanje kakovosti so poudarjene tri naloge:

- tekoče in strateško upravljanje kakovosti od ideje do uporabe izdelka,
- organiziranje timov za kakovost na ravni neposrednega delovnega procesa in s tem vključevanje neposrednih proizvajalcev v proces ustvarjalnega sodelovanja za izboljšanje kakovosti,
- usposabljanje delavcev za aktivno ustvarjalno sodelovanje pri izboljševanju kakovosti.

V okviru prve naloge je treba doseči še trdnješe sodelovanje delavcev, ki procese pripravljajo, jih organizirajo in kontrolirajo, z delavci nabavnih in prodajnih služb ter drugimi.

mi, s ciljem, da se doseže sprotno, medsebojno usklajeno delovanje vseh aktivnosti in služb, ki s svojo dejavnostjo kratkoročno in dolgoročno posegajo na področje zagotavljanja kakovosti in zanesljivosti izdelkov Save.

V okviru druge naloge so že začeli z organiziranjem četrtne ravni timov za kakovost. Na ravni proizvodnega procesa bodo v ustvarjalno razmišljanje o načinih za izboljšanje kakovosti vključeni vsi delavci v proizvodnem procesu.

S tem bo ciklus organizacije za izboljšanje kakovosti zaključen in bo omogočeno najširše vključevanje delavcev v aktivnosti za zagotavljanje kakovosti. Tako se povečuje motiviranost za delo in tudi odgovornost za boljše delo. Uveljavlja se temeljno načelo samoupravljanja, da se vsak delavec v delovnem procesu pojavlja kot načrtovalec, izvajalec in kontrolor.

Pri izvajanju tretje naloge, usposabljanja delavcev za aktivno sodelovanje pri izboljševanju kakovosti izdelkov, se je DO Sava povezala z Ekonomskim centrom v Mariboru, ki je razvil program USOMID — usmerjena sistemska in sistematična, organizirana in množična inventivnost in inovativnost pri delu. S tem programom, ki so ga priredili za potrebe DO, usposablja delavce za ustvarjalno sodelovanje v timih za kakovost.

V letošnjem letu bodo poleg seminarjev o uporabi USOMID metod pridobili nova znanja tudi prek sodelovanja z EC — Maribor pri ustvarjanju programoteke za delovni proces v eni od temeljnih organizacij.

UGODNI PRODAJNI REZULTATI V MARCU

V marcu smo prodali 33.364 ton naših izdelkov in s tem ustvarili 2.424 milij. din osnovne realizacije, kar je pri količini 2 % več, kot je predvideval družbeni načrt in le nekoliko nižji operativni program. Vrednost prodanih izdelkov je zaradi zaostankov za načrtovanimi prodajnimi cenami, kar pa je na začetku leta povsem običajno, manjša, kot je predvideval družbeni načrt, nekoliko zaostajamo tudi za vrednostnim operativnim programom, ki upošteva dejansko doseganje prodajnih cen.

Storitve prevajanja, s katerimi smo v preteklih mesecih zapolnjevali neizkoriščene kapacitete ob pomanjkanju vložnega materiala, so v marcu prav zaradi tekoče oskrbe proizvodnje nekoliko pod planirano višino, pa tudi storitve vzdrževalnih TOZD so, z izjemo TOZD Strojne delavnice in Vzdrževanja, zaostale za načrtovano vrednostjo, tako da je skupna zunanja realizacija dosegla 81 % z družbenim planom začetne višine.

Pregled prodaje po posameznih TOZD nam pokaže, da so v marcu načrtovano količino prodaje presegli v večini TOZD, zaostali so le v TOZD Valjarna debele pločevine za 1 %, Hladna valjarna Jesenice za 15 %, Vratni podboji za 27 % in Monter Dravograd za 5 %. Ker so načrtovano prodajno ceno presegli le v TOZD Livarna in Monter Dravograd, so vrednostni rezultati prodaje še v zaostanku za predvidenimi, izjema je le TOZD Livarna, katere vrednost prodaje je za 19 % nad načrtovano višino.

Tudi rezultati prodaje, doseženi v prvih treh mesecih letošnjega leta, so ugodni. S prodajo naših izdelkov in storitev prevajanja v skupni količini 101.452 ton smo za 3 % presegli družbeni načrt in operativni program. Vrednost prodaje je še zaradi omenjenih vzrokov nižja od načrto-

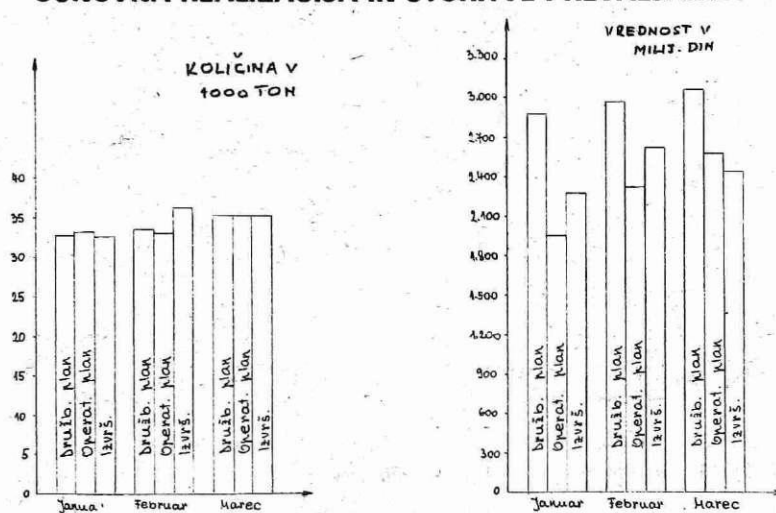
vane, vendar smo precej presegli vrednostni operativni program prodaje, ki sproti vključuje nastale pogoje gospodarjenja. Vrednost prodaje v lanskih prvih treh mesecih smo presegli kar za 71 %. Zaostanki za planom so v prvih treh mesecih vidni pri storitvenih TOZD in je skupna zunanja realizacija, ki znaša 7.328 milij. din, le 82 % načrtovane višine.

V obdobju januar-marec so presegli družbeni količinski in vrednostni načrt prodaje le v TOZD Livarna, boljše količinske rezultate prodaje od načrtovanih pa izkazujejo še v TOZD: Valjarna blumingštel, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Bela in Jeklovlek, medtem ko so v ostalih TOZD zaostali za planom, zaostanki pa so višji le v TOZD Vratni podboji in Monter Dravograd.

Rezultati, doseženi v marcu, niso ugodni samo zaradi presežkov načrtovane količine prodaje, pač pa smo s pomočjo metode izračuna agregativnih indeksov prodaje lahko zaključili, da je februarškemu izboljšanju strukture prodaje sledilo še 4 % izboljšanje asortimenta prodaje v marcu, v primerjavi s februarjem, medtem ko je v primerjavi z načrtovano strukturo dosežena zaostala, vendar zaostanek znaša le dober odstotek.

S.

GRAFIČNI PRIKAZ PRODAJE JANUAR—MAREC OSNOVNA REALIZACIJA IN STORITVE PREVALJANJA

Programoteka bo omogočila članom timov za kakovost celovit vpogled v celoto in povezanost delovnih procesov in zagotovila učinkovito delovanje. Hkrati poteka izobraževanje o zagotavljanju kakovosti na vseh ravneh timov za kakovost, vključno z delavci v procesu proizvodnje.

Na podlagi enoletne prakse delovanja timov za kakovost ugotavljajo: — da je delovanje timov za kakovost na ravni DO, TOZD in skupin izdelkov pripomoglo k izboljšanju kakovosti proizvodov in da je zamisel te oblike aktivnosti delovno verificirana.

Zaključno srečanje in podelitev priznanj najboljšim na osem tekmovalnih kovinarjev občine (foto I. Kučina)

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD REMONTNE DELAVNICE

Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Remontne delavnice so na trinajsti seji, ki je bila 23. marca, brez pripomb potrdili sklepe občnega zbora osnovne organizacije in program dela za leto 1984.

Delavskemu svetu so predlagali, da imenuje novo volilno komisijo. Zanj so predlagali osem sodelavcev. Predlagali so tudi novo delegata za delavski svet in v delegacijo za kulturo. Temeljna kandidacijska konferenca je že 6. marca predlagala nove delegate za domačestne volitve.

Komisijo za šport pri IO sindikata Železarne so zaprosili, da uskladi zneske za vse tekmovalce, ki se udeležijo tekmovalni na ravni Železarne. Tudi ni pravega razmerja pri povračilu stroškov za različna tekmovalja.

Obravnavali so še problematiko nadurnega dela in zadolžili vodstvo temeljne organizacije, da izpolni dokumente, ki jih je poslal sindikat Železarne in urejajo pogoje, da se nadurno delo šteje v pokojniško dobo. Odgovor zahtevajo do 15. aprila.

Obravnavali so tudi težek socialni položaj sodelavca zaradi daljše bolezenske odsotnosti.

TOZD PLAVŽ

Tretja seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Plavž je bila 26. marca.

Strinjali so se s poročilom o uresničevanju programa dela občinskega sveta ZSS Jesenice in s predlogom njegove programske usmeritve za leto 1984. Seznani so se tudi s kadrovskimi spremembami v občinskem svetu ZSS Jesenice in njegovih organih in se z njimi strinjali.

Namiznoteniškemu klubu Jesenice so za organizacijo mednarodnega tekmovalja v namiznem tenisu odobrili 3.000 din.

Sodelavca so tudi predlagali za podelitev srebrnega znaka sindikata, ošim bolnim sodelavcem pa so odobrili denarno pomoč.

TOZD VZDRŽEVANJE

26. marca so se na tretji seji sestali člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Vzdrževanje.

Obravnavali so samoupravne aktivnosti za mesec marec, poročilo občinskega sveta zveze sindikatov o delu v lanskem letu in programske usmeritve o njegovem delu v letošnjem letu. Z vsem so se strinjali brez pripomb, občinskemu sindikalnemu svetu pa priporočajo, da izboljša sodelovanje s konferenco sindikata Železarne in s posameznimi osnovnimi organizacijami. Strinjali so se tudi s kadrovskimi spremembami in dopolnitvami v občinskem svetu ZSS Jesenice.

Potrdili so programe dela posameznih komisij. Menijo da je razlika v cenah letovanja pred in po sezoni in v glavni sezoni premajhna, zato med delavci ni interesa za dopuste pred in po sezoni. Letovanje v prikolici se jim zdi predrago. Podpirajo pa akcijo za ureditev možnosti letovanja v Ptujskih toplicah in nadaljevanje ureditve doma na Mežakli. Predlagajo, da bi morali poskušati možnosti oddiha v zimskih mesecih tudi doma in ne samo na Češkem.

Okvirno so se seznanili s potekom volilne konference, konference sindikata Železarne in z njenim programom dela.

Trem sodelavcem so odobrili po 2.000 din za zdravljenje v toplicah.

— da je treba v proces upravljanja in zagotavljanja kakovosti vključiti na vseh ravneh vse delavce, ki v okviru svojih delovnih področij vplivajo na kakovost.

— da je za učinkovito uveljavljanje programov kakovosti treba zagotoviti organizirano usposabljanje vseh delavcev, ki vplivajo na kakovost,

— da je treba zagotoviti motivacijo za kakovost na vseh ravneh zagotavljanja kakovosti dela in proizvodov.

Zdenka Jurančič

Ugotavljajo, da delo samoupravnih delovnih skupin še vedno ni zadovoljivo, čeprav so natančno opredelili odgovornosti za delovanje. Samoupravni delavski kontrolni predlagajo, da preveri in predlaga uskladitev višine nagrad, ki jih odobrijo odbori za gospodarstvo.

Do naslednje seje mora blagajničarka pripraviti finančni plan delitve sredstev, da bodo plane posameznih komisij lažje prilagodili finančni situaciji.

Konferenco sindikata Železarne sprašujejo, kaj je z usodo žičnice v Španovem vrhu.

TOZD TRANSPORT

Tudi člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Transport so se na 4. redni seji, ki je bila 27. marca, seznanili s predlogom programskih usmeritev občinskega sveta ZSS Jesenice za leto 1984. Potrdili so tudi kadrovske spremembe in dopolnitve v občinskem svetu in njegovih organih.

Referent za oddihe in izlete je poročal, da so organizirali dva rekreacijska izleta, na predlog referenta za socialna vprašanja pa so petim sodelavcem odobrili denarno pomoč.

Obravnavali so analizo o pomanjkanju delavcev na železniškem transportu. Menijo, da je potrebno čim prej sklicati problemsko konferenco o tem.

Obravnavali so tudi obrambni načrt temeljne organizacije in vanj vnesli vse spremembe.

TOZD VRATNI PODBOJI

Tretja seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Vratni podboji je bila 28. marca.

Ugotovili so, da so na zborih delavcev in na delavskem svetu že obravnavali aktivnosti za mesec marec. Na sprejete pripombe niso imeli pripomb. Strinjali so se s poročilom o uresničevanju programa dela občinskega sindikalnega sveta v lanskem letu, s predlogom usmeritev za delo v letošnjem letu in s kadrovskimi spremembami v občinskem svetu ZSS Jesenice.

Strinjali so se s predlogom izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Filofarna, da bi skupno nastopili na nekaterih področjih (šport, kultura, izleti...). Oba odbora se naj čim prej sestane in se pogovorita o sodelovanju.

TOZD ELEKTRODE

Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Elektrode so na drugi seji, ki je bila 30. marca, evidentirali kandidate za volilni odbor. Vodja temeljne organizacije jih je seznanil z doseženo proizvodnjo v marcu — izpolnili so skupne planske obveze.

V maju bodo organizirali dvodnevni izlet v Italijo. Člani bodo prispevali po 3.000 din. Smučarski izlet na Vogel so prestavili na 21. april.

Potrdili so maksimum 5.000 din v rečni blagajni, opozorili sodelavce na udeležbo na zdravniškem pregledu obravnavali disciplinske prekrške in se dogovorili o organizaciji obratnega tekmovalja v kegljanju. Menijo tudi da ni prav, da nekatere osnovne organizacije delovnih skupnosti in vzdrževalnih temeljnih organizacij organizirajo smučarske izlete kar med tednom saj s tem ovirajo delo proizvodnih temeljnih organizacij.

IZREDNA SEJA SKUPŠČINE ZIT OBČINE JESENICE

Čeprav z zamudo, objavljamo izvelek zapisnika izredne seje skupščine ZIT občine Jesenice, ki je bila v petek, 9. marca. Sklical jo je predsednik izvršnega odbora ZIT Dušan SIKOŠEK, poleg delegatov posameznih društev pa sta se je udeležila tudi gosta: predsednik raziskovalne skupnosti Aleš LAGOJA in predsednik DIATI Sašo PIBER.

Izvolili so nove organe skupščine. Za predsednika je bil predlagan in soglasno izvoljen predstavnik DSIT Stane MENCINGER, za člana pa delegat DRMIT Brane STRMOLE in delegat EDIT Vinko REKAR.

Predsednik izvršnega odbora je v svojem poročilu o delu ZIT občine Jesenice v preteklem letu poudaril, da se je delo odvijalo po programu. Aktivnost je bila usmerjena predvsem v pripravo predavanj in razgovorov s strokovno tematiko. Organizirali so 15 takih predavanj oziroma razgovorov, ki se jih je udeležilo precejšnje število poslušalcev. Organizirali so tudi nekaj strokovnih ekskurzij oziroma ogledov sejmov, ki omogočajo neposreden vpogled v razvoj posameznih industrijskih vej in vključevanje njihovih dosežkov v proizvodnjo.

Sodelovanje z društvom DIATI je ostalo na isti ravni kot v preteklem obdobju, čeprav so v letu 1983 planirali nekaj skupnih aktivnosti predvsem s področja množične inventivne dejavnosti in vključevanja pri ocenjevanju inovacijskih predlogov ter investicij. Za ocenjevanje inovacijskih predlogov ali izboljšav so formirane v TOZD komisije za inovacije, pri investicijskih programih oziroma nalogah Raziskovalne skupnosti pa se vključujejo biroji oziroma posamezniki pod okriljem raznih ustanov, tako da je ZIT iz teh aktivnosti praktično izpadla. Zato so na 6. seji IO ZIT sklenili, da se skuša društvo vključiti v razvojne programe preko SZDL. Stališča je delegat ZIT posredoval na programski konferenci OK SZDL v novembru 1983.

Predsednik IO ZIT predlaga, da se na tej skupščini ali na skupnem sestanku DIATI postavijo nekatere skupne smernice za delo obeh društev.

Za zbiranje denarnih sredstev za potrebe ZIT so predvideli v glavnem dosedanje oblike, to je prošnje na podjetja in občinski sindikalni svet Jesenice. Dopisu so se odzvale le Železarna Jesenice, Iskra Otoče, Univerzal Jesenice in občinski sindikalni svet Jesenice.

V letu 1983 so za uredničevanje programov društev potrebovali 452.500 dinarjev finančnih sredstev. Bilanca za leto 1983 kaže, da je bilo odhodka 166.327,60 din, prihodka pa le 156.000 din. Že na sejah IO ZIT so pri spremljanju finančnega poslovanja ugotovili, da društvo izkazuje nekritične odhodke v višini 27.502,80 din, torej imajo za to vsoto manj finančnih sredstev, kot jih je bilo ob zadnji skupščini. Na predlog DSIT so se začela zbirati dodatna sredstva za delovanje društva še z reklamami na plakatih. Finančni efekt se bo pokazal v letu 1984.

Zadali so si nalogo, da več finančnih sredstev ustvarijo preko raziskovalne skupnosti z reševanjem raziskovalnih nalog, saj so za leto 1984 programi društev ovrednoteni že v višini preko 600.000 din.

Vse seje IO ZIT občine Jesenice so bile sklepne, na sejah pa so bili vedno prisotni tudi predstavniki društev. Kritiko zasluži le DRMIT, saj se njihov predstavnik ni udeležil niti ene izmed 7 sej IO.

Svoje delegate ima zveza tudi v KS Sava, OK SZDL Jesenice in ZIT Slovenije. Sej oziroma konferenc se redno udeležujejo.

Tudi v letu 1983 so predlagali svojega člana za Pantzovo nagrado. Tokrat je bil to Lado Šketa, ki je nagrado tudi dobil. Predlagali so tudi tri svoje člane za častne oziroma zaslužne člane ZIT Slovenije in SITJ (priznanja so dobili Kunc, Homovec, Čop).

Na koncu je predsednik pozval skupščino, naj oceni delo društva v preteklem obdobju, s posebnim poudarkom na področju sodelovanja z drugimi strokovnimi društvi ter problemih financiranja.

Po poročilu blagajnika in referenta za predavanja, nadzornega odbora ter verifikacijske komisije je bila razprava.

V imenu društva DIATI je skupščino pozdravil Sašo Piber. Spregovoril je o sodelovanju obeh strokovnih društev DIATI in ZIT.

Ugotavlja, da sodelovanje pri ocenjevanju inovacijskih predlogov še ni zaživelo, ker obstaja vrsta dilem okrog ocenjevanja pa tudi okrog formiranja grup za izpeljavo nalog. Problemi so bili nakazani, grupe, ki so bile sicer že imenovane, pa niso delovale.

Po novem pravilniku o inovacijah je bila imenovana strokovna komisija, ki ima nalogo reševati sporne inovacijske predloge. Komisija, ki ne bi mogla prinesiti odločitve zaradi strokovnih problemov, ima možnost

prositi za sodelovanje društvo ZIT. Vendar je na tej relaciji nerešeno vprašanje financiranja. Z rešitvijo problema bi strokovna grupa ZIT ustvarila tudi določena sredstva, ni pa rešeno, na čigav račun se naložijo.

Predlagano je bilo, da bi ZIT dobivala pavšalni znesek 0,5 % od inovacijskega dohodka Železarne, tako kot DIATI. Vendar je težava v tem, ker so nekateri člani ZIT tudi člani DIATI in je bilo nemogoče enostavno razmejiti, kakšen delež sredstev naj se prispeva na konto posameznega društva. Dodatna težava je, ker inovacijskega prihranka ne prikazujejo v ustvarjenem dohodku DO in je le podatek na papirju.

Predsednik Raziskovalne skupnosti Jesenice Aleš Lagoja je nakazal možnosti financiranja društva IT. Raziskovalna skupnost zbira naloge, ki jih posebna komisija za raziskovalne in študijske naloge ovrednoti. Za ta namen je bil ustanovljen poseben sklad, v katerega je na primer samo TBJ prispeval 1.000.000 dinarjev. Iz sklada RS se namenja denar za projekte v občini, ki so splošnega pomena, ne pa za posamezne delovne organizacije.

Društvo IT ima možnost, da se vključi v program dela RS, vendar bo potrebno predhodno rešiti honoriranje posameznikov, ki bodo delovali pod okriljem ZIT. Naloga ZIT naj bo: najprej izbira nalog, ki jih je sposoben rešiti, naslednji korak pa bo iskanje sredstev iz tega naslova.

Dušan Sikošek se je strinjal s predsednikom RS, da je potrebno najprej izbrati naloge, ki so najbližje rešitvam, naslednji korak je zbiranje sredstev in na koncu reševanje honoriranja posameznikov oziroma organizacija delitve sredstev.

Tak način dela bo uresničljiv le, če bo ZIT dobivala v pregled spisek nalog od RS. Za določene naloge, ki jih bodo sposobni izdelati, bo ZIT prijavila sodelovanje na RS. Iz obsega nalog, ki jih bo ZIT reševala, pa se bo ocenilo, ali je potrebno pritegniti k sodelovanju društvo knjigovodij za vodenje finančnega poslovanja.

Na predlog tov. Sikoška in v soglasju s predsednikom RS Lagojem je skupščina sprejela sklep, da bo raziskovalna skupnost tekoče pošiljala izvršnemu odboru ZIT v pregled raziskovalne in študijske naloge. Tu bodo ocenili možnost izvedbe določenih nalog s svojimi člani. Po izboru nalog bodo prijavili svoje sodelovanje na RS, preko komisije pri RS pa navezali stike z delovno organizacijo ali ustanovo, ki je za raziskovalno nalogo zainteresirana.

Pri financiranju posamezne naloge se mora upoštevati načelo treh udeležencev, in sicer delovne organizacije, sklada RS in sklada, ki so ga ustanovile DO v občini.

Miroslav Nikolič je menil, da vsa društva po zgledu DO dajejo preveč poudarka organizaciji dela, zaradi česar s številnimi pravilniki, sporazumi, regulativi in navodili dušijo ustvarjalno delo svojih članov. Poleg tega se preveč energije potroši pri delitvi denarnih sredstev. Obstaja nevarnost, da bo društvo dobilo celovsko obliko delovanja.

ZIT kot amatersko društvo mora ostati nevtralna skupina strokovnjakov, kot nek forum, na katerega DO ali ustanove pošiljajo svoje projekte in študije v oceno. Tu se iznese stališče, rešitev, ki je izključno strokovna (tehnična), ne pa poslovna (ekonomska).

Naloge, opremljene s pozitivno strokovno oceno ali variantnim predlogom, ki ga da ZIT, naj nadalje rešujejo inštituti ali raziskovalni oddelki.

Franc Bratun, predsednik DSIT, je delovanje svojega društva ter vodenje programov dela za preteklo leto ocenil kot dobro.

Strokovnemu svetu Strojnega vestnika so dali delegati ZSIT Slovenije (združuje 8 društev) pobudo, da ima tudi DSIT Jesenice svojega člana v uredniškem odboru. Izbran je bil Jože Pezdarnik. Po vsebinski plati bo ta strokovna revija, kot vse kaže, ostala še naprej na svetovnem nivoju.

Za častnega člana ZSIT Slovenije so predlagali Staneta Mencingerja zaradi dolgoletnega plodnega delovanja v društvu, bil pa je že večkrat tudi delegat v ZSIT Jugoslavije. Kandidaturo podpirata tako UO DSIT kot IO ZIT občine Jesenice.

Za leto 1984 so predvideli srečanje z absolventi, študenti in maturanti s člani društva DSIT. Pohvalno je, da je to srečanje že organizirala ZSMS Jesenice, kar kaže, da mladino zanima delo v društvu.

Zelo aktivna je postala sekcija Gradbinec. Pripravili so program predavanj za leto 1984, načrtujejo pa tudi ekskurzije.

Poudaril je tudi, da starejših članov zaradi njihovih strokovnih izkušenj in organizacijskih sposobnosti ne bi smeli izključevati iz društva ZIT.

Stane Mencinger je opozoril na probleme, ki bi jih morali člani društva reševati. Poudaril je, da brez inovacij ni mogoče pričakovati boljšega gospodarjenja. Zato naj o predlogu pravilnika o inovacijah ne bi razmišljali samo inovatorji, ampak ves vodstveni kader ter raziskovalno-projektantski oddelki. Pri reševanju problematike bi morali usmeriti napore v naslednja področja: izboljšanje delovnih naprav za povečanje proizvodnje, izboljšanje kvalitete izdelkov, uvajanje novih tehnoloških postopkov, racionalizacija uporabe vložnih materialov, humanizacija dela in okolja, uvajanje reda v inovacijski dejavnosti.

Zaposlovanje pripravnikov predvsem z višjo šolo je vedno težje, ker ni delovnih mest. Podatki kažejo, da imamo dela dovolj, saj je tudi mnogo nerešenih problemov, le koncepta ni, rešeno pa ni tudi nagajevanje. Neustrezno kadrovanje je pripeljalo do slabega odnosa ljudi do delovnih naprav; posledice so katastrofalne.

Strokovnost je pomemben dejavnik v družbi. Toda v sedanjem trenutku smo kot strokovna in stanovska organizacija v podrejenem položaju v naši družbi. Nekateri posamezniki vidijo v društvu le koristi, kjer si ustvarjajo nek elitizem, nočejo pa razumeti, da smo vsi delovni ljudje. Zato ni čudno, da so razne študije in razpisi obšle strokovno društvo, niti društva niso obvestili o rezultatih študij in raziskav. Če naše institucije ne bodo upoštevale teh strokovnih organizacij, je vprašanje, ali so potrebne, zelo umestno.

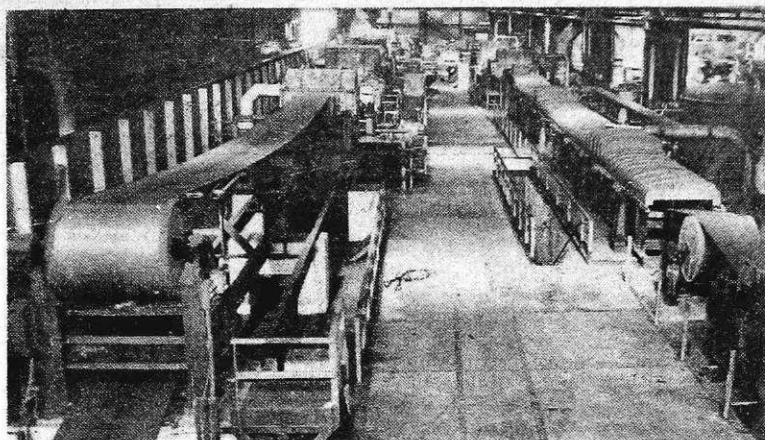
V jeseni se predvideva 6. kongres ZIT Jugoslavije. Ta kongres naj bi bil konkretizacija pobud Kraigherjeve komisije. Pripraviti morajo rešitve že predloženih programov. Nadalje ugotavlja o delu ZIT Slovenije, da je več ali manj poštni zbiralnik in sama sebi namen. Borijo se za finančna sredstva z raznimi objavami, da zagotovijo svoj obstoj in obstoj svojih revij.

Republiška konferenca SZDL Slovenije je še pred kratkim podpirala misel, da niso potrebna republiška in zvezna društva, ampak naj se oživi društva specializiranih dejavnosti. Specializirane dejavnosti pa niso v korist niti družbi niti gospodarstvu, saj je enak neuspeh doživelo tako oblikovanje študijskih modulov. Nadalje pravi, da nima namena podcenjevati strokovnih specializiranih dejavnosti, vendar naj te delujejo v obstoječih strokovnih društvih.

Na podlagi predloženih poročil in iz razprave je skupščina sprejela naslednji sklep: Sprejmejo se poročila v predlagani obliki ter potrdi zaključni račun in bilanca poslovanja ZIT občine Jesenice za leto 1983 ter za obdobje od 11. 9. 1982 do 16. 2. 1984. Delo društva v preteklem obdobju je ocenjeno kot primerno, poglobiti je potrebno le sodelovanje z DIATI in Raziskovalno skupnostjo.

Z ovrednotenim programom dela v višini 600.000 din se skupščina strinja in ga soglasno potrjuje.

Pod točko razno je Miroslav Nikolič predlagal, kot že na 7. seji IO ZIT, da se organizira debatni večer o problemih na relaciji vzdrževalni-proizvodni obrati Železarne Jesenice.

Žarilno-lužilna linija v TOZD Hladna valjarna Bela (foto I. Kučina)

SPET KRITIČNO O STANARINAH V OBČINI

Pred kratkim smo v jeseniški občini v nekaterih organih, pa tudi v »Železarju« in lokalnem radiu Triglav spet, kritično spregovorili o stanarinih. Problem, ki se nenehno pojavlja, je v tem, da nekateri občani neredno plačujejo stanarino. Ne gre za nov pojav, saj je problem plačevanja oziroma neplačevanja prisoten že več let. Kje in kakšni so vzroki za takšno stanje, je težko reči, zato bi v današnjem prispevku skušal analizirati ta problem.

Ni bilo prvič, da je Biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje (BUSP) spet objavil listo dolžnikov stanarine v občini Jesenice (letos 29. marca v 12. številki Železarja). Moram priznati, da se je število neplačnikov kar krepko povečalo, čeprav je bil seznam nepopoln, saj poznam še nekaj takih (med njimi sem tudi sam). Kaj je želel BUSP doseči s takšno objavo, ne vem. Mogoče mislijo pristojni pri BUSP, da bodo dolžniki zaradi sramu prišli k njim z denarjem. Mogoče si zaradi tega ne bodo upali podnevi na cesto? Naj jih razočaram in povem, da se kaj takega ne bo zgodilo. Lista dolžnikov se bo glede na nenehno povečanje življenjskih stroškov na eni in padanjem realnega osebnega dohodka na drugi strani, le še povečala. Zato priporočam odgovornim pri BUSP, da si v »Železarju« zagotovijo kar celo stran, da bodo lahko sproti objavljali imena neplačnikov stanarine (med njimi občasno tudi mojega).

O problemu neplačevanja stanarin je v radiu Triglav Jesenice spregovoril tudi novinar Dušan Dragojevič v sredo, 4. aprila, v oddaji »Stop! Zelena luč.« Ne vem sicer po kakšnem kriteriju sodi ta polemika v to oddajo (mogoče na pobudo BUSP). Gre preprosto za to, da se Dragojevič ni mogel NAČUDITI, da nekateri občani NOČEJO plačevati stanarine. Ta novinar ni pomislil na to, da obstaja tudi možnost, da je NE MOREJO plačati, saj je cinično pripomnil, da imamo denar za marsikaj drugega, le za stanarino ne. Rad bi vprašal Dragojeviča, kaj je mislil s tem? Mogoče je tisto drugo KRUH, MLEKO, KROMPIR, MAKARONI, FIŽOL in še kaj. Tisto, kar človek MORA imeti! Ni prav, da ocenjuje vse občane po lastnem življenjskem standardu.

Ko sem prebral poimensko listo neplačnikov, sem ugotovil, da je med njimi nekaj upokojujencev, mater samohranilk in občanov, kjer je v družini le en osební dohodek. Torej, socialno šibkih občanov. Mogoče mi bo kdo očital, češ, takšni so vsekakor upravičeni do subvencije. Kadar slišim to, mi gre preprosto na bruhanje, pa brez zamere. To je pravljica za otroke, ne za odrasle.

O problemu stanarine so 29. marca spregovorili tudi na letni konferenci občinske organizacije ZKS Jesenice. Delegat iz oddelka za družbeni standard Železarne Jesenice (njegovga priimka žal ne vem) je poudaril, da bi morali bolj uveljavljati načelo ekonomskih stanarin, ker bi s tem preprečili nezakonito oddajanje družbenih stanovanj. Nisem vedel, da imamo v jeseniški občini tudi

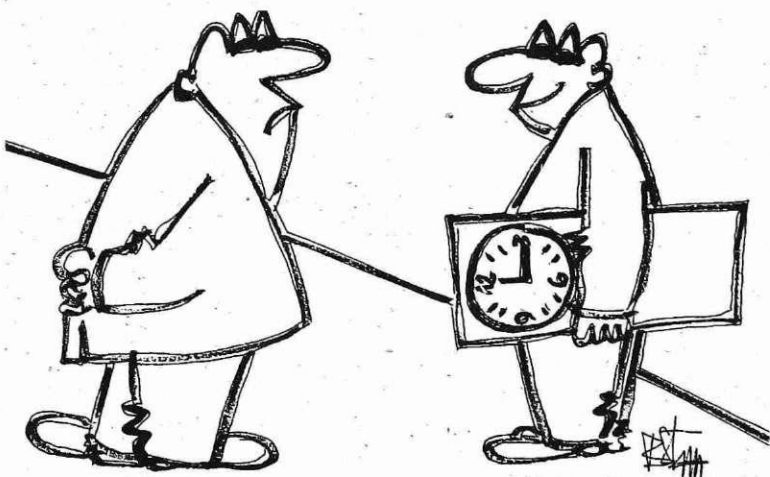
takšne občane, ki oddajo družbena stanovanja, medtem ko sami bivajo drugje. Zanimivo bi bilo vedeti, po kakšnem ključu (in zvezah) so upravičeni do družbenega stanovanja? Ali ne bi bilo bolj prav, da se takšnim občanom odvzame družbeno stanovanje (če si to seveda kdo upa storiti). Zveza komunistov naj bo pobudnik takih akcij, ne pa pobudnik za zvišanje stanarin. Če kdo, potem je prav zveza komunistov tista, ki je dolžna opozarjati na takšne anomalije, ne pa da daje pobudo, naj bi z ekonomskimi stanarini socialno šibkega občana še bolj pritisnili ob tla.

Nekaj besed bi rad povedal tudi v zvezi s prispevkom Zlatka Simoniča, ki je bil tudi na listi neplačnikov stanarine. Popolnoma se strinjam z njim, saj je to edini ukrep, da stanovanci vsaj delno prisilimo BUSP, da nam popravi najnujnejše v stanovanju. Tudi v mojem stanovanju so pred leti razkopali ploščice in steno v kopalnici. Kako so potekala dela po strokovni in časovni plati, raje ne bom pisal. Rečem lahko le to, da tako, kot je ploščice polagal delavec BUSP, znam položiti tudi sam (čeprav sem v tem popoln laik). Ko me je pred leti znanec ob neki priložnosti vprašal, kaj pravzaprav pomeni kratika BUSP, sem mu povedal svojo definicijo: »biro za uničevanje splošnega premoženja«.

Naj pojasnim še to, kako potekalo plačilo zaostale stanarine. O tem sem že nekajkrat pisal, žal pa moj prispevek o tem niso bili objavljeni. Zmotno je namreč mnenje večine občanov, da tistemu, ki ne plača stanarine, BUSP to vsoto milostno odpusti. Najprej pošljejo opomin, pa opomin pred tožbo, mandatno tožbo in končno izvršilno dovolilo. Da vsi ti administrativni opomini niso brezplačni, je jasno. Seveda si pri BUSP ne pozabijo zaračunati tudi lepe za mudne obresti. Na osnovi izvršilnega dovolila (en izvod dobi tudi delovna organizacija, kjer je »pozabljen« neplačnik zaposlen), lahko oddelček za obračun osebnega dohodka zadrži do ene tretjine OD in ga nakaže na tekoči račun BUSP. Ob tem pa so dodatno zaračunani še sodni stroški (približno 500 dinarjev), kar je že lepa vsota. Torej javno vprašujem, kdo je toliko neumen ali zloben, da ne bi hotel (če bi le mogel) plačati stanarine, saj si s tem še povečuje stroške plačila. Takšen način plačila sem imel nekaj let tudi sam, zato dobro vem, kdo je oškodovan!

Za zaključek le še nekaj misli o naši občinski socialni službi. Ne bi bilo napak, če bi zaposleni v tem oddelku kdaj tudi zapustili svoje pisarne. Obiskali naj bi takšne občane, ki ne zmorejo rednega plačila stanarine in še marsičesa drugega. Treba je ugotoviti in analizirati vzroke, zakaj prihaja do tega in jim ustrezno pomagati. Toda POMAGATI v pravem pomenu besede. Znano je, da ob nerednem plačilu stanarine preneka ter občanom ELEKTRO ŽIROVNICA občasno odklopi električno energijo, prav tako zaradi zaostalega plačila. Torej je ta socialna ogroženost večji problem, kot si mislimo. Kakšna je delovna in psihična morala takšnega občana, ki mu grozi tako BUSP kot ELEKTRO ŽIROVNICA in še marsikdo, ni treba posebej poudarjati. Ali je potem kaj čudnega, če se je letnega zbora krajanov KS SA-VA udeležilo le nekaj krajanov! Treba bo najti skupen jezik za reševanje preneka terih problemov, ki tarejo občane. Poimensko objavljane neplačnikov stanarine v »Železarju«, pa prav gotovo ni oblika za to. Toliko v premislek.

Janko FON

Rekli so, najjo pomaknem, pa niso rekli kam...

Z magnetnim separiranjem je mogoče sorazmerno lahko izločiti jekleni odpadke iz gospodinjskih odpadkov. Vendar so tudi na tem področju v teku raziskave za uvedbo novih in bolj-
ših postopkov.

Na metalurškem področju so tudi določene možnosti za odstranjevanje kositra iz jeklenega odpadka. V ta namen so razvili postopek vakuumskega odstranjevanja kositra iz jekle-
nega odpadka, pripravljenega iz gospodinjskih odpadkov. Ugo-
tavljeni rezultati so zelo ohrabrujoči, ker je mogoče skoraj
100 % ločevanje kositra iz železa.

PREGANJANJE NEMŠKIH PRISELJENCEV Z GORENJSKE

(IZ ROKOPISA ZA KNJIGO »KRIK V DRAGLI«)

Na zidu je še vedno visela moja slika in po njej so me prepoznali. Gotovo so jim fantje večkrat pripovedovali, da sem nevaren gošar in spreten revolveraš. Po prvih prijaznih besedah, ko sem najmlajše pobozal po licih, je z njihovih obrazov izginila bledica. Kmalu sta v sobo prišla Zvonko in Besarabec. Vsa družina in vsi fantje so morali ostati v tej topli sobi, kjer se je Zvonko začel pogovarjati s priseljencem. Pripovedoval, dopovedoval in prepričeval ga je, da hiša in posest nista njegova, o zločinskih nacističnih politikih, ki je tudi njega, Besarabca, zapeljala in pripeljala v tuj kraj na ukradeni posesti.

Med politično uro v sobi sem pregledal vso hišo in med drugim iskal tudi orožje. Sumil sem, da je mož oborožen, toda orožja nisem našel. Potem sem poklical borce in jih vodil po kletah in shrambah. Nabasali so šestdeset nahrbtnikov hrane, kolikor je dotlej še nismo v nobeni akciji.

Po enournem prepričevanju me Zvonko Riček potegne iz sobe v kuhinjo ter reče: Lado, s tem človekom se sploh ne morem normalno pogovoriti. Je zabitež, ničesar ne razume, posebno ne našega osvobodilnega boja, povrhu pa še nemško ne zna. Narečje njegove besarabsčine komaj razumem.

Ošla sva nazaj v sobo in mu zabijala, da mora v roku treh dni zapustiti hišo. Le zaradi otrok smo mu dali toliko časa, sicer bi moral pri prici skozi vrata.

V hlevu smo odvezali dve kravi in ju odpeljali s seboj na Pokljuko. Vsi so se srečno vrnili v taborišče, le z domačinom Ivanom Gregorko-Nacetom sva do jutra ostala v gozdu nad vasjo in opazovala, kaj se bo zgodilo.

Zjutraj je Besarabec pohitel na orožniško postajo in kmalu je po našli sledi iz Poljske čez Stovičje šlo kakih štirideset orožnikov. Po dobro vidni sledi so prišli do ceste v Zgoranjih Gorjah, kjer se le-ta začne vzpenjati proti Zatrniku oziroma Pokljuki. Tu so se nekaj časa pogovarjali in se nato vrnili v postojanko.

Mož nas je ubogal. V dveh dneh se je preselil v prazno župnišče v Zgoranje Gorje.

DRUGA AKCIJA PRI BESARABCU NAM NI USPELA

Po desetih mesecih, bilo je decembra 1943, smo ponovno hoteli obiskati tega Besarabca. Že od oktobra sem bil v vodstvu VOS za gorjansko-blejsko področje. Komandir grupe je bil Stanko Kocjančič-Marjan, načelnik Vlado Kersnik, jaz pa obveščeval.

Taborili smo skupaj s člani rajonskega komiteja partije in odbora OF. Hrane smo imeli dovolj na zalogi, a nam je hitro skopnela, ko je nenačakovano in slučajno k nam prišla skupina borcev Gorenjskega odreda, ki se je pripravljala za odhod na Koroško.

Kam naj gremo po hrano? H kateremu kmetu, v katero trgovino?

Pojdimo v župnišče k Besarabcu, rečem. Ostro mu povejmo, naj vendar enkrat že zapusti našo zemljo.

Orožniška postaja je bila le sto metrov od župnišča. Obveščeni smo bili, da se dneva patrulja vrača ob mraku k večerji, po večerji pa gre ven nočna izmena. Ko bodo orožniki pri večerji, naj bi mi bliskovito opravili akcijo pri Besarabcu. Takrat nam je krepko spodletelo. Orožniki so nas pričakali v zasedi za šolo nasproti župnišča. Le nekaj minut smo se upirali z orožjem, potem smo se morali hitro umakniti, ker nismo imeli primernega kritja. Namesto hrane smo s seboj nosili dva težka ranjenca. Janez Zalokar, dvaindvajsetletni fant iz siromašne gorjanske družine, je umrl med prenosom. Pokopali smo ga v Pernikih; to je naselje v Gorjah nad začetkom doline Radovne.

Drugi ranjenec je bil vodovodni instalater Ivan Novak iz Ljubljane. Borci so ga prenesli v partizansko bolnišnico na Mežaklo, ki se je uradno imenovala Ambulanta — D. Bila je v baraki, v kateri je bilo tedaj 22 ranjencev. Vodja bolnišnice, kot smo ji tedaj rekli, je bil Jeseničan Viktor Kiršner-Vinko, bolničarka pa Mara Aleš-Anuška iz Prevalj na Koroškem, ki je pred odhodom k partizanom z možem Rudolfom Alešem stanovala na Blejski Dobravi.

Ivana Koren in Franc Koritnik (tisti, ki je z Wiesenthalom odkril, kje živi Druschke) sta obvestila kirurga v jeseniški bolnišnici dr. Jožeta Hafnerja, da je na Mežakli ranjenec, kateremu je nujno potrebna strokovna zdravniška pomoč. Franc Koritnik je dr. Hafnerja odpeljal do Poljan, kjer sta ga že čakala dva partizana: eden od teh je bil vodja bolnišnice Viktor Kiršner, dr. Hafner je šel z njima na Mežaklo, kjer je pregledal ranjenca. Zmenili so se, da ga bodo prenesli h Grlicu, po domače Cokvarju na Blejsko Dobravo.

Cez nekaj dni je dr. Hafner pri Cokvarju pod zelo težkimi pogoji in ob pomoči bolničarja jeseniške bolnice Ivana Saksida ranjenemu Novaku pod kolenom amputiral nogo. Zdravnik je sicer ranjencu svetoval, naj mu dopusti, da mu amputira nogo nad kolenom, vendar on (Novak) na to ni privolil.

Po operaciji je višja medicinska sestra jeseniške bolnišnice Anka Kuharič hodila na Blejsko Dobravo dajat operirancu injekcije proti zastrupitvi.

Zdravstveno stanje ranjenca se je iz dneva v dan slabšalo. Potrebna je bila še ena operacija. Ker je za ranjenca pri Grlicu (Cokvarju) vedelo že preveč ljudi, ga je Albin Stegnar z avtomobilom prepeljal k Jaku Krmeljju v Podmežaklo. Krmeljjeva hiša je bila najslabša v okolici in bolj podobna drvarnici. Pomoči, v začetku januarja 1944. leta, sta v tej hiši dr. Jože Hafner in medicinska sestra Anka Kuharič Novaku amputirala

nogo nad kolenom. Toda bilo je še prepozno: ranjenec je čez nekaj ur umrl. Jaka Krmelj pa ga je pokopal blizu svoje hiše na obrežju Save.

V strahu, da je kdo pri njej videl ranjenca ali truplo ob pokopu pri Savi, sta zakonca Krmelj odšla k partizanom. Jaka Krmelj-Lovec je bil ostrostrelec v Sergejevi skupini jeseniških vosovcev, njegova žena Marija-Levinja pa kuharica na sektorju III. okrajnega odbora OF Jesenice, kjer je bil sekretar Rupert Kiršner, brat Viktorja, vodje ambulant na Mežakli.

Spopad z gorjanskimi orožniki je bil natančno deset dni pred veliko tragedijo tretjega bataljona Prešernove brigade v Lovčevem hotelu na Pokljuki. Besarabec, ki je bil preganjan iz naše hiše v župnišče, se je z družino preselil na Koritno pri Bledu. V tej vasi so se na tri kmetije izgnancev naselili nemški priseljenci. Vse tri družine so Nemci oborožili z avtomatskim orožjem in bombami. Hiše so vojaško utrdili in ker so si bile blizu, so ena drugo čutili. Ko je konec maja leta 1944 drugi bataljon Prešernove brigade napadel te tri kmetije, je prišlo do tako srditega boja, kakršnega ne štab brigade in ne borci niso pričakovali. Priseljenci se niso vdali. Vse tri hiše: Bernardovo, po domače Trseglavovo (rojstna hiša narodnega heroja Jaka Bernarda), Torkarjevo in Polinovo so morali minirati in zažgati. Samo za miniranje Bernardove hiše so morali uporabiti sedem kilogramov eksploziva, potem so vanjo vdrli bombaši. Iz ognja je prišla žena z otroki, njen mož pa je še naprej streljal vse dotlej, dokler ni zgorel v ognju.

Iz Polinove hiše je skozi okno odjeknil strel in smrtno zadel namestnika komandanta prvega bataljona Prešernove brigade Jožeta Valenta-Skalo z Ribnega. V tej hiši, pišejo se Zupan (Polinovi) je bil Besarabec, ki smo ga pregnali s Poljske in Gorj...

Tako mi je v Novem mestu pripovedoval Tine Slitnik-Lado, Pretnarjev s Poljske.

BOMBA RAZŽENE NEMŠKE PRISELJENCE IZ GORJANSKIH VASI

V prvih dveh mesecih leta 1943 so se nemški priseljenci vselili v več hiš v Spodnjih Gorjah:

1. V Porovu: Iz te hiše so leta 1941 šli k partizanom štirje bratje: Janez, Andrej, Jože in Alojz. Le Janez-Dravski je umrl po vojni, drugi trije so padli v rojni. Od teh je bil Andrej Zvan-Boris proglašen za narodnega heroja.

Mati jim je umrla že precej let pred vojno. V izgnanstvu so bili oče Janez, ki je umrl v taborišču, hčerki Minka in Cilka.

2. V Matijevo, ki je poleg Porove: Starša sta še prej umrla. V izgnanstvu sta bila brat in sestra, Janez in Matilda Jakopič.

3. V hišo Ančke in Janeza Repeta, ki so ju julija 1942 izgnali s štirimi otroki.

4. V hišo Jurija in Marjete Repe, ki so ju izgnali julija 1942 s tremi otroki: Ivanom, Rajkom in Franckom.

5. V hišo Janka in Marice Veber, ki so ju julija 1942 izgnali z desetmesečno hčerko Marinko, Sonja pa se je rodila v taborišču.

6. V hišo Franca Župana, po domače Dobrava v naselju Zg. Graben v Sp. Gorjah. Hiša je bila prazna, ker je lastnik živel v Zirovnici.

Nadaljevanje

Čisto nenavadne uniforme so imeli. Niso bile take barve kot vojaške. Tudi ne tako sive kot od SS, pa tudi ne zelenkaste kot od policije. Korakali so skozi Kranj.

Veliko jih je bilo.

Njih korakanje pa ni bilo tako izvežbano kot so ga kazali nemški škornji, ki so kot ustvarjeni za to. V zgodovinski uri je čul dijak nešteto: Nemci so najboljši vojaki sveta! Ob taki izjavi je vedno pomislil na Friedricha Schillerja, ki je bil proti človeku tipa vojak. In Goethe?

Kolona gre za kolono.

Ob domu stoji nekaj radovednih dijakov začetnikov. Beno je med njimi. Zdravko vadi v dežurni sobi na klavir. Walter pridrvi.

— Pogledaj, kaj so ti vojaki! Ali že Angloameričani vkorakajo?

Dijak je prekinil tako visoko oboževano igranje.

Zunaj je korakalo naprej.

Odpri ta okno.

Prikorakal je oddelek, ki je pel.

Petje pa je bilo v redu. Donelo je.

In zdaj se je zgodilo: da, da, slovensko pojejo, slovensko pojejo...

Kako pa je to mogoče? Slovensko pojejo! Oboroženi so! Korakajo skozi Kranj! Ali je nenačudna vojske konec? So to partizani? Ne, partizani imajo peterokake zvezde na kapah. Ti korakajoči pa imajo neugotovljive znake.

Walter se je tudi čudil: — Saj ne pojejo nemško!

Tisti večer pa sta se pričakala Semen in Tone v hišnikovem stanovanju. Bila sta si hudo navzkriž. Morda se nikoli tako.

— Kaj potlej, ko bo konec?

— Zavezniki bodo prišli na Jadran, pa bo vse v redu. Teh nekaj Nemcev bodo že ljubljanski cestni pometarji spravili. Saj je vse polno Nemcev, ki so sami sili Hitlerja. Zdjaj, ko je bil 20. julij, se je pokazalo.

— Kaj me brigajo Nemci. Ti so itak že vedno vojne povzročali, zato tudi vojne izgubili, a navsezadnje spet hujskali. Gre mi za nas Slovence.

— No, zato imamo domobrance. Domovino bodo branili.

— Branili? Da ostane naprej v nemških rokah? Ali ti je tvoj koroški švabovec šef nemčur že čisto zmedel zdravo kranjsko pamet?

— Hitlerja bo razpadla, morda bo Avstrija spet vstala.

VALENTIN POLANŠEK

115

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

— Take norčave idiotije ti neko kvasi? Ne vidiš, kako stojijo stvari? Sam sodeluješ z OF. Zakaj pa? Ker veš, da samo ta gre pot do svobode našega naroda in vseh Jugoslovanov! Sam veš.

— Pogledaj, vojne še ni konec, pa je že korakala domobranska vojska skozi Kranj in pela slovensko!

— In kam je šla? Veš, kam je šla? Kamor jo bodo nacisti poslali! Da, šla bo nad partizane! Nad svoje rodne brate! Ni to bratomor?

— Komunisti bodo privlekli sovjetijo k nam!

— Osvobodilna fronta slovenskega naroda zajema vse Slovence od rodoljubov, sokolov, krščanskih socialistov do vseh naprednih antifasistov!

— Kdo pa ti to trdi, da bodo domobranci šli nad partizane?

— Saj nisi gluha. Saj veš, kaj se na Dolenjskem dogaja. Sam veš za četnike, za belo gardo, za črno roko!

— Domobranci bodo tako naredili kot Badoglijo, ko so Italijani pokazali Nemcem hrbet!

— Imaš čisto meglene predstave. Kdo te je tako zapeljal?

— Saj veš, jaz sploh nisem političen človek. Mir bi rad imel.

— Slovensko svobodo!

Semen je pozabil, da v sosedni sobi sedi dijak ob branju slovenske knjige. Nehote je mladi človek vse slišal.

Stalni spori pa so nastajali zaradi igranja jazz-glasbe na klavirju. Že vedno je bilo prepovedano igrati kaj takega na šolskih ali domskih klavirjih. Vseeno pa je ravno moderna ritmika tako čudežno privlačevala mladež. Saj so učiteljskišniki imeli pogostokrat priliko, slišati te vrste glasbo v filmih, zakaj v zabavni glasbeni smeri se je v tistih časih razvijal tudi revijski film, se pravi že skozi vso nacistično ero je nemška filmska industrija vendarle razvila filmsko umetnost, ki ni bila piehka klišejska ubogljivost napram Goebbelsu. Cela vrsta filmskih pevcev in pevk je bila znana od Johanna Heestersa do Marikke Röck, od Zare Leander, slovite Švedinje s preglobokim glasom, pa do italijanskega opernega zvezdnika Benjamina Giglija, pa še drugih, zlasti posebni krog okoli dunajskega filma, kot so Paul Hörbiger, Hans Moser, Hans Holt, Martha Harell.

In prav iz raznih revijskih filmov, so bili znani klavirski komadi, ki jih je vsak pianist ponavljal po svoje tudi v še morebitnih nočnih lokalih oficirskih kasinov, kakor tudi dijaki, četudi brez not. Not ni bilo kos dobiti. Zlasti ne takih, ki niso bile namenjene za dijake.

Pa je šlo tako naprej, profaksi so preganjali jazz-ritme, dijaki pa so jih skrivaj poskušali, če je bilo še tako tvegano.

Zdaj v tretjem letniku se je nadaljeval boj. Vendar se je s prihodom novega profesorja Ljubljanačana stvar precej zaobrnila. On je igral operno glasbo in začel v italijanščini operne arije.

Poteh pa še filmsko glasbo.

(Dalje prihodnjic)

ČLOVEK IMA TAKOJ KAMEN V ROKI

DELAL SEM ZA DVA, PLAČO PA DOBIVAL ZA ENEGA

To pa pomeni oče — izkoriščanje! No saj ti bom vse lepo razložil. Nič se še ne mudi. Zanima me koliko krav sedaj rediš v hlevu? Pravijo, da se splača rediti tudi bikce. Rediš kaj bikcev? Jaz redim nekaj bikov, ne bikcev. Samo da so ti moji biki drugačni: niso za prodajo veš. Ti si gospdar nad bikci, meni pa biki ukazujejo. Tvoji bikci so res neumni bikci, moji biki so pa neverjetno pametni biki in rediti pametne bike je zelo težko.

Kako pa kaj letos kaže z letino? Boš kaj prida pridelal? Bo krme za krave in bikce dovolj? To me zelo zanima, saj še vedno v srcu nosim zemljo in vonj po njej in s teboj bi občutil vso radost ko bi se kašče obilno napolnile. Rad bi te spet videl. Šla bi pod lipo na dvorišču in spila liter ali dva dobrega vina in malo pomodrovala.

Ti imaš vsako leto vsaj upanje na dobro letino. Moja letina je pa vedno slaba. Toda navadil sem se na slabe letine in sem vesel če kakšna ni še slabša. Veš preveč požro ti moji biki, tako zame ostane bore malo. Toda oče, živi se in lepo je živeti, čeprav sila skromno. Skromnost pravijo, da je lepa čednost. Lepa že oče, če imaš kaj pod palcem, če pa nimaš nič, pa skromnost ni lepa čednost, temveč grada nujnost. Tako imam grdo nujnost!

Najbrž si radoveden koliko zaslužim na mesec? Potešil bom tvojo radovednost kar brez števil: skromna sobica, pičla hrana, zavojček cenjenih cigaret, sem pa tja dva decija vina, cenenejša seveda ali pa vrč piva, ki je sedaj hudičev drag za tako plitev žep, kot je moj. Za kaj drugega ne ostane več. Za šport in kulturo mi ne ostane nič. Od športa gojim tek v naravi, pa še tega samo poleti, ko lahko tečem bos, kot nekdaš Abebe, saj še za copate nimam. O kulturi ne bi izgubljal besed. Kulturni ni za moj žep. Najdostopnejša je še knjiga, ki si jo kje izposodim. Tako vidiš je moje življenje ena sama velika revščina. Bednost bi rekel moje nekvalificirne osebnosti.

Sedaj ti bom pa opisal, kako sem se boril za povišanje plače in tako potešil tvojo radovednost.

V nekem podjetju sem delal kar eno celo dolgo leto. Nakladal in razkladal sem tovarnjake in bil srečen. Veš tudi sreča ne pozna meja, kajti srečen si lahko tako v bedi, kot v bogastvu. delo je bilo težko in garal sem, kot se temu reče. Toda močan sem in zmogel sem takšno delo in tudi ljudje so bili dobri z menoj in so me imeli, vsaj zdelo se mi je tako, kar radi. Sploh je bilo to leto zame leto sonca in zadovoljstva. Tudi zaslužil sem malo bolje in sem si celo za spodbujanje perilo prhranil, pa še sandale sem kupil. Veš kako sem bil lep v noge, ko sem obul sandale na boso nogo, sam sebi sem bil všeč in sem se kar gledal pod nogo. Če si morda pozabil, da je moja švilka nog petinštrideset, naj te sedaj spomnim, da boš vedel, kakšen sem bil videti pod nogo. Vidiš, obrnilo se mi je na bolje. Toda žal, po dobrem pride navadno slabo ali pa obratno.

Mojeja sotrpina pri delu, je zadela huda nesreča. Ko je zadaj odprl stranico tovarnjaka, ga je le-ta pritisnil ob rampo. Kdo je bil kriv za to se ni nikoli zvedelo. Je bil kriv moj sodelavec Avgust, ali pa šofer? Je Avgust prepozno odskočil, ali pa je šofer prehitro zapeljal nazaj? Namigovali so na šoferja, v bazi namreč, češ da je zaščiten in da so zato vse skupaj zataušali. No ampak v bazi se včasih govori tudi kaj takšnega, kar ni ravno vse res. Vem pa to, da ta šofer ni bil skregan z alkoholom in da je Avgust postal invalid. Zanj so lepo poskrbeli in mu dali lažje delo. Tako je prav in srečen sem bil, da se je za Avgusta dobro končalo. Kar toplo mi je postalo pri srcu, če sem se spomnil nanj. Kako lepo bi bilo življenje, če bi ljudje čutili tako kot jaz.

Lažje bi živeli tudi, če bi imeli bolj odprte dlani, vsaj toliko, da bi drben ptiček sedel v dlan in zobal drobtinice. Drobtinice so vendar tako nepomembne za močnike tega sveta, pa še teh največkrat ne privoščijo, da se ne bi raja razvadila!

Za Avgusta so poskrbeli, kar je res zelo lepo, meni pa niso dodelili novega sodelavca. Tako sem začel delati za dva in nič se nisem pritoževal. Celo nekakšno neumno zadovoljstvo sem občutil, da zmorem delati za dva. Garal in potil sem kaj, da je bilo veselje. Premetaval sem zaboje, vreče in kaj vem kaj se vse. Čudilo so se, da vse to zmorem, me hvalili, trepljali in govorili, da je ta naš Gašper sila. Seveda je meni bedaku vse to hvalisanje godilo in še bolj sem se trudil, dokler mi ni tisti šofer, ki je stisnil Avgusta ob rampo, rekel da sem bedak. Debelo sem ga pogledal in ga vprašal zakaj sem bedak.

«Delaš za dva, plačo pa dobivaš za enega, pa še ta ni nič prida!»

«Sklonil sem glavo in pomislil, da ima pravzaprav šofer prav.»

«Kaj naj pa storim?» sem ga vprašal.

«Delaj za enega vendar človek!» je rekel šofer. Iz ust je smrdel po alkoholu, kar pa ni čisto nič važno, oče. Samo omenil sem, ker je res kar preveč zaudarjal.

«Kako pa naj delam za enega, če je dela za dva in včasih celo za tri?»

«Robo pusti na tovarnjaku ali pa v skladišču, tam kjer je! Briga te.»

Nato sem mu rekel, da delam iz veselja, ker me imajo ljudje radi in morda mi bodo tudi plačo povišali.

«Bedak! Ko ga boš prvič polomil, te ne bodo imeli več radi in ti bodo obrnili hrbet, potem se boš pa lahko samo zaletaval v njihove zadnjice!»

«To pa že poznam in kar prav imaš,» sem rekel.

«Sicer pa če hočeš, prosim naj ti povišajo plačo. Dosegel tako ne boš nič, ampak vsaj prepričal se boš, da imam prav.» Potem se je obrnil, zlezal v tovarnjak in z njim odbrnel.

Ravnal sem se po šoferjevem nasvetu in napisal prošnjo za povišanje plače. Utemeljel sem jo tako, da po Avgustovi nesreči delam za dva in da razumem, da ne morem dobiti plače za dva, ampak kakšen dinar več bi pa vseeno želel imeti.

Nadaljevanje

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 80. seji 3. aprila pregledal analizo izvajanja resolucije o družbenoekonomskem razvoju občine v letu 1983. Sprejel je osnutek odloka o pripravi in sprejetju dolgoročnega plana za obdobje 1986–1990. Obravnaval je oceno rasti za osebne dohodke v letu 1983 in priprave za izdelavo zazidalnega načrta Talež. Razen tega so bili v razpravi samoupravni sporazum o ustanovitvi Območne vodne skupnosti Gorenjske, spremembe in dopolnila pravilnika o organizaciji in delu in pravilnika o sistematizaciji del in nalog Sekretariata za notranje zadeve in več stanovanjskih zadev. Sprejel je sklep o imenovanju odbora za pomoč pobrateni občini Brus ter sklep o žiro računu za zbiranje prispevkov za pomoč Brusu. Potrdil je spremembe o vsebini in izdelavi obrambnih in varnostnih načrtov v občini ter sklep o izdelavi poročil o odpravi pomanjkljivosti obrambnih načrtov upravnih organov.

27. marca je bila pri spomeniku poleg osnovne šole v Lipnici pri Kropi vsakoletna spominska svečanost ob 42. obletnici smrti narodnega heroja, organizatorja vstaje na Gorenjskem in predvojne revolucionarja Staneta Žagarja. Na slovesnosti je o liku velikega revolucionarja, borca in prosvetitelja govoril Drago Rozman, v kulturnem programu pa so nastopili pevci in recitatorji domače šole, moški zbor Stane Žagar iz Kroke in godba na pihala iz Gorij. Na slovesnosti so pri spomeniku v Lipnici na njegovem grobu na Srednji dobri učenci položili venca.

Na 6. seji koordinacijskega odbora za varčevanje pri predstvedstvu OK SZDL Radovljica pod predsedstvom Janka Rozmana so najprej pregledali izvajanje decembrskih sklepov in programa, ki so si ga postavili za leto 1983. Ugotovili so, da še vedno niso povsod ustanovili ustreznega telesa in sprejeli lastnih programov varčevanja. Zato so to naloge vnesli v predloge za oblikovanje programa dela koordinacijskega odbora za leto 1984. Tega bodo obravnavali na predstvedstvu OK SZDL in nato še v krajevnih organizacijah SZDL in drugih DPO v občini.

Koordinacijski odbor za vprašanja naših delavcev na začasnem delu v tujini pri predstvedstvu OK SZDL Radovljica, ki ga vodi Mirko Rimahazi, je bil na seji 4. aprila seznanjen s poročilom o razgovorih s predsednikom kluba Bled iz Essna tov. Kavčičem ob njegovem nedavnem obisku. Pregledali so uresničevanje lanskega programa in se dogovorili o letošnjih nalogah na podlagi razpoložljivih denarnih sredstev, ki jih je odobrila občinska skupščina Radovljica.

Na razširjeni seji koordinacijskega odbora za urejanje odnosov med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi pri OK SZDL Radovljica so 29. marca spregovorili o izvajanju verskih obredov v domu starostnikov dr. Janka Benedika. Beseda je tekla tudi o problemih okoli obnavljanja in popravil cerkvenih objektov ter postopkih pri odpravljanju škode zaradi februarjskega neurja. Presojali so tudi izvajanje odlokov o pogrebni obredih in se seznanili s sklepom občinske skupščine o umiku odloka o hrupu.

V marcu so OK SZDL, občinski svet ZSS in OK ZSMS Radovljica razposlali v osnovne organizacije ZSMS v OZD, krajevnih skupnostih in šolah obvestilo mladinkam, ki bi želele vstopiti v JLA kot vojakinje na 3 mesečno usposabljanje. V obvestilu so opisani pogoji za usposabljanje in možnosti, ki jih nudi vojaški poklic ženskam. O podrobnostih bodo kandidatke, ki to žele, dobile naknadna obvestila v vseh DPO in na sekretariatu za LO v občini.

KOMUNISTI RADOVLJIŠKE OBČINE KRITIČNO IN USTVARJALNO O SVOJIH NALOGAH

V dvorani blejske Kazine so se 28. marca zbrali na programsko-volilni seji občinske organizacije Zveze komunistov Radovljica delegati iz 110 osnovnih organizacij, člani komiteja in delovnih teles zveze komunistov in gostje, med njimi člani Centralnega komiteja ZKS Katja Vadnal, Andrej Verbič, Martin Ivanič in Štefan Nemeč.

To je bilo eno najbolj skrbno pripravljenih srečanj komunistov radovljiške občine v zadnjih letih, kar se je odražalo v številnih tehtnih pripombah in predlogih na gradivo za sejo, zapisanih v zapisnikih 80 osnovnih organizacij zveze komunistov, pa tudi v izredno zavzeti skoraj peturni razpravi, v kateri je sodelovalo okoli 30 razpravljalcev. Že priprave na sejo so dale slutiti, da bodo tokrat komunisti osredotočili svoje misli predvsem na pojasnjevanje gospodarskih razmer v občini, programe gospodarske stabilizacije, stališča akcijskih in problemskih konferenc, ki so jih sprejemali v zadnjih dveh letih, pa tudi na naloge na področju turističnega razvoja in družbenih dejavnosti v občini. Veliko kritičnih besed je bilo izrečenih o učinkovitosti izvajanja sklepov občinskega komiteja, predstvedstva in drugih teles. Dosti pripomb pa je bilo tudi na račun slabega dela nekaterih osnovnih organizacij, zlasti pri sprejemanju mladih v zvezo komunistov, usposabljanju in zavzetosti komunistov za delo v SZDL in drugih družbenopolitičnih organizacijah.

Pri tako raznovrstnem in širokem pregledu problemov je seveda težko koristne predloge in pobude, ki so jih posredovali delegati. Vsekakor pa drži, da se komunisti radovljiške občine, kljub še kar dobrim gospodarskim rezultatom in še vedno zelo ugodnim razmerjem pri pokrivanju uvoza z izvozom, ki je najboljše na

Gorenjskem, ne morejo zadovoljiti z doseženim. Zavedajo se težav, s katerimi se bodo morali še v naprej spoprijemati. Prednostne naloge bodo tudi v prihodnje v povečanju obsega proizvodnje kvalitetnih izdelkov za izvoz ob upoštevanju lastnih razvojnih in inovacijskih dosežkov. Razen proizvodnim ciljem, povečanemu izvozu in turističnemu razvoju bodo morali vso pozornost nameniti tudi reševanju težav na področju vzgoje in izobraževanja, otroškega varstva in zdravstva. Več pozornosti pa bodo morali posvetiti položaju žensk, ki predstavljajo več kot polovico vseh zaposlenih v občini. Uveljavljanju delegatskega sistema in samoupravnih odnosov v združenem delu pa tudi v krajevni skupnosti in na področju stanovanjskega gospodarstva in krepitvi hišne samouprave bodo morali nameniti več skrbi zlasti v osnovnih organizacijah v krajevnih skupnostih. Kazalo bi na eni prihodnjih problemskih konferenc spregovoriti o gospodarjenju z družbenim stanovanjskim fondom.

Na seji so soglasno podprli prizadevanja občinske skupščine in njenih organov pri nujenju pomoči pobrateni občini Brus zaradi več potrebov v zadnjih dveh letih.

Delegati so znova odločno obsodili vse nameravane poskuse grobega poseganja v prostor zaradi izradnje večjih infrastrukturnih in komunikacijskih objektov, zlasti pa zajezi-

Predstvedstvo občinskega odbora ZZZ NOV Radovljica je posredovalo OK SZDL in izvršnemu svetu OS Radovljica pobudo, da bi v večjih naseljenih krajih občine poimenovali ali preimenovali nekatere ulice po zaslužnih revolucionarjih, borcih in enotah NOV. Marsikateri naziv ulice ali ceste ne ustreza, zato bi morali pristojni organi vključiti v razpravo o imenovanjih in poimenovanjih vse prebivalce na sestankih uličnih odborov SZDL.

Konec marca so obiskali Elan v Begunjah člani delegacije komisije Evropske gospodarske skupnosti za Jugoslavijo, ki jo je vodil J. Schwed, direktor Generalne direkcije za zunanje zadeve komisije EGS v Bruslju. Spremljalo jih je več odgovornih članov za odnose Jugoslavije z EGS.

Po sklepu izvršnega sveta OS Radovljica bodo za pomoč pobrateni občini Brus organizirali akcijo prostovoljnega združevanja sredstev OZD, skupnosti, društev, organizacij in posameznikov na posebnem žiro računu. Pripravili bodo podrobni program z nalogami za nujenju pomoči. Prednostno bodo poskrbeli za celovito opremo nove telovadnice v šoli usmerjenega izobraževanja v Brusu. To nalogo bo prevzel Elan. Almira Radovljica pa namerava organizirati odkup domače volne in načrtno pletenje volnenih izdelkov.

Iz analize izvajanja resolucije o družbeno ekonomskem razvoju občine Radovljica v letu 1983, ki jo je v začetku aprila obravnaval izvršni svet OS Radovljica, je razvidno, da je gospodarstvo ustvarilo 31.580 milijonov din celotnega prihodka, kar je 48 % več kot v letu 1982. Fizični obseg proizvodnje je bil lani večji za 3 %. Tudi družbeni proizvod je bil za 48 % večji od predlanskega, kar je predvsem posledica rasti cen, dejansko pa je bila rast le za 1,5 % višja kot leto prej.

Komite za družbene dejavnosti in občo upravo pri OS Radovljica je organiziral 22. marca v Radovljici delovni razgovor o obnovi Planšarskega muzeja v Stari Fužini. Udeležili so se ga predstavniki Gorenjskega muzeja Kranj, Kulturne skupnosti Radovljica, KS Stara Fužina, Alpetour hoteli Bohinj, TD Bohinj-Jezero, Gozdarsko kmetijske zadruge Srednja vas, Kmetijsko zemljiške skupnosti Radovljica in izvršnega sveta OS Radovljica. Osrednja tema je bila posvečena sanaciji zgradbe sedanje stalne zbirke planšarstva in sirarstva v Stari Fužini in skupnemu financiranju.

Delavci tovarne Plamen v Kropi so kljub pomanjkanju materiala oz. nezadostni oskrbi in nekaj večjim okvaram na strojih uspeli izpolniti februarjski plan izvoznih obveznosti na kovtobilno področje 90 %. V dveh mesecih so izpolnili 10 % izvoznega načrta za leto 1984. Uspehi bi bili še večji, če bi imeli odprti akreditiv za Sovjetsko zvezo in Madžarsko ter urejene vse dokumente za izvoz vijačnih izdelkov v ZDA.

V delovni organizaciji LIP Bled razpisujejo za šolsko leto 1984/85 skupaj 22 štipendij za razne lesarske poklice v svojih TOZD. V TO Tomaž Godec v Bohinjski Bistrici razpisujejo 8 štipendij, v TO Rečica 7, v TO Mojstrana in Podnart po 3 in v delovni skupnosti skupnih služb 1 štipendijo. Prijave bodo sprejemali na splošnem sektorju do 30. junija 1984.

V DO Veriga Lesce si v zadnjih letih močno prizadevajo pridobiti za proizvodnjo lastni strokovni kader. Tudi letos štipendirajo 153 štipendistov, kar je 11 % vseh zaposlenih, zato pričakujejo, da se bo sestava zaposlenih kmalu močno popravila v prid strokovnih proizvodnih in vódlinskih kadrov.

V marcu so začeli z deli za izgradnjo telefonskega omrežja v KS Ljubno, s katerim bodo pridobili za naročnike v Ljubnem, Posavcu in v Otočah 170 priključkov. Vsi naročniki so pred dvema letoma v organizaciji sveta KS Ljubno začeli pripevati svoj denarni delež in nato opravljati dela pri izkopih in

postavljanju omrežja. Prvotni prispevek je znašal 60 tisočakov, zdaj pa se je povzpela že na 105 tisočakov. Celotno omrežje, ki naj bi bilo dokončano za krajevni praznik v avgustu, bo stalo 150 milijonov din.

Vse žičnice v radovljiški občini so nabrle v letu 1983 za 11.900.000 din izgube. Največjo izgubo so imeli žičničarji na SC Koblja, ki ga upravlja Planum, in je znašala lani 6.957.000 din. Žičnice na Zatrniku, ki jih upravlja HTP Bled TOZD Turizem in rekreacija, so izkazale 2.771.000 din izgub, žičnica Vogel v upravljanju Alpetour TOZD Žičnice pa 2.172.000 din izgub. Vsi upravljalci žičnic so že izdelali sanacijske programe za pokritje izgub.

Na krajši slovesnosti je 27. marca predstavnik sindikalne organizacije Elana Begunje izročil ustanovitelju Elana Rudiju Finžgarju priznanje »Častnega člana Elana«. Slovesnosti so se udeležili nekateri najstarejši zaposleni Elanovci, nekdanji Finžgarjevi sodelavci.

Po podatkih skupnosti za zaposlovanje je bilo v občini Radovljica v letu 1983 povprečno zaposlenih v združenem delu 12.379 delavcev, ali 0,6 % več kot v letu 1982. Če primerjamo število zaposlenih v decembru leta 1983 z decembrom leta 1982, ugotovimo, da se je število zaposlenih lani povečalo za 1,4 %, od tega v gospodarstvu za 1,6 %, medtem ko se je lanskega decembra zmanjšalo število zaposlenih v negospodarstvu za 0,7 %.

V marcu so bili na nekajdnevem nagradnem bivanju v svojem počitniškem domu v hotelu Triglav na Bledu člani Delavskega kulturnega društva iz Apatina. Z njimi so bili tudi predstavniki občinske skupščine in nekaterih SIS, med njimi pa tudi kulturne skupnosti Apatin. Slednji so se dogovorili s predstavniki občinske skupščine in kulturne skupnosti Radovljica o vzpostavitvi prijateljskih stikov, zlasti na področju kulturnega sodelovanja. Občina Apatin v SAP Vojvodini je nekoliko večja od radovljiške in ima 35.000 prebivalcev. V njej v zglednem sožitju živi kar 13 različnih narodnosti.

Komisija za kulturo pri občinskem svetu ZSS Radovljica je sprejela letošnji program kulturne akcije za delovne kolektive v radovljiški občini. Načrtujejo 22 gledaliških predstav, 6 vokalno-glasbenih nastopov, 2 folklorna ter 5 likovnih in foto razstav. V okviru filmskega gledališča bodo organizirali 6 kino predstav. Razen tega bo tudi letos komisija organizirala množičen ogled predstave Opere in gledališke predstave v Drami. Vsak udeleženec bo za avtobusni prevoz v Ljubljano prispeval po 100 din.

Občinski svet ZSS in Zveza telesnokulturnih organizacij Radovljica sta v marcu na smučiščih v Bohinju in na Zatrniku organizirala in uspešno izvedla letošnje občinske zimske sindikalne igre. V veleslalomu in tekih je nastopilo nad 500 tekmovalcev. V veleslalomu pri ženskah so bile najuspešnejše ekipno Obrtniki pred LIP Bled in Iskra Lipnica, pri moških pa ekipa Elan pred GG Bled in Obrtniki. Pri tekačih so bili najuspešnejši plani sindikata Verige pred Elanom in LIP Bled, pri ženskah pa Sukno Zapuže in Zito Lesce ter LIP Bled. V skupnem seštevku so bili najuspešnejši v obeh konkurencah tekmovalci iz Verige, Elana in LIP Bled.

V okviru programa kulturne akcije za delovne kolektive v radovljiški občini je dramska sekcija Kulturnega društva Brezje gostovala 29. marca zvečer v Lescah. V avli osnovne šole F. S. Finžgar se je predstavila s komedijo Jara meščanka, srbskega avtorja Jovana Sterija Popovića, ki so jo gledalci lepo sprejeli. Igro si je ogledalo nad 240 obiskovalcev.

V galeriji Otok na Bledu so 30. marca odprli razstavo lesorezov Matjaža Brojana iz Domžal. Ob otvoritvi so s kratkim koncertom nastopili člani okteta bratov Pirnat. Umetnik je doslej razstavljal razen v domačem kraju tudi v Ljubljani in v Švici.

Za novega predsednika občinskega komiteja ZK Radovljica so izvolili Stanka Slivnika, za sekretarja ponovno Branka Čopa, za izvršnega sekretarja pa Vlada Kovača. Razen te-

ga so delegati opravili tudi nadomestne volitve nekaterih članov komiteja in predstvedstva CK ZK za naslednje mandatno obdobje.

JR

ZBOR UPOKOJENCEV GORJE-ZASIP

V soboto, 7. aprila, je bil redni letni občni zbor Društva upokojencev Gorje-Zasip. Iz Gorij je vključenih v to društvo 374, iz Zasipa pa 111 članov, skupno 485 članov. Upokojencev je sicer več, vendar vsi niso vključeni v društvo. V zadnjem štiriletnem obdobju se je v društvo vključilo 129 novih članov, posebno »mladih upokojencev«, ki se skoraj vsi po upokojitvi takoj vključijo v društvo.

Zbor je bil v prostorih društva upokojencev v Spodnjih Gorjah. Ta prostor je pri priličnih prostorih stanovanjskega bloka, z lepo opremljeno dvorano in z vsemi pritliklinami, v skupni izmeri 65 m². Leta 1967 je društvo mislilo zgraditi svoj dom, toda takratna predračunska vsota 2,2 milijona je bila nedosegljiva. Kasneje so se dogovorili s stanovanjskim podjetjem ALPDOM Radovljica in drugimi pristojnimi organi, da društvo dobi prostore v pritliklini tretjega stanovanjskega bloka v Spodnjih Gorjah, za kar je bilo treba prispevati 1,2 milijona din. Društvo so s sredstvi pomagali Zveza društev upokojencev SRS in občinska zveza Radovljica, Železarna Jesenice in kasneje tudi elektro podjetje ELMONT Bled. To je med drugim v svojem poročilu navajal predsednik društva Jože Gorenjc iz Zasipa.

Društvo je organiziralo sedem izletov v razne kraje po Sloveniji in Jugoslaviji. Upokojenke-gospodinje pa se navdušujejo za krajše, popoldanske izlete. Teh bo vedno več, kajti avtobusni prevozi postajajo vedno dražji, čeprav društvo vedno dodaja nekaj denarja za izlete. Zaradi draginje se izletov ne more udeleževati precej upokojencev in upokojenk. Tudi za letovanje v domu upokojencev v Izoli je vedno manj prijav, čeprav bo občinska zveza Radovljica

namenila za to nekaj denarja in vrednostnih dinarskih bonov, ki bodo uporabljeni v tem domu, je na zboru povedal predsednik občinske zveze društev upokojencev Radovljica, tovariš Koman. Kdo bo deležen bonov ali denarne pomoči za letovanje v Izoli, bo obravnaval nov upravni odbor društva.

Društvo upokojencev je na pobudo Mare Banko 16. junija lani ustanovilo ženski krožek, ki mu Bankova tudi predseduje. Ta krožek ima sestanke v društveni dvorani vsak drugi četrtek popoldne od 18. ure dalje. Govorijo o šivanju, pletenju, vrtičkarstvu in drugih gospodinjskih stvareh in si izmenjujejo svoje izkušnje.

V nov upravni odbor je bilo izvoljenih 15 članov in trije člani v nadzorni odbor. V upravnem odboru je kar 15 članov zato, ker je v Gorjah in Zasipu kar 12 vasi in šest zaselkov. Do sedaj je bil predsednik društva Jože Gorenjc iz Zasipa, ker pa želi razrešnico, bo verjetno prihodnji predsednik Matevž Bizjak.

Tovariš Koman je v imenu zveze društev upokojencev Radovljica ob zaključku zbora podelil še tri občinske priznanja za uspešno delo v društvu, prejeli so jih: Jože Gorenjc, Pavel Ulčar in Pavel Ambrožič.

Jože Ambrožič

RADOVLJIŠKI BRIGADIRJI TOKRAT V SAVUDRIJI

Center za mladinsko prostovoljno delo pri OK ZSMS Radovljica se je odločil, da bo mladinska delovna brigada Stane Žagar letos sodelovala na zvezni MDA Bujština '84. To akcijo smo izbrali zaradi njene privlačnosti, predvsem pa zaradi tega, ker želimo okrepiti sodelovanje s pobrateno občino Buje.

Naselje bo v mladinskem kampu »Veli Jože« v Savudriji, brigadirji pa bodo pogostovali, urejali okolico turističnih objektov in skrbeli za zaščito gozdov pred požari.

V popoldanskem času bodo potekali različni tečaji: radioamaterski tečaj, tečaj jadrnanja na deski, potapljaški tečaj, plavalni tečaj, brigadirji pa bodo lahko naredili tudi izpit A kategorije. Akcija bo trajala mesec dni od 8. julija do 5. avgusta.

Združite prijeto s koristnim in preživite mesec dni aktivnih počitnic na morju.

Prijavite se na OK ZSMS Radovljica, Gorenjska cesta 25, kjer dobi- te tudi vse ostale informacije, ki vas zanimajo.

Z. Novak

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

ENOTNI V BOJU — ENOTNI V MIRU

Zgodovinarji ocenjujejo, da je bilo v narodnoosvobodilnem boju v enotah NOV in PO Slovenije nad 5000 borcev narodov in narodnosti tujih dežel.

Ko so fašistične čete Nemčije, Italije, Madžarske in Bolgarije aprila 1941. leta zasedle Jugoslavijo, so se naši narodi in narodnosti pod vodstvom Komunistične partije Jugoslavije sami in z lastnimi močmi uprli fašistični okupaciji in terorju ter pričeli neizprosni boj za osvoboditev domovine in za novo demokratično družbeno ureditev. V ta boj so se vključili enotno tudi Slovenci na vsem ozemlju, kjer živimo, ne glede na stare ali nove meje, ki naj bi nas razdelile med tri fašistične države. Vstaja v Jugoslaviji leta 1941, ko je bila zasedena skoraj vsa Evropa in so Hitlerjeve hordre drvele proti Moskvi, je odmevala po svetu in si pridobila simpatije ter podporo vseh anti-fašistov in demokratov.

Narodnoosvobodilni boj v Sloveniji je še posebno močno odmeval v Italiji in Avstriji. Sodelovanje med demokratičnimi in protifašističnimi silami Slovenije in sosednje Italije in Avstrije je obstajalo že pred drugo svetovno vojno. Temu sodelovanju je naš oborožen boj dal nove spodbude. Sodelovanje med protifašističnimi in demokratičnimi silami je že tedaj pomenilo široko osnovo za oboroženi upor proti okupatorju, pa tudi začetek novih odnosov med državami in narodi. Sodelovanje slovenskih in italijanskih protifašistov se je začelo že leta 1941. Posebno hitro pa se je razvilo po jeseni 1943. Več tisoč italijanskih protifašistov je vstopilo v vrste NOV in POS, ali pa so kasneje ustanovili samostojne enote, ki so neposredno sodelovale z enotami IX. korpusa NOVJ ali delovale pod poveljstvom glavnega štaba NOV in POS in se bojevale skupaj s slovenskimi in v hrvaški Istri s hrvaškimi vojnimi tovariši.

PRAKTIČNA POTRDI TEV NAČEL MEDNARODNE SOLIDARNOSTI

Čeprav je bil boj furlanskih in italijanskih protifašistov sestavni del njihovega boja za osvoboditev lastne dežele izpod fašističnega jarma oziroma del njihovega boja za demokratično usmeritev Italije, sta medsebojna pomoč in sodelovanje v skupnem boju pomenila hkrati tudi praktično potrditev načel mednarodne solidarnosti delavskega razreda in naprednih evropskih gibanj. Izražala sta demokratične poglede na odnose med sosednimi deželami in narodi. Tako se je, na primer, avstrijski bataljon, ki je bil ustanovljen iz avstrijskih protifašistov že novembra 1944. leta v Beli Krajini, hrabro bojeval v sestavi NOV in POS. Skupaj z drugimi avstrijskimi protifašisti in koroškimi partizani, ki so se bojevali tudi na avstrijskih tleh, je prispeval k demokratizaciji Avstrije.

Že takratni skupni boj je vzbujal upanje, hkrati pa ustvarjal zametke novih jugoslovanskih odnosov s severno sosedo, zasnovanih na miru, sožitju in konstruktivnem sodelovanju. Tudi madžarski protifašisti so, kljub velikim težavam pri razvoju večjih oboroženih enot v Prekmurju in le v rahlem stiku s slovenskim narodnoosvobodilnim gibanjem, že med vojno izražali simpatije in spremljali NOB slovenskega naroda. Zato se je pred koncem vojne tudi nekaj sto madžarskih vojakov pridružilo NOV Slovenije. Tudi okrog osemstvo pripadnikov narodov in narodnosti SSSR je v obdobju 1943—1945. sodelovalo v enotah NOV in POS. Manjše skupine ruskih ujetnikov so se priključile partizanom že spomladi 1943. leta. Kasneje so se borili v lastnih enotah. V bitkah na slovenski zemlji so se izkazali kot hrabri borci in jih je več kot sto žrtvovalo svoja življenja, mnogo pa jih je bilo ranjenih.

Mnogi pripadniki drugih narodov in narodnosti so v enotah NOV in POS našli zatočišče, posebno tisti, ki so zbežali iz nacističnih ujetniških ali koncentracijskih taborišč, bili na prisilnem delu ali v zaporih, ali pa so jih iz nacističnega suženjstva rešile enote NOV in POS. Slovenskim partizanom se je pridružilo tudi nekaj pripadnikov tistih evropskih narodov, ki so jih nacisti mobilizirali v svojo vojsko in ki so se želeli pridružiti borbem proti fašizmu. Med njimi je treba omeniti zlasti Luksemburžane, sudetske Čehe, proti koncu vojne pa tudi nekaj Madžarov. V slovenskih enotah je bilo nekaj deset Francozov, ki so imeli krajši čas celo svoje enote, pripadnikov drugih ev-

ropskih in nekaterih izvenevropskih dežel, Poljakov, Čehov in Slovakov, Belgijcev, Angležev, Nemcev, Kanadčanov, Nizozemcev, Novozelancev, Avstralcev in drugih. Ti borci so se bojevali v raznih enotah NOV in POS. Številni med njimi so bili hrabri in požrtvovalni in so opravljali najtežje bojne naloge in odgovorne dolžnosti, mnogi med njimi pa so za svobodo svojega in našega naroda dali svoja življenja.

USTANOVITEV ENOT

Letos bo minilo 40 let od ustanovitve večine enot tujih narodov, ki so se borile v sestavi NOV in POS. Čeprav so bile nekatere italijanske enote oblikovane že takoj po kapitulaciji Italije, je bilo največ italijanskih, ruskih, avstrijskih in francoskih enot v sestavi NOV in POS oblikovanih v letu 1944. Da bi se okrepilo sodelovanje italijanskih in slovenskih partizanskih enot, je bil aprila 1944. leta ustanovljen tako imenovani **paritetni štab** (enakopravno poveljstvo), ki so ga sestavljali predstavniki IX. korpusa NOVJ in poveljstva garibaldinskih enot (Comando Militare Triveneta del CVL). Dokler so italijanske enote delovale na ozemlju, ki ga je nadzorovala NOV in POS (IX. korpus), so bile podrejene paritetnemu štabu in prek njega štabu IX. korpusa.

Štab IX. korpusa NOVJ pa je pomagal italijanskim enotam z orožjem, opremo, hrano in kadri. Italijanske enote so imele svoje poveljstvo. Vse notranje zadeve so urejale same, poveljevanje je bilo v italijanski. Posebno vlogo so imele tudi preskrbovalne enote (Intendenza Montes) in skupine rodoljubne akcije (GAP), ki so delovale na območju Furlanije. Tako je bila: 14. (20.) tržaška udarna brigada »Garibaldi« ustanovljena 5. aprila 1944 v Spodnjem Lokovcu, bataljon »Alma Vivoda« je bil ustanovljen 14. maja 1944 pri Socerbu, divizija »Garibaldi Natisone« 17. avgusta 1944 v Grmušnici (Fojda), sestavljale so jo naslednje brigade: »Bruno Buozzi«, »Guido Picelli« in »Antonio Gramsci«, 24. brigada »bratje Fontatot« je bila ustanovljena 17. novembra 1944 na Suhorju pri Metliki.

Madžarski bataljon je bil ustanovljen 27. aprila 1945 v okviru Lackovega oddaja IV. operativne cone NOV in POS, drugi ruski bataljon 18. NOUB 30. divizije IX. korpusa NOVJ je bil ustanovljen 10. maja 1944. Za kratek čas je v sestavi 9. SNUB 18. divizije 7. korpusa NOVJ deloval tudi peti ruski bataljon, ki je bil ustanovljen 12. marca 1944. Prvi avstrijski bataljon je bil z odredbo glavnega štaba NOV in POS ustanovljen 24. novembra 1944 v vasi Tribuč pri Črnomlju, francoska četa je bila ustanovljena 19. julija 1944 na Cerkljanskem. V zadnjih dneh vojne so francoski interniranci iz taborišča na Ljubelju ustanovili brigado »Liberte«.

ČASTNI NAZIV TITOVIH PARTIZANOV

Danes zgodovinarji ocenjujejo, da je bilo ob koncu druge svetovne vojne v enotah NOV in POS (jugoslovanske armade, pod poveljstvom glavnega štaba NOV in POS) od 4.000 do 5.000 borcev tujih narodov in narodnosti. Takrat je imela NOV in POS v sestavi IV. operativne cone, VII. in IX. korpusa NOVJ skupaj: 7 divizij (ena italijanska), 28 brigad (tri italijanske), 12 odredov ter številne druge enote, skupno nad 40.000

borcev operativne vojske. K temu je treba prišteti še številne slovenske prekomorske enote, sestavljene iz primorskih Slovencev, iz bivših vojnih ujetnikov, zapornikov in internirancev ter tiste borce in člane odpor- niških gibanj po Evropi, ki so oblikovali samostojno ali skupaj s pripadniki drugih jugoslovanskih narodov svoje enote (dva bataljona in več skupin v Italiji, več skupin v Franciji), oziroma so se vključili v tamkajšnje odporiške organizacije, kot na primer v Italiji, Franciji, Norveški, Poljski in drugje.

Posebno vrednost, vitalnost in udarnost je ves čas vojne dajalo naši partizanski vojski dobro oboroženo in organizirano zaledje. To zaledje (partizanske bolnišnice, zveze, kurirji, gospodarske službe, aktivisti OF, obveščevalna in varnostna služba je pomagalo vsem enotam, ki so se borile proti nacifašizmu, ne glede na njihovo narodno pripadnost. Vsem tistim, ki so se pridružile našemu narodnoosvobodilnemu boju, ne glede na njihovo narodnost, pripada častni naziv **Titovega partizana**. Že med vojno je bil to pojem borca za napredek in pravične, enakopravne mednarodne odnose. Danes, štirideset let po teh dogodkih, ta pojem ni izgubil svoje vrednosti, nasprotno, s posodabljanjem njegove vsebine je celo pridobil mednarodni ugled in veljavo. Politika naše dežele danes namreč pomeni bitko za ohranitev miru, za nove demokratične odnose v Evropi in v svetu, za enakopravnost med narodi, za neuvrčenost, za socializem.

Partizani drugih evropskih narodov, ki so se v NOB borili v Sloveniji in Jugoslaviji, so se istočasno borili tudi za osvoboditev in demokracijo svoje domovine. Potreba, da tudi danes branimo tako politiko, je v svetu še vedno prisotna. Zato je med borci živ ne samo spomin na sodelovanje v minuli vojni; marveč je živa med njimi tudi potreba po sodelovanju v boju proti vsem tistim mračnim silam, ki oživljajo nacifašizem tako znotraj posameznih držav kakor tudi v mednarodnih odnosih.

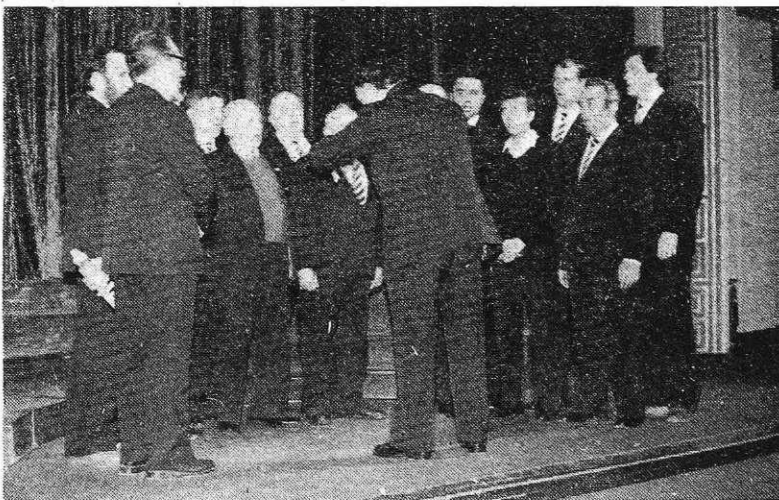
Komunistična partija Jugoslavije je bila tista osnovna idejnopolitična sila, kateri lahko pripišemo med drugim tudi iskren internacionalistični odnos do vseh tistih demokratov in protifašistov drugih evropskih narodov, ki so se odločili na slovenskih tleh kot partizani začeti boj za svobodo, za novo Evropo.

Njena današnja vloga in vitalnost, ki jo naša zveza komunistov ohranja, naj bo našim tovarišem v boju za mir iz Italije, Avstrije, Madžarske, SSSR, Francije in iz drugih držav še naprej trdno jamstvo, da so ideje, ki so nas združile med vojno, žive med nami tudi danes.

Republiški odbor ZZZB NOV Slovenije bo ob obravnavanju jubilejem posvetil posebno pozornost. Predsedstvo republiškega odbora ZZZB NOV Slovenije bo na svečani seji ob 22. juliju podelilo delegacijam predstavnikov posameznih enot tujih narodnosti posebne jubilejne plakete. Muzej ljudske revolucije Slovenije pa bo pripravil razstavo slik in dokumentov o ustanovitvi in borbeni poti enot tujih narodnosti v NOV in POS.

Pripravil: S. Nikolić

Dopisujte

Moški pevski zbor Marjan Vodopivec iz Kranjske gore, ki ga vodi Dane Škerelj (foto B. Blenkuš)

MINIMALNA SREDSTVA ZA OSEBNO IN KOLEKTIVNO ZAŠČITO

Osnova za izdelavo programa zagotavljanja in vzdrževanja sredstev za osebno in kolektivno zaščito sta bila ODLOK o minimumu sredstev (glej Ur. list SFRJ št. 3/83) in NAVODILO o načinu zagotavljanja in vzdrževanja teh sredstev, ki ju je izdal republiški sekretar za ljudsko obrambo.

Način prodaje sredstev za osebno in kolektivno zaščito bomo zagotovili v dogovoru s trgovsko organizacijo JUGOTEKSTIL. Vsi odrasli občani so po zakonu obvezni, da do leta 1990 nabavijo ZAŠČITNI KOMPLET. Ta komplet vsebuje: zaščitno masko, zaščitno ogrinjalo in pribor za osebno dekontaminacijo.

Glede na ogroženost, kateri smo izpostavljeni pri jedrsko-kemijskem napadu, lahko občanom samo priporočamo, da si zagotovijo vsa potrebna sredstva do leta 1990 na obročno plačevanje. Civilnih zaščitnih mask v vseh treh velikostih bo dovolj, morda bo čakalna doba največ en mesec. Na razpolago bodo tudi otroške zaščitne maske. Doma, v gospodinjstvu, lahko sami sešijemo otroške zasilne maske, ki pa ščitijo le krajši čas.

Občani, ki bodo zaščitna sredstva nabavili individualno, jih lahko kupijo v trgovini Astra v Ljubljani. Vsem, ki so razporejeni na podlagi delovne obveznosti v vojni, nabavljajo tovrstno opremo temeljne in druge organizacije združenega dela.

Občani, ne odlašajte z nabavo minimuma zaščitnih sredstev! Le zaščitni komplet vam jamči, da boste preživeli strahote RBK napadov. OŠCZ Jesenice referat za LO

Zenski pevski zbor DU Javornik-Koroška Bela, ki ga vodi Breda Prašnikar (foto B. Blenkuš)

VEZISTI NOV GORENJSKE O URESNIČITVI LETOŠNJEGA PROGRAMA DELA

Odbor področne sekcije vezistov NOV za Gorenjsko se je v četrtek, 15. marca, drugič sestel po lanskoletni skupščini, in sicer pri vezistu Vinku Bercetu na Mlaki v Radovljici, ki se sicer ukvarja s kmečkim turizmom in vzrejo jahalnih konj.

V takšnem prijetnem okolju so se dogovorili o akcijah in nalogah, ki jih bodo letos uresničili po sprejemtem programu dela. Vsak občinski aktiv je predlagal po enega od tovarišev za brezplačen oddih v domovih PTT na Pohorju ali na morju v Strunjanu. Predloge bodo poslali Skupnosti vezistov Slovenije, kjer jih bodo uskladili z ostalimi. Odbor je bil seznanjen, da je letošnja cena za letovanje izven sezone v apartmajih v Cervarju za tri osebe 480 din na dan. Menili so, da je cena letos precej visoka, saj se je od lani zvišala kar za 60 %.

Letošnje srečanje z delavci ISKRE bo 2. junija dopoldne v stari tovarni Telematika v Kranju. Vodstvo aktivna občine Kranj se bo z vodstvom delovne organizacije pravočasno dogovorilo o vsem potrebnem. Vezisti bodo delavcem Iskre podelili posebno spominsko sliko, delavci Iskre pa bodo pripravili sprejem in ustrezen kulturni program.

Približno 60 vezistov Gorenjske se bo udeležilo republiškega srečanja vezistov NOV in delavcev PTT Slovenije, ki bo predvidoma v soboto 23. junija dopoldne v Mostecu. Posebnih vabil članom ne bodo pošiljali, ker bo vabilo za vse objavljeno v sredstvih javnega obveščanja. Predvideli so tovariše, ki se bodo udeležili letošnjega srečanja radiotov in šiferjev in tri tovariše, ki bodo šli na osrednjo proslavo ob dnevu vezistov 26. septembra v Ljubljano. Vsi člani pa se bodo te proslave udeležili v vojašnici Stane Žagar v Kranju.

Dogovorili so se o predlogih za jubilejna priznanja, priznanja za uspešno delovanje in za predloge za odlikovanja. Tovarišici Ireni KUČINA, ki je že večkrat pripravila spominske slike, bodo ob priložnosti podelili posebno priznanje.

Prihodnjo sejo bodo imeli 23. avgusta, letno skupščino pa 4. oktobra v prostorih pokrovitelja PTT delovne organizacije za Gorenjsko na Primskem.

Sekcija vezistov NOV Gorenjske bo tudi letos pokrovitelj prireditve »LOV NA LISICO«, ki jo bodo že drugič izvedli radioklubi Gorenjske. To zanimivo tekmovalno radioamatersko bo kot lani organiziral in pripra-

vil RADIO KLUB »ŽELEZAR« JESSENICE, in sicer v dopoldanskih urah v soboto, 28. aprila, na Pristavi. Razpis so že razposlali in pričakujejo udeležbo tudi iz drugih krajev Slovenije. Lansko leto so se na razpis prijavili tudi radioamaterji iz Ljubljane in Brežic. Ekipam in posameznikom bo radioklub Jesenice podelil priznanja za uvrstitev, sekcija vezistov pa priznanja za udeležbo. K sodelovanju bodo povabili tudi radioklube iz zamejstva.

Na seji je bil navzgo tudi predstavnik Skupnosti vezistov Slovenije, upokojeni polkovnik Jože Šetina, ki bo vse želje in predloge posredoval republiškem odboru skupnosti.

B. B.

POT KURIRČKOVE POŠTE V PODBRDO

Zaupana mi je bila naloga spremljati kurirčkovo pošto v Podbrdo. Še s petimi učenci petih razredov ter tovarišico, ki nas je spremljala, smo izpolnili zaupano nalogo.

Zjutraj smo se zbrali na železniški postaji, od koder smo se z vlakom odpeljali v Podbrdo. Kurirčkovo pošto smo na železniški postaji Podbrdo predali učenec osnovne šole Simon Kos. Pripravili so nam krajši kulturni program in nas povabili na ogled njihove šole. Ogledali smo si učilnice se seznanili z njihovimi šolskimi dejavnostmi.

Šola se imenuje po znanem borcu in komunistu, ki so ga kmalu po začetku vojne Nemci ujeli in ga zaradi njegove revolucionarne dejavnosti obsodili na smrt.

Čas za odhod je prekmalu prišel in morali smo se posloviti. Z vlakom smo se vrnili na Jesenice vsi srečni ter prevzeti od doživetij, ki nam bodo dolgo ostala v spominu.

Uroš, 5. c.
OŠ Prežihov Voranc
Jesenice

KLJUB TEŽAVAM KULTURNO ŽIVLJENJE V OBČINI NAPREDUJE

Kljub težavam v občini kulturno življenje napreduje, je ugotovil na vsilno programski konferenci Zveze kulturnih organizacij Jesenice 5. aprila glavni tajnik ZKO Slovenije Tone Štefanec. Dodal je, da bo tako v občini kot republiko potrebno analizirati vlogo kulture v družbi in razvoju, kajti bitke za gospodarsko stabilizacijo ne bomo dobili, če ne bomo kulturi dali tistega mesta, ki ji v samoupravnih socialistični družbi pripada.

Na konferenci, katere se je udeležilo 73 vabljenih delegatov, so obravnavali in ocenjevali ljubiteljsko kulturno dejavnost v občini v lanskem letu in sprejemali program in finančni načrt za letošnje leto. Ugotovili so, da je bil lanskeletni program količinsko precej presežen, vendar pa se posamezna društva in organizacije še premalo poglobljajo v vsebinsko vrednotenje svojih programov. Ob tem so poudarili, da se mnogokje še premalo zavedajo, da je v dolgoročnem programu gospodarske stabilizacije kultura opredeljena kot faktor stabilizacije, ki je, še bolj pa mora v prihodnje prispevati k razširjanju možnosti za vsestranski razvoj osebnosti delovnega človeka kot proizvajalca in samoupravljalca, pa tudi k uresničevanju splošnih kulturnih, etičnih in humanitarnih ciljev družbenega razvoja.

Kritično so spregovorili tudi o delovanju delegatskega sistema v kulturni skupnosti, pri čemer so menili, da je le-ta močno zavrt s se vedno proračunskim oblikovanjem sredstev za kulturo in prevelikim vplivom služb na sprejem predlaganih gradiv. Delegatom pri sedanjem delu skupščine kulturne skupnosti ne dajemo možnosti za dogovarjanje in sporazumevanje, kolikšen del ustvarjenega dohodka bodo dali za družbene dejavnosti oziroma za kulturo, niti možnosti njihovega odločilnega vpliva na program kulturne skupnosti oziroma programe izvajalcev kulturnih dejavnosti v občini, ker jim ga sploh ne predložimo.

V razpravi je bilo rečeno, da bi v občini morali analizirati, kolikšen delež zavzemajo družbene dejavnosti v skupnem družbenem proizvodu

občine. Ta delež namreč preveč pada, saj je, na primer, za osem samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti v letu 1983 znašal 7,65 %, letos pa je po planiranem družbenem proizvodu ta delež le še 6,84 %, v tem deležu pa kultura predstavlja le 0,13 %. Kultura je še posebno v kritičnem položaju, ker nima v celoti zagotovljenih sredstev za najemnine in vzdrževanje kulturnih domov in prostorov. Ob tem so poudarili, da je ta analiza in prevrednotenje programov še toliko bolj potrebna, ker je po podatkih iz leta 1982 delež družbenih dejavnosti v SR Sloveniji znašal 11,9 %, v SFR Jugoslaviji pa leta 1980 celo 14,8 %. Sicer je predvsem jugoslovansko poprečje v upadanju, prav gotovo pa njegova stopnja danes ni tako nizka, kot je v jeseniški občini.

Omenjali so tudi, da je povpraševanje oziroma interes za kvalitetne kulturne prireditve na nekaterih območjih slabo razvit in da imajo predvsem kvalitetne kulturne skupine težave pri izpolnjevanju svojih letnih programskih obveznosti. V zvezi s tem je bilo pojasnjeno, da se v okviru občinskega sveta zveze sindikatov, po vzoru radoviške občine, pripravlja program kulturne akcije, ki naj bi zajela tako krajevne skupnosti, kjer delavci živijo, kakor tudi organizacije združenega dela. Dogovarjajo se tudi, da bi vse kulturne objekte upravljal Biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje.

Ker v poročilu Zveze kulturnih organizacij ni zajeta dejavnost amaterskega gledališča Tone Čufar Jesenice, čeprav igralska skupina deluje popolnoma ljubiteljsko, vendar svoja poročila pošiljajo neposredno Kulturni skupnosti Jesenice, od koder tudi neposredno dobivajo sredstva, je predstavnik gledališča predstavil tudi delo te organizacije. V lanskem letu so imeli pet premier in dve ponovitvi, ki so jih skupaj zaigrali 78 krat, in sicer 40 krat doma in 38 krat na gostovanjih. Člani gledališča so tudi sodelovali na številnih proslavah in prireditvah, ki so jih organizirali drugi. Razen tega je bilo v gledališču v lanskem letu deset predstav tujih gledališč.

Ugotovili so tudi, da na Centru srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice, ki vključuje 1.150 učencev in dijakov, še ni dovolj zaživelo šolsko kulturno društvo in tako nastaja določena vrzel v kontinuiteti delovanja med osnovnimi šolami, na katerih šolsko kulturna društva dobro delujejo in odraslimi kulturnimi organizacijami in društvi.

Na konferenci so tudi predlagali, da bi morali v pevske zboru Marjan Vodopivec v Kranjski gori zbrati vse zainteresirane pevce od Dovjega oziroma Mojstrane do Rateč in Podkorena, ker je na voljo kvalitetni

zborovodja in zbor poimenovati DOLINSKI PEVSKI ZBOR MARJAN VODOPIVEC. Danih je bilo tudi več drugih koristnih predlogov in pobud, kot je večja skrb za zgodovinsko-arhivsko dejavnost, varstvo kulturne dediščine in podobno, kar bodo zajeli v zaključke konference in s problemskimi konferencami uveljaviti te aktivnosti.

Govorili so tudi o diskriminirano nizkem številu dni odobrene izredno plačane odsotnosti v Železarni za ljubiteljske kulturne dejavnosti v občini v primerjavi s telesnokulturno dejavnostjo. S tako majhnim številom prostih dni ne bodo mogli izpolniti niti občinskega programa, še manj pa regijskega in republiškega, kar pa pomeni kvalitetno stagnacijo, če ne celo nazadovanje. Iz tega razloga bodo poslali predlog pristojnim organom v Železarni, da sprejmejo določeno prerazporeditev v globalu odobrenih dni izredno plačane odsotnosti.

Delegati so tudi predlagali, naj se spodbudi občinska problemska konferenca SZDL o vprašanju kulture, ki je bila na programu že lansko leto in od katere pričakujejo, da mora prinesiti določene premike predvsem na območjih, kjer je kulturno življenje manj razvito, predvsem pa v pogledu boljšega delovanja delegatskega sistema v kulturni skupnosti.

Poudarjali so tudi nove vsebine in oblike delovanja kulturnih društev in organizacij, pomlajevanje vodstev društev s mlajšimi sposobnejšimi kadri, povezovanje s šolskimi kulturnimi društvi in podobno. Konferenco so sklenili s poudarkom, da si brez stalnega pomlajevanja in izpolnjevanja vodstev društev in strokovnih kadrov in brez obravnavanja kulture na višjem strokovnem nivoju ne moremo več predstavljati napredka kulture.

DOLIK SKUPINSKO V ISKRI NA BLEJSKI DOBRAVI

Od 6. do 16. aprila je v prostorih temeljne organizacije ISKRA na Blejski Dobravi na ogled skupinska razstava likovnih del članov likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Svoja dela razstavljajo: Janez Ambrožič, Anton Drab, Mojca Graj, Janez Kozamernik, France Kreuzer, Pavel Lužnik, Tine Markež, Draga Soklič in Milena Stocca.

V jedilnici družbene prehrane Železarne pa je v preteklem tednu poskusno razstavil deset svojih tisočletij v akvarelni tehniki član likovnega kluba DOLIK France DOLINŠEK. Žal je moral po treh dneh svoje slike zaradi vlage oziroma sopare umakniti, čeprav je razstava med delavci vzbudila veliko zanimanje.

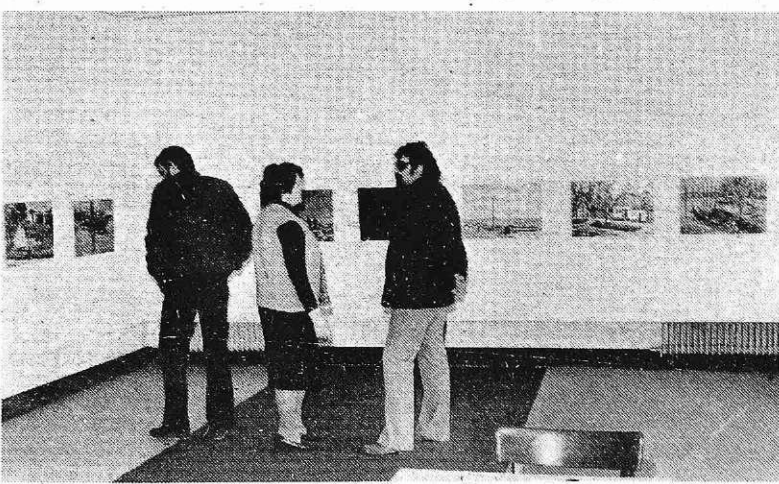
JESENIŠKI FILMSKI FESTIVAL JE PRED DURMI

Na festivalski razpis je prispelo prek 130 filmov iz 55 kino klubov iz 14 držav Evrope. Tako so zastopani filmi 26 klubov iz Jugoslavije, osmih klubov iz Zvezne republike Nemčije, štirih klubov iz Avstrije, treh klubov iz Italije in Španije, dveh klubov iz Češkoslovaške in Velike Britanije ter enega kluba iz Belgije, Francije, Holandije, Švice, Finske, Malte in Poljske.

Filmi pa še vedno prihajajo na naslov organizatorja, tako da seznam še ni dokončen. Udeležba na letošnjem festivalu bo rekordna tako po številu filmov kot po številu kino klubov in držav. Mednarodna žirija, ki jo sestavljajo: Miha Brun, novinar revije Stop iz Ljubljane, Metka Košir, likovni pedagog iz Mojstrane in Ingrid Prepelica, študentka iz Trsta, bo imela kar težko nalogo pri izbiri filmov.

Festival se bo začel v ponedeljek, 16. aprila, v klubskih prostorih filmske skupine ODEON, Cesta železarjev 26 na Jesenicah, kjer bo od ponedeljka do srede odprto žiriranje prispele filmov vsak dan od 8. do 12. ure, od 14. do 18. ure in od 19. do 22. ure. V četrtek, 19. aprila in petek, 20. aprila, bodo predstave v srednjih in osnovnih šolah v jeseniški občini, v petek, 20. aprila, ob 19. uri pa bo v dvorani gledališča Tone Čufar svečana otvoritev festivala s kulturnim programom in predvajanje izbranih filmov.

V soboto, 21. aprila, bo ob 9. uri ogled tehničnega muzeja jeseniške Železarne, aleje kulturnih mož v Zabrznici ter Finžgarjeve rojstne hiše

Razstava Karolja Andruško v razstavnem salonu Dolik (foto I. Kučina).

REVIJA GORENJSKIH GLASBENIH ŠOL NA JESENICAH

V petek, 6. aprila, je bila v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah tradicionalna REVILJA GLASBENIH ŠOL GORENJSKE. Poleg učencev glasbenih šol iz Kamnika, Kranja, Radovljice, Škofje Loke, Domžal in Jesenic so nastopili še učenci slovenske glasbene šole Ukve-Italija in slovenske glasbene šole Bilčovs-Avstrija.

Znani ameriški pedagog J. Carter je v eni od svojih knjig zapisal: »Izredno nadarjeni otroci prekašajo poprečne vrstnike po intelektualnih zmognostih, izvirnosti, usmerjenosti svojih ciljev, zrelosti in samostojnosti.«

Ta citat najbolje ponazarja izjemno glasbeno prireditev — revijo gorenjskih glasbenih šol, ki je bila na Jesenicah v organizaciji Glasbene šole Jesenice. S to tradicionalno revijo glasbene šole Gorenjske želijo dati možnost glasbeno nadarjenim otrokom, da večkrat pokažejo svojo nadarjenost pred večjim auditorijem. Revije glasbenih šol hkrati dokazujejo tudi aktivnost in napredek glasbenih šol od srečanja do srečanja. O stalnem napredku govorijo nekateri izjemni rezultati učencev, doseženi na tej reviji in na regijskih, republiških in zveznih tekmovanjih. Lahko bi rekli, da v našem vzgojno-izobraževalnem sistemu glasbene šole v gorenjski regiji dajejo lep primer rednega in sistematičnega preverjanja rezultatov svojega dela. Revija je prikazala razvitost glasbenega izobraževanja na posameznih območjih Gorenjske in hkrati izražala odnos družbe do glasbenega šolstva. Jeseničani ne moremo biti zadovoljni z odnosom do glasbenega šolstva. Problemi jeseniške glasbene šole, ki so obenem tudi PROBLEMI IZOBRAŽEVALNE POLITIKE IN ODNOSA DO GLASBENEGA ŠOLSTVA, so nešteto omenjeni — vedno pa vse ostane po starem! Poleg vseh problemov pa Glasbena šola Jesenice na revijah redno sodeluje in to uspešno. Še več! Poleg dislociranemu oddelkom v Kranjski gori in Žirovnici jeseniška glasbena šola pomaga tudi pri glasbeni vzgoji učencev v Ukvah — Italija in Bilčovsu — Avstrija (Koroška). Učenci si v Ukvah pridobivajo glasbeno znanje v zelo neugodnih pogojih. Nimajo dovolj pedagogov niti glasbil in notnega materiala, zato jim je pedagoška pomoč Glasbene šole Jesenice več kot dobrodošla. Za dobro organizirano delo in uspehe slovenske glasbene šole v Ukvah gre velika zasługa zavednim Slovincem, ki h kulturni dejavnosti in ohranitvi našega jezika spodbujajo rojake. Slovenska glasbena šola v Bilčovsu pa nima toliko problemov kot rojaki v Ukvah. Tam poteka pouk brez večjih težav, za kar pa so tudi zaslužni pedagogi z Jesenic, saj skupaj z zavednimi Slovinci uspešno ohranjajo slovensko glasbeno tradicijo onkraj Karavank.

Na reviji so iz slovenske glasbene šole Ukve nastopili Fritz Zelloth (kitarar), Igor Oitzinger (klavir), Niko Preschern (klavir) in Jure Preschern (harmonika). Iz slovenske glasbene šole Bilčovs (trio kljunastih flavt: Ursula, Hanzi in Kristjan Filipič (sestra in dva brata) in Tamara Kapus (klavir). Učenci obeh zamejskih šol so pokazali zadovoljivo stopnjo začetniškega glasbenega znanja, posebno pa učenka klavirja iz Bilčovsa Tamaša Kapus, ki je z interpretacijo Pavčičeve skladbe SPOMIN NA PRVI PLES nakazala velike možnosti za svoje nadaljnje napredovanje pri učenju klavirja.

Z Jesenic so nastopili: Maja Plazar (harmonika), Janez Mesec (čelo) in Ingrid Marković (mezzosopran). Oba je na klavirju spremljala Elizabeta Demšar. Med Jeseničani je posebno navdušil čelist Janez Mesec, ki se ob mentorstvu izkušenega pedagoga Lojzeta Jerama razvija v uspešnega mladega glasbenika. Mesec je edini, ki je nastopil na čelu.

Učenci iz Kamnika so se predstavili: s klarinetistom Gorazdom Dobrinom, trobentačem Matjažem Gregorcem in flavtistko Ireno Vidic. Na klavirju jih je spremljala Marija

Holcar. Iz glasbene šole Kranj so nastopili: duo harmonik Neja Zupan in Darko Udovč, duo kitar Damjana Uranič in Aleš Balanč, duo violon Moja Novak in Janja Frelih ob klavirski spremljavi Almir Gaber.

Iz glasbene šole Radovljica so nastopili: Nuša Fortuna na violini, pri klavirju jo je spremljala Jožica Potočnik, trio trobent Klemen Repe, Klemen Repinc in Bogdan Rozman ter harmonikar Primož Mohorič.

Glasbena šola Škofja Loka pa so predstavljali: duo kitar Tanja Tušek in Vid Bobnar, Andrejka Markun (klavir) in kvartet flavt Patricija Mihelač, Vesna Jan, Sabina Renko in Sabina Bertoncelj. Vse štiri flavtistke so iz razreda za flavto, ki ga na glasbeni šoli Škofja Loka vodi Jeseničanka, profesorica Draga Azman. Njihovo muziciranje je potrdilo zrelost in talentiranost učenk in dobro pedagoško vodstvo Azmanove, obenem pa upravičenost zveznih in republiških priznanj.

Glasbena šola Domžale je predstavljala trinajstčlanski harmonikarski orkester, ki ga vodi dirigentka Majda Golob. Harmonikarski orkester je s skladbami H. Langa Sonatina v 3 stavkih in I. Szaboa Muha in komar poskrbel za lep glasbeni zaključek revije mladih glasbenikov Gorenjske. Visoka kvaliteta izvajanja in barvita igra orkestra je jeseniškim ljubiteljem glasbe nudila prijetno doživetje. Orkestru spored je bil pester in zahteven, lahko bi rekli tudi mikaven (posebno Muha in komar), saj takega harmonikarskega orkestra na Jesenicah že lep čas nismo slišali. Člani orkestra so pokazali odlike v vseh svojih skupinah: homogeno izvajanje, presenetljivo disciplino in lepo izpeljano dinamično niansiranje. Številno občinstvo je z navdušenim ploskanjem nagradilo orkester za lepo izvajanje.

Na reviji je nastopilo 33 učencev (17 solistov, trije dueti, dva terceta in en kvartet) ter 13 članov harmonikarskega orkestra. Predstavljeni so bili naslednji instrumenti: kitarar, klavir, harmonika, kljunasta flavta, čelo, klarinet, trobenta, flavta, violina in solo petje. Izvedene so bile predvsem skladbe tujih avtorjev, kar ni dobro, saj bi ravno glasbene šole morale nameniti več pozornosti domačim skladateljem. Na reviji smo pogrešali nastop kakšne godalne skupine ali pihalno-trobilne skupine. Videti je, da imajo v tem pogledu vse šole na Gorenjskem enake probleme. Ni dovolj zanimanja za nekatere instrumente, posebno ne za pihala in trobila, kar je potrdila tudi revija, saj so od trobilcev nastopili samo učenci trobente. Mogoče je za to vzrok tudi časovna omejitve v programu revije. Dobro bi bilo, da za nastope »deficitarnih« instrumentov: rogov, pozavn, tenorjev, baritonov, ne bi omejevali časa v programu revije.

Revija je pokazala vso širino glasbene vzgoje mladih in prizadevanje glasbenih šol, da nudijo vse pogoje za kvaliteten razvoj glasbeno nadarjenih otrok. Nekaj rezultatov je zelo spodbudnih, kar dokazujejo učenci glasbenih šol Gorenjske tudi na regijskih, republiških in zveznih tekmovanjih.

O pomenu revije, potrebi glasbene vzgoje nadarjenih otrok in potrebah negovanja domače in tuje glasbe je navzočim spregovorila, mladim izvajalcem programa pa zaželela uspešne nastope, podpredsednica občinske konference SZDL Jesenice Branka Ravnik.

Franjo Ropret

PREMIERA NA JAVORNIKU

Dramski odsek DPD Svoboda France Mencinger Javornik—Koroška Bela vabi ljubitelje gledališča na premiero igre v treh dejanjih PETRA ŠEME POZNA POROKA, ki jo je napisal Miloš Mikeln.

Premiera bo v soboto, 14. aprila, ob 19. uri v dvorani delavskega doma Julke in Albi na Piberniku na Javorniku.

Prva ponovitev igre bo v nedeljo, 15. aprila, ob 19. uri v isti dvorani.

RECITAL V KROPI

KUD Stane Žagar-Plamen Kropa prireja v soboto, 14. aprila, ob 19. uri v mali dvorani sindikalnega doma v Kropi kulturni večer.

V osrednjem delu prireditve bo Linhartov oder mladih KUD A. T. Linhart iz Radovljice ponovil recital partizanske lirike. Poslušalci bodo prisluhnili pesmim lani umrlega Lojzeta Zabkarja, katerega pesniško zbirko Brevir moj v travi je pred leti izdala založba Borec.

Prireditve bo poizvil Dare Lotrič, pozavnist v orkestru Slovenske filharmonije. Ob klavirski spremljavi Egiša Gašperšiča bo zaigral skladbe J. Matthesona, B. Marcella, F. Schuberta, H. F. Händla, M. Ravela in J. J. F. Händla.

Organizator upa, da bodo ljubitelji umetniške besede in glasbe napolnili dvorano v sindikalnem domu in tako počastili spomin na pokojnega, v Kropi delujočega pesnika Zabkarja.

Janina

FINŽGARJEVA ROJSTNA HIŠA V DOSLOVČAH

Devetega januarja 1871 se je v Doslovčah rodil Fran Saleški Finžgar. Ob 100-letnici njegovega rojstva so v hiši odprli spominski muzej. V Doslovčah je Finžgar preživel otroštvo in mladeniška leta. 1894. leta so si Dolenčevi zgradili novo, večjo in udobnejšo hišo na Breznici. Staro hišo so prodali. Od takrat je zamenjala več lastnikov, vendar se od Finžgarjevih mladih let ni v ničemer spremenila. Ni doživela dozidav ali večjih popravil, ki bi bila lahko za hišo in njeno arhitektonsko podobo usodna. Ohranila se je prvotni tloris, razporeditev in namembnost prostorov; ostala je peč, lesen nizek strop, majhna okenca.

Verjetno se hiša ni spreminjala že od 1849. leta. Takrat je dal Finžgarjev ded Joža Ažman prej leseno hišo zunaj in znotraj ometati. Lesene stene so križem prebili z letvami, da se je omet lažje prijel — »porodani so jih ali dejali v žakel«, kot so se šalili kajžarji. Najbrž so ob teh predelavah povečali tudi kamro. Hiša je danes videti zidana.

Zdaj za hišo skrbi Kulturna skupnost Jesenice, strokovno pa Zavod za spomeniško varstvo in Gorenjski muzej Kranj.

Kajza predstavlja s skednjem in kozolcem celoto — muzej na prostem. Obiskovalec doživi okolje gorenjske kajžarske in obrtniške družine ob koncu prejšnjega stoletja.

Hiša je bila zgrajena v alpskem slogu. Značilno za to obliko hiš je, da se prostori dele po namembnosti na bivalne, komunikacijske in gospodarske. Dolenčeva kajza sodi med razvite stavne oblike, saj sta črna kuhinja in hiša, osrednja dnevna bivalna prostora, med seboj ločeni.

Kajza je pritlična, do polovice je pokrita. Pokrita je z mecesnovimi skodlami, ker so trajnejše, v času pisateljeve mladosti je imela slamnato streho. V pritličju so naslednji prostori: veža s črno kuhinjo, shramba (spajza), hiša in kamra.

VEŽA s kuhinjo in ognjiščem je tudi vhodni prostor. Vrata so široka, iz hrastovega lesa, s staro kroparsko ključavnicco in zapahom (burnikom). Pohištvo je skromno, pa premišljeno razporejeno, da je imela gospodinja vsako stvar pri roki. Pred vrati v hišo je vzdolžna lesena predalčna omarica za shranjevanje jedil in manjše posode. Omarica je danes od vseh lesenih predmetov najslabše ohranjena — kar je zaradi dolgotrajne uporabe tudi razumljivo — in je res potrebna temeljite zaščite.

Na ognjišču in ob njem stoje posode in priprave, ki jih je gospodinja rabila pri kuhanju in kurjenju peči: trinožnik, litoželezni lonci, burkije, lopar, greblja. Na steni visi rezljan žličnik, na drugi steni je v zidu odprtina — škafrca, kjer je stal škafr z vodo. Meso in klobase so sušili v dimu, ki se je valil z ognjišča, na palicah, imenovanih gliste.

Na levi strani vhoda peljejo strme stopnice na podstrešje, kjer so shranjevali seno.

Ob stopnicah je vhod v SHRAMBO — spajzo. Tu je sklednik z lončnimi lubenskimi skledami, klop, mentrga za mesenje testa, deža za shranjevanje masti, majhna skrinja — kufrc, pinja za maslo, rimska tehnica (vaga), valjar za valjanje testa, vevnica za moko in omara s policami za lonce.

SAMOSTOJNA RAZSTAVA FOTOGRAFIJ FRANCA SLUGA

Jutri, v petek, 13. aprila bodo ob 18. uri v organizaciji foto-kino kluba Radovljica v fotogaleriji v pasaži radovljiške graščine odprli samostojno razstavo fotografij FRANCA SLUGA, člana foto kluba Andrej Prešeren Jesenice.

Franca Sluga, sicer delavec TOZD Jeklarne naše železarne, se tokrat že petič predstavlja s samostojno razstavo. Radovljiška razstava predstavlja prerez skozi njegovo zelo ustvarjalno in uspešno delo. Za svoje dosedanje dosežke je dobil naslov fotoamater I. stopnje FSJ in sodi prav gotovo med najbolj aktivne članke jeseniškega kluba. Resnično je občudovanja vreden fotoamater, saj kljub težkemu izmanskemu delu še vedno najde čas in moč za ustvarjanje na področju umetniške fotografije. Zaveda se izreka, da kdor fotografira, ima več od življenja.

V Radovljici se predstavlja s 26 fotografijami, med katerimi je polovica motivov iz našega železarstva.

Osrednji bivalni prostor je HIŠA. Prostor ima nizek lesen strop, izstopa močan hišni tram z rozeto na mestu, kjer je obremenitev največja. Za rozeto nekateri strokovnjaki menijo, da ima vlogo gotskega sklepnika, drugi pa, da gre zgolj za okras.

Za vrati stoji lončena peč z zapetkom. Sežidana je na kvadrastem podzidku, ki je v isti višini kot ognjišče v črni kuhinji. Sestavljena je iz dveh vodoravnih vrst zelenih lončenih pečnic pravokotne oblike. Vzorec so utori, žlebiči. Okvir je sežidan iz majhnih pečnic z drobnim cvetličnim vzorcem. Vidnejši vogalni pečnici imata vsaka svoj motiv, spodnja ima odtis matere božje z Jezusom, zgornja pa velik cvet. Pečnice so, verjetno kot sklede, izdelovali v Ljubnem. Peč se je ohranila še iz Finžgarjevih časov in je danes v zelo slabem stanju, tako da je ni več mogoče zakuriti. Morda bi se jo dalo še popraviti.

Okoli peči je najbolj običajen prostor za pogovor in sedenje — v krogu družine, tako je bilo včasih in tako je še danes, kjer peč še imajo. V času pisateljeve mladosti je tudi okoli Dolenčeve peči ob večerih vse oživelo. K Finžgarjevemu očetu, preudarnemu in modremu hišnemu gospodarju, so vaščani radi prihajali na pogovore in posvetovanja. Vasovalcev pa je bil še posebno vesel pisatelj. S tople peči je poslušal pogovore, šale, dovtype, nagajivosti. Tudi o politiki so se pogovarjali; starejši so se spominjali celo še Francozov. Prav za to staro pečjo se je Finžgarju oblikoval čut za pristen jezik.

V drugem kotu nasproti peči stoji javorjeva miza, okrašena z intarzijami. Ob mizi v kotu je klop in stol za gospodarja.

»Ko sem jo v šoli nagodil in me je šomašter prišel tožit, me je oče na nitko otvezel za nogo k mizi. Vsi so odšli v polje, hišo so pustili na stečaj odprto, jaz pa sem s knjigo v roki čepel pri mizi in si nisem upal nitke pretrgati.« (Moja mladost in moj oče).

Drugič se je Finžgar lotil mize z nožičem, ki mu ga je prinesel Miklavž. Oče ga je pogledal prek naočnikov in vzel izpod klopi sekuro: »Nikar se ne trudi z nožem,« me je spodbujal moj oče in si tlačil tobak v vivec. »Miza je velika in težka, ne boš ji zlepa kos z nožem. S sekuro jo daj jo boš prej pokončal.« (Miklavžev nož).

V kotu nad mizo je bogov kot, tu je ob razpulu obešenih štirinajst starih čeških bakrorezov iz prve polovice 19. stol. Uokvirjeni so v črne okvire s temnordečimi križi na vrhu. Kadar so hišo prodajali, so po stari navadi mizo, klop, stol in bogov kot pustili novemu lastniku.

Naj omenim, da je v hiši še skrinja, ki jo krasijo tri z rožami poslikana polja. Ohranile so se tudi očeteve krojaške škarje. Čez dan je dovolj svetlobe prišlo skozi štiri, s kovanimi mrežami zavarovana okenca. Ko so belili hišo zunaj in znotraj, so vedno pobelili tudi okenske mreže. Ob večerih pa so prostore razsvetljevali z doma narejenimi svečami, z oljem, ki je gorelo v oljenki in pozneje s petrolejko.

Hiša je bila obenem tudi tkalska in krojaška delavnica. Po tkalstvu in izdelovanju kožuhov so Dolenčevi kajžo poznali daleč naokrog. Tkala sta ded Jože in teta Neža, oče pa je šival ovčje kožuhe z rožami na hrbtu in irhaste hlače vse prešite z zeleno svilo, okrašene z gamsi, jeleni in venci.

Ko je oče, prvi v fari, kupil šivalni stroj, je med vaščani zbuja veliko radovednosti. Ljudje so ga hodili gledat kot za stavo.

Statve so postavljene nasproti peči. Te, ki so danes v hiši, so prinesli iz sosednjega Smokučja. Prvotne Dolenčeve statve je pisatelj razstavil v Vrbi, ko so Prešernovo hišo odprli za obiskovalce (Finžgar je bil pobudnik in glavni organizator), z namenom, da bi se obiskovalci seznanili z domačo obrtjo, ki je bila včasih zelo razširjena v vaseh pod Stolom, čeprav se pri Ribčevih z njo niso nikoli ukvarjali. Kje so zdaj te statve, ni znano.

Smokuške statve v Finžgarjevi hiši pa so nepopolne in potrebne popravila. Morda bodo popravila celo tako uspela, da bodo nanje — za demonstracijo — spet lahko tkali. Za obiskovalce bi bilo verjetno resnično doživetje, če bi lahko v Finžgarjevi hiši z različnimi predavanji, diapozitivi, filmi ipd. ob pomoči etnologov prikazali ves postopek od setve, že-

tve, namakanja, trenja in predenja lanu, do tkanja platna ter krojenja in šivanja oblačil po starih krojih. V prikaz bi zajeli vse običaje, ki so spremljali ta dela-nekoč.

Zanimivo bi bilo predstaviti tudi staro tehnologijo strojenja in barvanja ovčjih kož. Tudi ta obrt je bila nekoč doma v Doslovčah — pri Foju. Krojenje in šivanje, predvsem krašenje kožuhov, pa je najbrž še zanimivejše kot pri platnenih oblačilih. Rekonstrukcijo bi lahko napravili v obliki predavanja z diapozitivi.

V KAMRI so spali mati, oče ter oba sinova Janez in France. Pohištvo (postelje, zibka, skrinja) se ni ohranilo. Tisto, ki je zdaj v prostoru, je tako, kot so ga na splošno uporabljali v času pisateljevega rojstva.

V teh prostorih je preživel svoja mlada leta pisatelj Finžgar.

V spodnjih, KLETNIH prostorih sta Finžgarjeva prijatelja, akademika — dr. France Stele in dr. France Koblar, postavila zbirko fotografij in dokumentov, ki nam predstavljata Finžgarjevo potovanje skozi življenje — vse njegove življenjske postaje in pomembnejša literarna dela.

V času pisateljeve mladosti so bili v kleti trije prostori: štala (hlev), čevdrc (klet) in cimrc-(sobica). V štali so imeli kravo, nekaj ovc, ponoči so prespale kure. Čevdrc je bila hišna klet za sadje, krompir in kad za zelje. V cimrcu je bila postavljena manjša lončena peč in dve postelji. Tu sta spala ded Jože in teta Neža.

Danes so vsi trije prostori združeni v enoten galerijski prostor. V visokih zidnih vitrinah se začne prikaz Finžgarjevega življenja s fotografijami matere, očeta, deda, hiše, tu so fotokopije krstnega lista, spričevala iz ljudske šole, prošnje za štipendijo, gimnazijsko spričevalo in nekaj Finžgarjevih fotografij iz dijaških let. Imamo seznam vseh desetih Finžgarjevih službenih postaj, fotografije pomembnejših del, npr. Verige, Pod svobodnim soncem in rokopiesov: Pod svobodnim soncem, Dekla Ančka, Prerokovana. Fotografije iz pisateljsko najplodnejšega obdobja v Sori, ko so ga obiskovali igralce Anton Verovšek, Ivan in Izidor Cankar. Trnovsko obdobje predstavljajo fotografije trnovske cerkve in fotografija pisatelja v krogu prijateljev: Jalna, prof. Steleta, prof. Melite Steletove in prof. Koblarja.

Naslednja vitrina je rezervirana za planinske fotografije. Ogledamo si lahko pisateljevo kočjo Murko z Zabreške planine, ki je bila med vojno požgana. Vsi otroci pa takoj spoznajo prijaznega kučka Liska, ki ga je v Zlati knjigi Božo Kos tako posrečeno ilustriral.

Tu so fotografije iz zadnjega življenjskega obdobja, fotografije nekaterih Finžgarjevih portretov, ki so jih naslikali slovenski slikarji, nekaj osebnih predmetov: nalivna peresa, pivnik, dva obežilnika za papir, očala, naprstnik in nožiči. V vitrini so tudi pisateljeva odlikovanja. In na koncu Finžgarjeva mladinska dela. Gospod Hudournik, Leta moje mladosti, Iveri, Makalonca, Pod svobodnim soncem.

Skedenj bomo poimenovali v galerijo Makalonca. Galerija bo na ogled, ko bodo urejene še nekatere tehnične pomanjkljivosti: elektrika, panoji, zapreti bo potrebno tudi prežračevalne line. Verjetno bodo najprej razstavljene ilustracije ene od Finžgarjevih mladinskih povesti. Makalonca bo prostor za ure pravičljive, lutkovne igrice, predavanja, pogovore, srečanja.

Ob 2. juniju — dvaindvajsetletnici pisateljeve smrti, pa pripravljamo več prireditev v Doslovčah, na Breznici in na Jesenicah. Tako so nam npr. igralci iz Sore sami predlagali, da pridejo igrati Finžgarjevo ljudsko igrigro Veriga.

Predvsem za obiskovalce od daleč bi bilo dobrodošlo, če bi se z gostilnami po bližnjih vaseh dogovorili, da bi vsaj v času teh prireditev in največjega obiska gostom postregli z domačimi jedmi, pripravljenimi prav po kašarskih receptih.

Hiša je odprta za obiskovalce vsak dan, razen ponedeljkov, od 9. do 13. ure, ob sobotah in nedeljah od 12. do 16. ure.

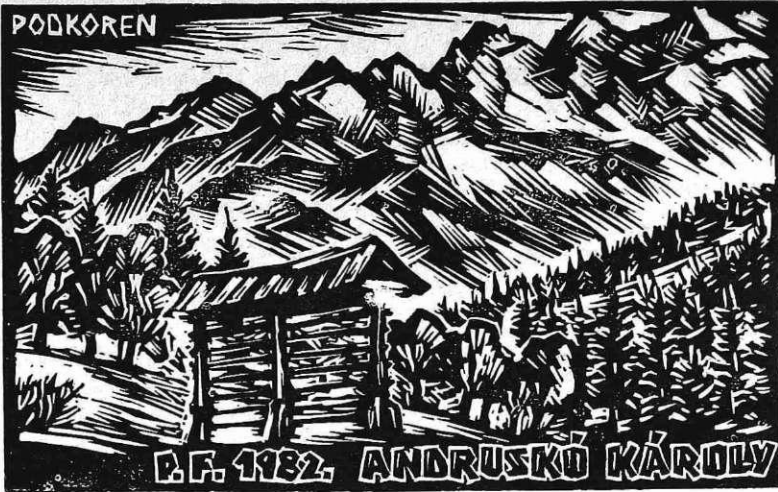
Mira Novak

IZVEDLI SMO TEKMOVANJE IZ KEMIJE

V petek, 29. marca, je bilo v osnovni šoli Prežihov Voranc na Jesenicah tekmovalje učencev 7. in 8. razredov iz znanja kemije. Tekmovanja se je udeležilo 27 učencev iz sedmih in šest učencev iz osmih razredov.

Rezultati: 7. razred: 1. Nataša Jenko 18 točk, 2. Tatjana Muhič 16, 3. Alenka Eniko 15, 3. Tamara Guželj 15, 3. Samo Žitnik 15, 6. Marij Trojar 14 točk.

8. razred: 1. Vida Mesec 10 točk, 2. Alenka Habe 8, 3. Natalija Savinšek

28. REPUBLIŠKO TEKMOVANJE IZ MATEMATIKE

28. republiškega tekmovanja iz matematike 7. aprila v Celju se je udeležilo pet dijakov Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice. Posebno dobro se je odrezal Marko Koselj, ki je med 35 tekmovalci v III. razredu pobral tretjo nagrado in se uvrstil v slovensko ekipo, ki bo zastopala mlade slovenske matematike na zveznem tekmovanju v Beogradu.

Poleg tekmovalnega dela so v Celju priredili še razgovor za okroglo mizo »o problemih matematike v srednjem šolstvu in o matematičnih tekmovanjih v prihodnje«. Zdaj je matematika časovno po urah v vsakem letniku zelo neenakomerno razporejena pri različnih izobraževalnih programih. Nastal je problem, kako zdaj vsem programom nuditi primerno stimulacijo za tekmovalce, da bi pri tem ne bili prikrajšani posamezni letniki oz. tekmovalci. To razmišljanje ne velja za matematično-naravoslovno usmeritev in morda tudi ne za tekmovalstvo po usmeritvah, kajti najboljši bodo že tukaj dobili priznanja društva matematikov, fizikov in astronomov SRS. Od

tod bo najboljša vodila pot na izbor republiškega tekmovanja. Od izbirnega tekmovanja dalje pa je potek že utečen. Pot se konča na matematični olimpiadi, ki je največje tekmovanje mladih matematikov vseh dežel. Na teh tekmovanjih nas predstavlja državna »vrsta«, ki jo bomo letos dobili na tekmovanju v Beogradu.

Našemu predstavniku Marku Koselju v vrsti Slovenije in vsem njegovim tovarišem želimo čimveč uspehov na tekmovanju in še veliko prijetnih ur ob matematiki. Matematika je kakor veslanje proti toku, brž ko nhamo, nas že zanese nazaj.

MA

TEKMOVANJE MLADIH TEHNIKOV V SPOZNAVANJU PROIZVODNEGA PROCESA

V torek, 27. marca, je bilo v osnovni šoli Prežihov Voranc na Jesenicah občinsko tekmovanje klubov mladih tehnikov v spoznavanju proizvodnega procesa.

Tekmovanja so se udeležile ekipe osnovne šole Tone Čufar, osnovne šole Karavanških kurirjev NOB in osnovne šole Prežihov Voranc. Najprej smo si ogledali delavnice za praktični pouk na CSUI pod vodstvom tovariša Perata, potem pa smo pisno preizkusili znanje. Po tekmovanju so nam v šolski kuhinji postregli z malico.

Rezultati tekmovanja — ekipno: 1. OŠ Prežihov Voranc 76 točk, 2. OŠ Karavanških kurirjev NOB 46,5, 3. OŠ Tone Čufar 38 točk.

Posamezno: 1. Primož Kapus OŠ P. V. 40 točk, 2. Florjan Vidic OŠ P.

V. 36, 3. Janez Smolej OŠ Kar. kur. NOB 23,5, 4. Robert Škrinjar OŠ Kar. kur. NOB 23, 5. Sandi Beguš OŠ T. Č. 20,5, 6. Damjan Ambrožič OŠ T. Č. 17,5.

V komisiji sta sodelovala predstavnik CSUI Zvonko Perat in mentorica osnovne šole Danica Zimic.

Na regijsko tekmovanje, ki ga organizira občina Radovljica, sta se uvrstili ekipi OŠ Prežihov Voranc in OŠ Karavanških kurirjev NOB.

Primož Kapus
OŠ Prežihov
Voranc

BESEDO IMATA BRINA IN JASIM

Jaz sem Brina. Stara sem šest let in hđim v malo šolo.

Jest sm pa Jasim. Mam tli leta.

Prosila bova najinega strička, ki piše vse sorte trparije v časopise (in se zdi zaradi tega od sile imeniten sam sebi), naj vendar enkrat napiše nekaj pametnega — in sicer to, kako nas otroke iz bloka na Cesti revolucije 8 na Jesenicah sistematično zatirajo in nam kratijo našo osnovno otroško pravico — pravico do brezskrbne igre in radoživga veselja.

Te dni se je na oglasni deski v našem bloku pojavil zapisnik s sestanka hišnega sveta. Med drugim lahko v njem preberemo tudi tole:

»... Nadalje otroci dirkajo s kolesi po pločniku pred blokom tako, da bi morali starejši stanovalci hoditi že po zelenici, da bi se izmikali objestnežem. Starejši se ne zmenijo za svoje otroke, kaj delajo in kje so. Cesta ni otroško igrišče, ampak cestišče, namenjeno za promet. Zato stanovalci menijo, da pred blokom na cesti otroci ne smejo igrati iger z žogo ali namiznega tenisa. Zato prosimo starše naj otroke napotijo na igrišče pri osemletki T. Čufar. V nasprotnem primeru bo moral Hišni svet ukrepati in se pogovoriti z nekaterimi starši. Stanovalci smo tudi mne-

nja, da otroci ne smejo kracati po asfaltu, pa tudi ne smetiti dvorišča. Otroci naj tudi ne bi skakali po zelenici pred blokom ...

... pač pa naj čakajo, da jim bodo zrasle perutnice in se bodo potem kot angelčki spreletavali nad njo, da bo na zelenici lahko nemoteno rasla dragocena trava in cvetje, v čast in slavo hišnega sveta, ki mu bo Turistično društvo Jesenice podelilo diplomu in spominsko značko za »lepe rože«.

Ti zopni tovariši s hišnega sveta pa se očitno tudi na likovno umetnost prav nič ne spoznajo, saj se drugače ne bi zmrdovali nad našimi lepimi risbami na asfaltu in jih celo prepovedovali. (Če bi ti tovariši prišli na razstavo Picassovih ali Kleejevih slik, bi se ravno tako zmrdovali, češ, kracarije in bi jih tudi prepovedali — če bi le mogli.) Ali pa se mogoče bojijo za asfalt, da ga ne bi s kredo preveč zdrgnili in bi se naredile luknje v njem?

Striček Edo nama včasih pripoveduje o dobrih starih časih pred dvajsetimi leti, ko je bil še sam otrok in ni bilo pred našim blokom ne zelenic ne asfalta, in so se otroci lahko po mili volji podili po »šodru« in blatu, fantje so brcali žogo, se šli med dvema ognjema ali kozo zbijati, punce pa »gumitvist« in »risentanc« in jih ni nihče gnjavil zaradi tega, mogoče samo mamice in očki, če so prišli umazani in potolčeni domov. Zares dobri stari časi! Le zakaj naju ni štoklja prinela na svet dvajset let prej?!

E. T.

ŠTIPENDIJE ZA ŠOLSKO LETO 1984/85

SŽ — ŽELEZARNA JESENICE — z o. sol. o., Cesta železarjev 8, 64270 JESENICE

razpisuje za šol. leto 1984/85 naslednje štipendije

Šola — usmeritev	Stop. zaht.	Štev. razp. štipendij
VISOKE ŠOLE		
dipl. ing. metalurgije	VII	7
dipl. ing. strojništva	VII	6
dipl. ing. elektrotehnike	VII	3
dipl. ing. gradbeništva	VII	1
dipl. ing. matematike	VII	1
dipl. ing. računalništva	VII	1
dipl. ekonomist (fin. usm. 2)	VII	4
(kom. usm. 2)		
VIŠJE ŠOLE		
ing. strojništva	VI	2
ing. elektrotehnike	VI	1
SREDNJE USMERJENO IZOBRAŽEVANJE		
Metalurška usmeritev		
SR program:		
4-letni program	V	15
3-letni program	IV	34
Kovinsko predelovalna usmeritev		
SR program:		
3-letni program	IV	75
SKR program:		
metal. in kov. predel. usm.	II	30
Elektrotehniška usmeritev		
SR program:		
3-letni program — 1. letnik	IV	5
4-letni program — elektronik	V	3
Kemijska usmeritev		
SR program:		
4-letni program	V	6
Gradbena usmeritev		
SR program:		
3-letni program (tesar)	IV	2
Gostinsko turistična usmeritev		
SR program:		
3-letni program (kuhar 3)	IV	4
(natakar 1)		
Družboslovna usmeritev		
SR program:		
4-letni program — adm. dej.	V	1
Naravoslovno tehniška usmeritev		
SR program:		
4-letni program — 1. letnik	V	4

1. Kandidati zaprosijo za štipendijo s posebnim obrazcem DZS 8.40 »Vloga za uveljavljanje socialnovarstvenih pravic«, ki ga kupijo v knjižarni.

Osební dohodki staršev, navedeni v vlogi ali v posebni prilogi, se morajo izračunati za koledarsko leto 1983; višina otroškega dodatka se posebej označi, sicer se smatra, da ga kandidat ne prejema.

Na odrezek pokojnine (december 1983) je treba označiti, če je bil kdo od staršev zaposlen v železarni Jesenice.

2. Overjene prepise oz. fotokopije zadnjega šolskega spričevala oz. potrdila višješolske ali visokošolske organizacije združenega dela o opravljenih izpitih in potrdila o vpisu v šolo, brez katerih so vloge neopolne in jih ne moremo obravnavati, kandidati predložijo naknadno, vendar najkasneje do 30. junija 1984.

3. Prijave bo sprejemal kadroviski sektor železarne Jesenice do 31. maja 1984. leta.

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 14. aprila, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini:
SPECERIJA BLED — supermarket Union, Titova 22, Jesenice in
ROŽCA — sam. trgovina 9, Bokalova 5/a, Jesenice.

DEŽURNA LEKARNA

V aprilu je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Bledu.

POPRAVEK

V objavi »vabila na cenena izleta« Turističnega društva Jesenice, nam jo je 5. aprila zagodel tiskarski škrat. Za prvi izlet v Most na Soči je bilo napisano, da je odhod ob 16.18, pravilno pa je odhod ob 6.18.

TD Jesenice

ZAHVALE

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna bluming štekel se zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni.

Matija Zamida

Občinskemu odboru ZZB NOV Jesenice in Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se prisrčno zahvaljujem za čestitki ob življenjskem prazniku.

Ivan Tušar

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna bluming štekel se zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejel v času moje bolezni.

Janez Kralj z družino

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitko ob mojem prazniku. Obenem želim društvu še veliko uspehov pri nadaljnjem delovanju.

Angelca Berčič

Sodelavcem in sodelavkam TOZD Valjarna debele pločevine, prijateljem, znancom in planinskemu društvu se najlepše zahvaljujem za izrečene čestitke in prejeta darila ob mojem srečanju z Abrahamom.

Jože Jamar

Najlepše se zahvaljujem Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela, predvsem predsedniku Jaku Svetinu in Martinu Čufarju za obisk na domu ob moji težki bolezni. Enako se zahvaljujem društvu za denarno pomoč, ki mi je še kako prav prišla.

Lepa hvala tudi Petru Obidu in njegovi ženi Anici za obisk in lep šopek rož.

Še enkrat vsem skupaj najlepša hvala.

Franc Franko

Kaj bomo gledali v kinu

13. aprila, amer. barv. komedija PASJI SINOVI. Filmsko gledališče ob 17. in 19. uri, ob 21. uri premiera angl. barv. spektakla TITANOV BOJ.

14. aprila, jug. barv. film POHUJŠANJE ob 17. in 19. uri.

15. aprila, angl. barv. erot. komedija SEKS Z ZVEZDAMI ob 17. in 19. uri. Film ni primeren za otroke.

16. aprila, ital. barv. zgodov. spektakel NEPREMAGLJIVI GLADIATOR ob 17. in 19. uri.

17. aprila, jap. barv. erot. film METULJEVA MREŽA ob 17. in 19. uri. Film ni primeren za otroke.

18. aprila, nem. barv. erot. film RESNICNE ZGODBE V. del ob 17. in 19. uri. Film ni primeren za otroke.

19. aprila ZAPRTO!

KINO PLAVŽ

13. aprila, angl. barv. erot. film — komedija SEKS Z ZVEZDAMI ob 18. in 20. uri. Film ni primeren za otroke.

14. aprila, amer. barv. pust. film NAJKRAJŠA POT ZA KITAJSKO ob 18. in 20. uri.

15. aprila, hongkon. barv. kung fu film SUPER PRIJEM ob 18. uri, ob 18. in 20. uri amer. barv. pust. film NAJKRAJŠA POT ZA KITAJSKO.

16. aprila, japon. barv. e. jr. film METULJEVA MREŽA ob 13. in 20. uri. Film ni primeren za otroke!

17. aprila, ital. barv. zgod. spektakel NEPREMAGLJIVI GLADIATOR ob 18. in 20. uri.

18. aprila ZAPRTO!

19. aprila, amer. barv. komedija NORI ZAPORNICI ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

15. aprila, angl. barv. drama OGNJENE KOČIJE ob 20. uri.

19. aprila, amer. barv. mladins. komedija PRI PUJSU ob 20. uri.

KINO KRANJSKA GORA

13. aprila, amer. barv. pust. film MOONRAKER — OPERACIJA VE-SOLJE ob 17. uri.

14. aprila, amer. barv. grozljivka SHOW STRAHU IN GROZE ob 19. uri.

17. aprila, amer. barv. mladins. komedija PRI PUJSU ob 19. uri.

RAZSTAVNI SALON DOLIK JESENICE

V dneh od 7. do 18. aprila si lahko vsak dan od 9. do 11. in od 16. do 18. ure, razen nedelj in praznikov ter sobot popoldan, ogledate razstavo slik slikarja KAROLJA ANDRUŠKA iz Sente.

PREGLED GASILNIH APARATOV

Gasilsko društvo Zabreznica obvešča krajane, lastnike gasilnih aparatov, da bo pregled aparatov 14. aprila od 7.30 do 11. ure v prostorih gasilskega doma v Zabreznici. Predhodni sprejem aparatov bo v petek, 13. aprila, od 17. do 19. ure.

Lastnike prosimo, da gasilne aparate primerno označijo. Istočasno bomo sprejemali naročila za nove aparate.

Svet Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice razpisuje naslednja prosta dela in naloge:

1. skladiščnik materiala
2. livar-kalupar
3. jedrar

Pogoji za sprejem:

pod 1. — končana poklicna šola — stopnja IV kovinske, elektro ali trgovske stroke;

pod 2. — končana poklicna šola — stopnja IV livar-kalupar;

pod 3. — končana osnovna šola.

Vsa prosta dela in naloge se razpisujejo za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izobrazbi na naslov: Center srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice, Cesta bratov Rupar 2, do vključno 28. aprila.

ABC POMURKA

trgovska delovna organizacija GOLICA o. o.,

odbor za delovna razmerja TOZD ROŽCA o. sub. o., Jesenice, Delavska 11

objavlja prosta dela in naloge

natakarice v okrepčevalnici 5 v Gozd Martuljku 72/a, s polnim delovnim časom za nedoločen čas.

Pogoji: dokončana gostinska šola — smer natakar; eno leto delovnih izkušenj; enomesečno poskusno delo; delo v dveh izmenah, ob nedeljah in praznikih prosto.

Kandidatke naj ponudbe pošljejo na naslov: Trgovska delovna organizacija GOLICA — kadrovska služba — Jesenice, Titova 22, v osmih dneh po objavi.

O izbiri bodo prijavljene kandidatke obveščene v 15 dneh po opravljenem postopku.

ZAHVALE

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, dedka, tasta, brata, svaka in strica

FRANCA SREBRNJAKA
upokojenca Železarne
Jesenice

se iskreno zahvaljujemo vsem znancom, sosedom in sorodnikom, ki so mi darovali vence in cvetje, ga spremlili na njegovi zadnji poti.

Zahvaljujemo se vsem, ki so nam ustno ali pisno izrekli sožalje, nam denarno pomagali in sočustvovali z nami. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Močetuvi za dolgotrajno zdravljenje in dr. Zaletelu za obiske na domu. Zahvaljujemo se družini Sredanovič za nesebično pomoč med njegovo boleznijo. Hvala tudi tov. Svetinu za poslovilne besede in pevcem za zapete žalostinke.

Se enkrat vsem in vsakomur posebej iskrena hvala.

Vsi njegovi

Ob boleči izgubi drage žene

ANICE JESENKO

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so mi v kritičnih trenutkih priskočili na pomoč, posebno družinama Primožič in Oitzel ter Boženi Pivkovi za prevoz sorodnikov na pokopališče in nazaj.

Zahvaljujem se predsedniku DU Javornik — Koroška Bela Jaku Svetinu za poslovilne besede. Iskrena hvala vsem sostanovalcem za podarjeno cvetje in vsem ostalim, ki ste jo kljub snežnemu metezu v tako velikem številu spremljali na njeni zadnji poti.

Zah. joči mož Janez

Izvršnemu odboru sindikata delovne skupnosti KSI se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila ob nesreči zelo dobrodošla.

Anton Klemenčič

NAJDNA ŽENSKA URA

Pred zdravstvenim domom na Jesenicah je bila najdena ženska ura. Naslov najditelja dobite na uredništvu Železarja.

PEVEC LOPEZ		ROMULOV BRAT		PRI PRAVA EA VSE SAVANJE PLINOV		IZRAEL JUDSKA SKUPSC.		IME RE- ZISERJA JOVANO- VICA		STOG		REGUL. TEMP. AVTOM.	
KAD		ZACETEK PREBAV. TRAKTA		RESNOBA SOLMIZ- ZLOG									
TOVARNA V S.MED. PALANKI		MADZAR PESNIK (JANOS)		ANG. FILM IGRALEC (JAMES)		GR. ČRKA		REKASNO- ZIMUNEN OSTUDNE ŽABE		ČERKASOV NIKOLAJ REKA V SVICI		AVST. SMU- CAR (HANS)	
POROK		FEDELOR PRODVA TABOR ZA ANTIMOBIL		RIBJA JAZBECA UPOŠTEVA- NJE, OBR.		OTOK V ALQUITH SREBRO P- SEC OSORIDE		POLOPICA Z MADA- GASKARJA		KRAJ PRI PORECU		NAGA BY. SHUEARKA FR. PUEC (ANTOINE)	
NEKODANI HAZIV TORSKIH URADNIKOV		ZUPANCI ANDREJ NENADNA SMRT		AMORET		HITER TEK		BIN. JAP. POLITIK (EISAKU)		SLIKAR KRIZANIC SOSLEDJE DOGAJANJA		TUJA IN NAGA ČRKA PREBIV. DANISKE	
PEVKA KRASE- VEC		SALAMUN TOMAŽ		HLOD		STARA PRESTOL- BABILONA		MESTO V GRČIJI		LJUDSTVO V KAMPUCIJI		DELAVEC APNARIJI	
SALAMUN TOMAŽ		ANG. DOZ MERA (ORIG) IGRAJKA BLACK		CUCEK VOZ S PLOHOM		MESTO NA J. POLISKE MLEČNI IZDELEK		REAL- NOST		SVEDSKA VLADAR V I. DINASTIJA		MESTO VLADAR V I. DINASTIJA	
PEVKA KRASE- VEC		SALAMUN TOMAŽ		HLOD		STARA PRESTOL- BABILONA		MESTO V GRČIJI		LJUDSTVO V KAMPUCIJI		DELAVEC APNARIJI	
SALAMUN TOMAŽ		ANG. DOZ MERA (ORIG) IGRAJKA BLACK		CUCEK VOZ S PLOHOM		MESTO NA J. POLISKE MLEČNI IZDELEK		REAL- NOST		SVEDSKA VLADAR V I. DINASTIJA		MESTO VLADAR V I. DINASTIJA	
PEVKA KRASE- VEC		SALAMUN TOMAŽ		HLOD		STARA PRESTOL- BABILONA		MESTO V GRČIJI		LJUDSTVO V KAMPUCIJI		DELAVEC APNARIJI	
SALAMUN TOMAŽ		ANG. DOZ MERA (ORIG) IGRAJKA BLACK		CUCEK VOZ S PLOHOM		MESTO NA J. POLISKE MLEČNI IZDELEK		REAL- NOST		SVEDSKA VLADAR V I. DINASTIJA		MESTO VLADAR V I. DINASTIJA	
PEVKA KRASE- VEC		SALAMUN TOMAŽ		HLOD		STARA PRESTOL- BABILONA		MESTO V GRČIJI		LJUDSTVO V KAMPUCIJI		DELAVEC APNARIJI	
SALAMUN TOMAŽ		ANG. DOZ MERA (ORIG) IGRAJKA BLACK		CUCEK VOZ S PLOHOM		MESTO NA J. POLISKE MLEČNI IZDELEK		REAL- NOST		SVEDSKA VLADAR V I. DINASTIJA		MESTO VLADAR V I. DINASTIJA	
PEVKA KRASE- VEC		SALAMUN TOMAŽ		HLOD		STARA PRESTOL- BABILONA		MESTO V GRČIJI		LJUDSTVO V KAMPUCIJI		DELAVEC APNARIJI	
SALAMUN TOMAŽ		ANG. DOZ MERA (ORIG) IGRAJKA BLACK		CUCEK VOZ S PLOHOM		MESTO NA J. POLISKE MLEČNI IZDELEK		REAL- NOST		SVEDSKA VLADAR V I. DINASTIJA		MESTO VLADAR V I. DINASTIJA	
PEVKA KRASE- VEC		SALAMUN TOMAŽ		HLOD		STARA PRESTOL- BABILONA		MESTO V GRČIJI		LJUDSTVO V KAMPUCIJI		DELAVEC APNARIJI	
SALAMUN TOMAŽ		ANG. DOZ MERA (ORIG) IGRAJKA BLACK		CUCEK VOZ S PLOHOM		MESTO NA J. POLISKE MLEČNI IZDELEK		REAL- NOST		SVEDSKA VLADAR V I. DINASTIJA		MESTO VLADAR V I. DINASTIJA	
PEVKA KRASE- VEC		SALAMUN TOMAŽ		HLOD		STARA PRESTOL- BABILONA		MESTO V GRČIJI		LJUDSTVO V KAMPUCIJI		DELAVEC APNARIJI	
SALAMUN TOMAŽ		ANG. DOZ MERA (ORIG) IGRAJKA BLACK		CUCEK VOZ S PLOHOM		MESTO NA J. POLISKE MLEČNI IZDELEK		REAL- NOST		SVEDSKA VLADAR V I. DINASTIJA		MESTO VLADAR V I. DINASTIJA	
PEVKA KRASE- VEC		SALAMUN TOMAŽ		HLOD		STARA PRESTOL- BABILONA		MESTO V GRČIJI		LJUDSTVO V KAMPUCIJI		DELAVEC APNARIJI	
SALAMUN TOMAŽ		ANG. DOZ MERA (ORIG) IGRAJKA BLACK		CUCEK VOZ S PLOHOM		MESTO NA J. POLISKE MLEČNI IZDELEK		REAL- NOST		SVEDSKA VLADAR V I. DINASTIJA		MESTO VLADAR V I. DINASTIJA	
PEVKA KRASE- VEC		SALAMUN TOMAŽ		HLOD		STARA PRESTOL- BABILONA		MESTO V GRČIJI		LJUDSTVO V KAMPUCIJI		DELAVEC APNARIJI	
SALAMUN TOMAŽ		ANG. DOZ MERA (ORIG) IGRAJKA BLACK		CUCEK VOZ S PLOHOM		MESTO NA J. POLISKE MLEČNI IZDELEK		REAL- NOST		SVEDSKA VLADAR V I. DINASTIJA		MESTO VLADAR V I. DINASTIJA	
PEVKA KRASE- VEC		SALAMUN TOMAŽ		HLOD		STARA PRESTOL- BABILONA		MESTO V GRČIJI		LJUDSTVO V KAMPUCIJI		DELAVEC APNARIJI	
SALAMUN TOMAŽ		ANG. DOZ MERA (ORIG) IGRAJKA BLACK		CUCEK VOZ S PLOHOM		MESTO NA J. POLISKE MLEČNI IZDELEK		REAL- NOST		SVEDSKA VLADAR V I. DINASTIJA		MESTO VLADAR V I. DINASTIJA	
PEVKA KRASE- VEC		SALAMUN TOMAŽ		HLOD		STARA PRESTOL- BABILONA		MESTO V GRČIJI		LJUDSTVO V KAMPUCIJI		DELAVEC APNARIJI	
SALAMUN TOMAŽ		ANG. DOZ MERA (ORIG) IGRAJKA BLACK		CUCEK VOZ S PLOHOM		MESTO NA J. POLISKE MLEČNI IZDELEK		REAL- NOST		SVEDSKA VLADAR V I. DINASTIJA		MESTO VLADAR V I. DINASTIJA	
PEVKA KRASE- VEC		SALAMUN TOMAŽ		HLOD		STARA PRESTOL- BABILONA		MESTO V GRČIJI		LJUDSTVO V KAMPUCIJI		DELAVEC APNARIJI	
SALAMUN TOMAŽ		ANG. DOZ MERA (ORIG) IGRAJKA BLACK		CUCEK VOZ S PLOHOM		MESTO NA J. POLISKE MLEČNI IZDELEK		REAL- NOST		SVEDSKA VLADAR V I. DINASTIJA		MESTO VLADAR V I. DINASTIJA	
PEVKA KRASE- VEC		SALAMUN TOMAŽ		HLOD		STARA PRESTOL- BABILONA		MESTO V GRČIJI		LJUDSTVO V KAMPUCIJI		DELAVEC	

DELO ZTKO JESENICE V LETU 1983

Na zadnji seji skupščine Zveze telesnokulturnih organizacij Jesenice, ki je bila 26. marca, so delegati osnovnih organizacij poslušali med drugim tudi poročilo izvršnega odbora zveze o delu in problemih za obdobje med obema skupščinama oziroma za leto 1983. Ker je bilo opravljeno delo dokaj obsežno, je bilo takšno tudi poročilo, zato iz poročila objavljamo le krajši povzetek.

Delo Zveze telesnokulturnih organizacij vodi izvršni odbor, ki se je v preteklem letu sestel na osmih rednih sejah in na eni skupni seji s predsedstvom TKS Jesenice. Največ pozornosti so člani izvršnega odbora namenili zbiranju poročil o delu svojih članic (sedaj je v zvezo vključenih 43 športnih kolektivov jeseniške občine), ter pregledovanju programov dela in financiranja. Zaradi izredno velike dejavnosti osnovnih organizacij in vedno premajhnega kupčka denarja je to delo izredno občutljivo, saj je predlog delitve finančnih sredstev, ki je rezultat dolgotrajnega dela članov izvršnega odbora, vedno kamen spotike. Vendar pa moramo priznati, da je prav zaradi natančnega dela izvršnega odbora in prizadevanj, da se osnovne organizacije v to delo vključijo že pri sestavljanju predloga, postala delitev sredstev javna, prav tako pa je omogočena resnično demokratična razprava.

Med ostalo problematiko, s katero se je srečeval izvršni odbor zveze, pa naj omenimo:

- redno spremljanje dela komisij,
- reševanje problematike zdravniških pregledov, ki je bila tudi izredno dobro rešena, saj je pregled prevzela zdravstvena skupnost,
- obravnavo osnutka pravilnika o nagrajevanju strokovnih amaterskih kadrov,
- sodelovanje pri prenosu olimpijskega ognja.

Komisija za množičnost in rekreacijo je v letu 1983 delala zadovoljivo. Organizirana so bila občinska prvenstva v sanjkanju, kegljanju na ledu, tekih na smučeh, krosu, malem nogometu, plavanju in balinanju. Sodelovali so še pri izvedbi regijskega kroga in na pohodu »Po poteh partizanske Ljubljane«. Sami so organizirali zabavno glasbeno in rekreativno prireditve »rekreacija za vse«. Pri tej prireditvi so pomagali novinarji radia Triglav, sodelovali pa so tudi najboljši jeseniški športniki.

Vse poletje sta potekali akciji »na plavanju se dobimo« in turnir v tenisu.

Pri tem velja napisati, da je rekreacija v občini dobro razvita, vendar pa bi morali nujno izboljšati sodelovanje z vsemi, ki delajo na področju množične rekreacije (sindikati, KS, TVD Partizan), kajti le tako bomo našim občanom nudili celovitejšo rekreacijo.

Druga zelo aktivna komisija pri ZTKO je komisija za delo šolskih športnih društev, ki ob dobri povezavi z aktivom učiteljev telesne vzgoje jeseniške občine zama resnično veliko dejavnosti.

Organizirana so bila občinska prvenstva v veslalomu, rokometu, košarki (za mlajše in starejše pionirke in pionirje), odbojki, malem nogometu, plavanju, krosu, dvoransko prvenstvo v atletiki, mala atletska olimpijada, tekmovalje med dvema ognjema in v streljanju z zračno puško.

Na regijskih tekmovaljih so občino zastopale ekipe v košarki (pionirke in pionirji), odbojki in krosu. Tradicionalno sodelujejo z občinsko reprezentanco na tekmovaljih v okviru »pohoda po poteh partizanske Ljubljane«. Od ostalih akcij pa lahko omenimo še akcijo »vsi na kolo za zdravo telo«.

Velik napredek pa je komisija za SSD dosegla pri delu z najmlajšimi v vrčih. Veliko število malih šolarjev (v poprečju 300 na vsako akcijo) zahteva tudi dobro organizacijo akcij, zato pri tem sodeluje še komisija za množičnost in rekreacijo. Poudariti pa moramo, da so strokovne delavke, zaposlene v vrčih, pripravljene sodelovati in so pri vsaki akciji nepogrešljive in odlične sodelavke. Mali šolarji so imeli kros, smučarski tečaj, cicibanovo olimpiado, plavalni tečaj, tekmovalje za športno značko.

Delegati so na koncu spregovorili še o delu komisije za vrhunski šport. Ugotovi-

USPEŠNO NA »TURNIRJU PRIJATELJSTVA«

V soboto in nedeljo, 7. in 8. aprila, je bil v Kopru enajsti turnir prijateljstva, na katerem nastopajo samo telovadke in telovadci tretje selekcije. Letošnjega turnirja se je udeležilo 48 telovadk in telovadcev iz treh republik in ene avtonomne pokrajine: Slovenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine ter Vojvodine. V ekipi Slovenije je bila na turnirju tudi jeseniška telovadka Sandra Stefanovski, ki se je med štiriindvajsetimi telovadkami uvrstila na osmo mesto.

Čeprav je imela tremo zaradi udeležbe v republiški ekipi, je tekmovala dobro in brez večjih napak. Vrstni red orodij ji je zelo ustrezal, saj je bilo prvo orodje dvošinska bradlja, katero najslabše obvlada. Še vedno ne zmora narediti stoji na rokah, ki je obvezen element »B« težine in se ta izpad »kaznuje« z odbitkom 0,7 točke. Večjo napako je naredila tudi pri seskoku in zato sedla na blazino. Tako je na bradlji zaradi dveh napak izgubila kar 1,5 točke, kar ji je odvzelo uvrstitev med prve tri.

Zelo dobro pa je tekmovala na gredi in parterju, ki sta njeni najljubši orodji. Na gredi je vajo izvedla zelo tekoče in brez spodrslijave — padcev z orodja — in dohila oceno 9,00 točk. Na parterju pa je pokazala lepo in koreografsko dovršeno vajo, za katero je prejela oceno 9,20 točke. Prav tako je dobro tekmovala tudi na preskoku, kjer so ji sodnice skok ocenile z oceno 8,60 točke. Vse tri ocene so bile na vsakem orodju med tretjo oz. četrto uvrstitvijo. Vendar to ni zadostovalo za finalno tekmovalje. Pravilnik »turnirja prijateljstva« določa, da v finalnem tekmovalju nastopata po dve najboljši tekmovalki iz vsake republike. To pravilo pa hkrati pripomore k slabi kakovosti finalnega dela, saj omogoča nastop tekmovalkam z zelo slabimi vajami, kar pa ni cilj finalnega tekmovalja. Stefanovski so na vsakem orodju prehiteli le ekipe tekmovalke: na gredi Milica Remetič in Tina Matoh obe z oceno 9,10 točke; na parterju Bojana Šipčić in T. Matoh, prva z oceno 9,35 točke, druga pa z oceno 9,30 točk; na preskoku pa ponovno Matohova in Šipčićeva ter Mojca Zmuda z ocenami 9,10 ter 9,00 točkami.

li so, da se pri ZTKO sicer trudijo, da bi delo zaživelo, žal pa je čutili nezainteresiranost trenerjev profesionalcev, ki v komisiji premalo delujejo. Zato je potrebno to komisijo v bodoče združiti s komisijo pri TKS Jesenice, kajti le tako bomo lahko reševali perečo problematiko vrhunškega športa na Jesenicah.

Če na koncu podamo oceno dela ZTKO Jesenice, potem lahko rečemo, da zveza v danih razmerah deluje dobro. Izboljšalo se je sodelovanje s članicami zveze in s TKS Jesenice, saj se vse pogostejše obe organizaciji skupaj pojavljata ob različnih akcijah. To pa je tudi tisti pozitivni premik, ki se je pojavil v lanskem letu. Seveda pa se izvršni odbor zveze s svojimi komisijami ne bo zadovoljil z doseženim, temveč se bo izkušal s svojim delom v letošnjem letu še bolj združiti vse, ki se zanimajo za športno kulturo na Jesenicah, pa naj bodo to športniki, športni delavci ali pa občani, ki jim je športna rekreacija sestavni del življenja.

Br

Tako je Sandra morala finalno tekmovalje gledati s tribuna, čeprav bi si lahko priborila tudi kakšno kolajno na posameznih orodjih.

Na turnirju je zmagala ekipa Slovenije pred ekipami Hrvaške, Vojvodine in Bosne in Hercegovine.

Rezultati — ekipno: 1. Slovenija 177,10 točke, 2. Hrvaška 171,55, 3. Vojvodina 157,65, 4. BiH 155,90 točke.

Posamežno: 1. Tina Matoh 36,35, 2. Bojana Šipčić 35,75, 3. Milica Remetič 35,50 (vse Slovenija) ... 8. Sandra Stefanovski 34,15, (preskok: 8,60, bradlja: 7,35, gred 9,00, parter 9,20) itd. TM

SMUČARSKI SKOKI

Ob koncu letošnje smučarske sezone je Smučarska zveza Slovenije povabila na skupne priprave širši krog kandidatov za tako imenovano perspektivno mladinsko selekcijo v smučarskih skokih. Iz TVD Partizana Žirovnica so v soboto odšli v Loški potok pionirji, ki so v selekciji OZSO Jesenice: Marjanovič, Kaltenekar, Petek in Gašperin.

Na pregledni tekmi je med starejšimi pionirji zmagal Pušnik iz Titovega Velenja, Marjanovič je bil četrti. Med mlajšimi pionirji sta bila najboljša Žirovničana Petek in Gašperin. V skupni uvrstitvi so bili pionirji razvrščeni takole: najboljši je Pušnik iz Titovega Velenja, tretji je Petek, peti Marjanovič, deseti Kaltenekar in dvanajsti Gašperin.

V nedeljo so opravili zaključno tekmo še člani in mladinci, ki so se potegovali za pokal Loškega potoka. Med člani je zmagal Kranjčan Globočnik, Žirovničan Peljhan je padel in se uvrstil na deveto mesto. Med mladinci je bil prvi Ilirjan Debelak, Vovk iz Žirovnice je bil deveti.

Pri starejših pionirjih je ponovno zmagal Pušnik, Marjanovič je bil enajsti in Kaltenekar trinajsti. Med mlajšimi pionirji je ponovil zmago Petek pred Kranjčanom Komovcem, Gašperin pa je bil tretji. MG

TURNIR UČENCEV OSNOVNIH ŠOL V ODOBJKI

V sredo, 28. marca, smo imele pionirke turnir v odbojki. Poleg učence naše osnovne šole Gorenjskega odreda Žirovnica, so sodelovale še učence osnovnih šol Tone Čufar, Koroška Bela in Prežihov Voranc. Prvo tekmo smo odigrale z učenkami osnovne šole Tone Čufar. Čeprav smo imele tremo in so se nam tresle roke, smo igrale prvi set dobro. Premagale smo jih in bile zelo blizu zmage. Toda zgodilo se je najhuje. Popustile smo. Kljub veliki prednosti v drugem setu so nas nasprotnice zlahka premagale. Prav tako je bilo v tretjem setu. Zmaga nam je ušla in tako smo se lahko potegovali samo še za tretje mesto, in sicer z učenkami osnovne šole Prežihov Voranc. Takrat smo igrale boljše in zasluženo zmagale. Za prvo mesto so se borile učence osnovnih šol Tone Čufar in Koroška Bela.

Vrstni red: 1. OŠ Tone Čufar, 2. OŠ Koroška Bela, 3. OŠ Žirovnica, 4. OŠ Prežihov Voranc.

Naslednji dan, 29. marca, so nas razveselili pionirji naše šole, ki so osvojili prvo mesto. Drugi so bili pionirji osnovne šole Prežihov Voranc, tretji pa iz osnovne šole Tone Čufar.

Saša Habjan, 6. a
COŠ Gorenjskega odreda
Žirovnica

KOŠARKARJI OLIMPIJE GOSTOVALI V RADOVLJICI

Ob uspešnem zaključku tekmovalja v drugi slovenski košarkaški ligi, v kateri so košarkarji KK Radovljice osvojili drugo mesto, so 3. aprila povabili v goste košarkarje slovenskega ligaša KK Olimpija iz Ljubljane. V prijateljski tekmi, v kateri sta domačine okrepila reprezentanta Vilfan in Kompere, so ljubljanci zmagali z rezultatom 115:96. Radovljčani so ob burnem bodrenju okoli dvesto gledalcev, pokazali lepo, predvsem pa borbeno igro.

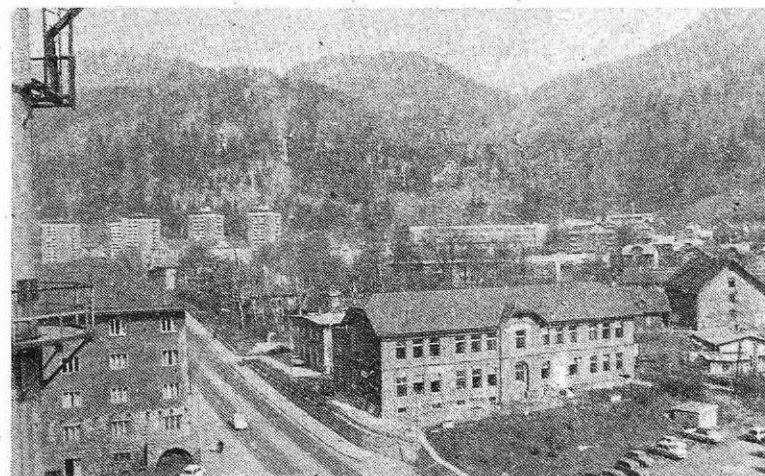
Za radovljiško moštvo so dosegli koše: Vilfan 34, Stonjšek in Kompere po 12, Pogacar 13, Erman in Potocnik po 6, Kozole 4, Vidic, Markelj, Šter in Novak po 2 in Senčar 1. JR

SREČANJE ŠOLSKIH PEVSKIH ZBOROV RADOVLJIŠKE OBČINE

V osnovni šoli dr. Janez Mencinger v Bohinjski Bistrici bo v petek, 13. aprila, ob 17. uri srečanje šolskih pevskih zborov radovljiške občine. Na srečanju se bodo predstavili zbori z naslednjim programom:

- Otroški pevski zbor OŠ dr. Janez Mencinger Bohinjska Bistrica — zborovodkinja Cilka Novoselec
 - Janez Bitenc: VRTILJAK
 - Janez Kuhar: PRVOŠOLKA
 - Pavel Mihelič: NA TRAVNIKU
- Otroški pevski zbor OŠ F. S. Finžgar Lesce — zborovodja Jože Humerca
 - Lida Frajt: MALI RAK
 - Antonin Dvorak: DOMAČA PESEM
 - Ljudska: KJE SO TISTE ROŽCE MOJE
- Otroški pevski zbor OŠ Stane Žagar Lipnica — zborovodja Jože Humerca
 - Pavel Mihelič: RINGA RAJA
 - Borut Lesjak: ZAJČEK—UCENJAK
 - Ciril Cvetko: PIONIRSKA
- Mlajši mladinski pevski zbor OŠ A. T. Linhart DE Begunje — zborovodja Branko Pirih
 - Egi Gašperšič: MOJ DEDEK
 - Egi Gašperšič: DR. MJAV
 - Marjan Kozina: VETER
- Mlajši mladinski pevski zbor OŠ prof. dr. Josip Plemelj Bled — zborovodkinja Alenka Špenko
 - Makso Pirnik: POMLAD PRIHAJA
 - Dušan Radič: OTROCI
 - Ljudska, prir. Luka Kramolc, Egi Gašperšič: JAZ PA VRTEC BOM KOPALA
- Mlajši mladinski pevski zbor OŠ dr. Janez Mencinger Bohinjska Bistrica — zborovodkinja Cilka Novoselec
 - Vilko Ukmar: OJ, LEPO JE RES NA DEŽELI
 - Janez Kuhar: V DOLINICI PRIJETNI
 - Rado Simoniti: VESELA HIŠICA
- Mlajši mladinski pevski zbor OŠ A. T. Linhart Radovljica — zborovodja Janez Pristavec
 - Ljudska: KJE SO TISTE STEZICE
 - W. A. Mozart: MALI POTEPUH
 - Borut Lesjak: MLADI PIONIRJI
- Mladinski pevski zbor OŠ prof. dr. Josip Plemelj Bled — zborovodkinja Alenka Špenko
 - Jakob Jež: MI SMO MLADINA
 - Jani Golob: ŠEL BOM
 - Vladimir Đorđević: VEČE VRANA
- Mladinski pevski zbor OŠ Bratov Žvan Gorje — zborovodja Albin Završnik
 - Radovan Gobec: ZAPOJMO PESEM
 - Anton Jobst: ZAKAJ SEM PARTIZAN
 - Rudi Pešl: POMLADNA
- Mladinski pevski zbor OŠ dr. Janez Mencinger Bohinjska Bistrica — zborovodkinja Cilka Novoselec
 - Rafko Fabiani: MI SMO POMLAD
 - Ciril Pregelj: KUKAVICA JE KUKALA
 - Janko Ravnik, prir. J. Znidar: BOHINJSKA

Prireditve so pripravili: Izobraževalna skupnost, osnovne šole in Zveza kulturnih organizacij občine Radovljica.

Pogled s kaverjev (foto I. Kučina)

XI. MEDNARODNI FESTIVAL AMATERSKEGA FILMA JESENICE OD 16. DO 21. APRILA

XI. mednarodni festival amaterskega filma, za katerega je prijavljeno rekordno število filmov iz štirinajstih držav, bo potekal od 16. do 21. aprila po naslednjem razporedu:

- 16., 17. in 18. aprila v prostorih filmske skupine ODEON, Cesta železarjev 26, odprto žiriranje filmov vsak dan od 8. do 12. ure, od 14. do 18. ure in od 19. do 22. ure;
- 16., 17. in 18. aprila predvajanje izbranih filmov za učence vseh osnovnih šol jeseniške občine in dijake prvih razredov Centra srednjega usmerjenega izobraževanja Jesenice. Predstave so organizirane v okviru filmske vzgoje;
- petek, 20. aprila, ob 19. uri v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar slavnostna otvoritev festivala in predvajanje izbranih filmov. Krajši kulturni program bo ob otvoritvi izvajal mešani pevski zbor Blaž Arnič DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice pod vodstvom zborovodja Romana Ravniča;
- sobota, 21. aprila, ob 16. uri v isti dvorani predvajanje izbranih filmov;
- sobota, 21. aprila, ob 19. uri zaključek festivala s podelitvijo nagrad in priznanj ter predvajanjem nagrajenih filmov. Krajši kulturni program bo na zaključni slovesnosti izvajal mladinski pevski zbor osnovne šole Prežihov Voranc pod vodstvom zborovodja Romana Ravniča.

KONCERT ZA PRAZNIKE

DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice za praznik Osvobodilne fronte in praznik dela — 1. maj, prireja 26. aprila ob 19.30 v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah KONCERT ZA PRAZNIKE, ki ga bosta izvajala komorni zbor KPD Zasip in ženski pevski zbor Milko Škoberne DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Zbora se bosta predstavila z naslednjim programom:

- Ženski pevski zbor »Milko Škoberne« — dirigent Anton Čimperman:
 - Anton Lavrin: TELOH
 - Rado Simoniti: KURIR
 - Alojz Srebotnjak: NAGELJ
 - Matija Tomc: VSI SO PRIHAJALI
 - France Marolt: SLOVES
 - Samko Vremsak: ANA SAMA REČ ME GRIVA
 - Marij Kogoj: ZVONČKI
 - Marij Kogoj: TROBENTICA
 - Jakob Aljaž: TRIGLAV
- Komorni zbor KPD Zasip — dirigent prof. Janez Bole
 - Emil Adamič: ZDRAVICA
 - Anton Hajdrič: JADRANSKO MORJE
 - Davorin Jenko: VABILO
 - Vasilij Mirk: NA TRGU
 - Peter Lipar: PARTIZANOVA IZPOVED
 - Josip Pavčič: POLKA
 - France Marolt: VOJŠKA
 - Pavel Kernjak: MOJCEJ
 - Alojz Srebotnjak: REZLIJANSKA
 - Vasilij Mirk: KOLO

Oba zbora skupaj: Rado Simoniti: LE VKUP UBOGA GMAJNA
Vstopnice lahko rezervirate v pisarni gledališča ali kupite eno uro pred koncertom v blagajni gledališča.

RAZPORED PRVENSTVA ŽELEZARNE V ŠAHU ZA LETO 1984

- I. skupina — ponedeljek, 16. aprila, ob 16.30: 1. SEO TKR-NG, 2. KSI, 3. Komerčiala-finance, 4. Elektrode, 5. Strojne delavnice, 6. Livarna, 7. Jeklarna;
- II. skupina — torek, 17. aprila, ob 16.30: 1. Remontne delavnice, 2. Hladna valjarna Jesenice, 3. Plavž, 4. Valjarna bluming-štekel, 5. Vzdrževanje, 6. Transport, 7. Žičarna.

Finale bo v sredo, 18. aprila, ob 16.30.

V finale se uvrstijo prvi štirje iz vsake skupine.

Registrirani prvokategorniki, ki so nastopili za Šahovski klub Jesenice v letu 1983/84, na prvenstvu Železarne ne smejo nastopiti.

Prvenstvo bo odigrano v šahovskem domu na Jesenicah.

PRVENSTVO ŽELEZARNE V STRELJANJU

Komisija za športno rekreacijo razpisuje v izvedbi strelske družine TRIGLAV Javornik-Koroška Bela prvenstvo Železarne v streljanju z zračno puško v prostorih strelske družine na Javorniku (restavracija Turist) po naslednjem razporedu:

- torek, 17. aprila, od 15. do 19. ure,
- sredo, 18. aprila, od 15. do 19. ure,
- četrtek, 19. aprila, od 9. do 12. ure in od 15. do 19. ure,
- petek, 20. aprila, od 9. do 12. ure in
- sobota, 21. aprila, od 9. do 12. ure.

Tekmovalo se bo po pravilih Strelske zveze Slovenije. Vsak strelec strelja pet poizkusnih strel in 20 strel za oceno.

Moška ekipa šteje pet strelcev, ženska pa tri strelke.

ŠTEVILO TEKMOVALCEV JE NEOMEJENO. Uporablja se izključno puška strelske družine serijske izdelave. AKTIVNI TEKMOVALCI IMAJO PRAVICO NASTOPIJA, VENDAR V POSEBNI KATEGORIJI.

Prijave sprejema vodja tekmovalja na strelišču. S seboj morate imeti izkaznico za vstop v Železarno ali vsaj vedeti mesto delavskega številka.